Asker kontrollutvalg

Dato: 19.03.2018 16:00

Sted: Asker rådhus, formannskapssalen

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 990 20 717 evt.
på e-post monmoe@lorenskog.kommune.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Lørenskog 11.03.2018

For leder i Asker kontrollutvalg, Ole Willy Sandbekk

Mona Moengen
Sekretariatsleder

Saksliste

Saker til behandling

17/18 Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder 3

18/18 Forvaltningsrevisjon av fullstendigheten av refusjonskrav til flyktninger og ressurskrevende brukere 43

19/18 Forvaltningsrevisjon av tilskudd innen kultur og idrett 76

20/18 Rapportering på tidsbruk på revisjonsprosjekter 84

21/18 Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg 86

22/18 Referater 87

23/18 Eventuelt 125

MØTEINNKALLING

Asker kontrollutvalg

Dato: 19.03.2018 kl. 16:00
Sted: Asker rådhus, formannskapssalen
Arkivsak: 15/00036

SAKSKART			Ca. tid for behandling
Saker til behandling			
17/18	16/00115-14	Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder	16:00
18/18	18/00023-1	Forvaltningsrevisjon av fullstendigheten av refusjonskrav til flyktninger og ressurskrevende brukere	16:45
19/18	18/00022-3	Forvaltningsrevisjon av tilskudd innen kultur og idrett	17:30
20/18	15/00238-21	Rapportering på tidsbruk på revisjonsprosjekter	17:50
21/18	15/00240-52	Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg	18:00
22/18	15/00242-50	Referater	18:20
23/18	15/00241-50	Eventuelt	18:30

Tidsangivelse for sakene er tentativ, og rekkefølgen av behandlingen kan endres.

rkivsak-dok. 16/00115-14
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

OPPFØLGING AV SELSKAPSKONTROLL I ASKER PRODUKT AS - ORIENTERING FRA STYRELEDER

Forslag til vedtak/innstilling:

Skriv inn forslag til vedtak

Vedlegg:

1. Brev til kontrollutvalget 5.3.2018
2. Avtale med NAV Akershus om godkjent tiltaksarrangør VTA og AFT
3. ESA pre-noticication contacts regarding a new labour market measure AFT
4. Forskrift for godkjenning av AFT
5. Dokumentasjon på norsk fra NAV om godkjenningsprosess AFT

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS i forrige møte, og fattet følgende vedtak.

1. *Kontrollutvalget tar saken til foreløpig orientering, og vil følge opp implementeringen av anbefalingene i revisjonsrapporten våren 2019.*
2. *Kontrollutvalget vil invitere styreleder i Asker Produkt til å orientere om resultatet av utredningen om behov og muligheter for omorganisering av de ulike virksomhetene, slik at reglene i statsstøtteregelverket og forskrift om arbeidsmarkedstiltak ivaretas, og kryss-subsidiering unngås.*

ESA har vurdert Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) og kommet til at AFT-tiltak ikke utgjør statsstøtte dersom tiltaksarrangørene fyller alle kvar som er satt for å være tiltaksarrangør. I vedlagte dokumentasjon fra Asker Produkt fremgår det at selskapet er godkjent som tiltaksarrangør for arbeidsforberedende trening (AFT) og varig tilrettelagt arbeid (VTA), både statlige og kommunale VTA plasser.

Styreleder Per S. Thoresen. vil være tilstede i møtet 19. mars for å legge frem saken.

Kontrollutvalget
Asker kommune

Asker 5. mars 2018

Vi viser til mail fra representant fra kontrollkomiteen til Asker kommune, og oversender informasjon og dokumentasjon som viser at Asker Produkt er en godkjent tiltaksarrangør for VTA og AFT, og dermed godkjent i henhold til ESAs regler.

I vedlagte dokumentasjon, som omtaler forskrifter for tiltaksarrangører, og godkjenning som tiltaksarrangør for AFT og VTA, står det på side 2 følgende tekst;

> *ESAs vurdering om at AFT-tiltaket ikke utgjør statsstøtte bygger på at tiltaksarrangørene fyller alle kvar som er satt for å være tiltaksarrangør. For å sikre dette må derfor alle aktuelle tiltaksarrangører godkjennes for å kunne levere det nye AFT – tilbudet.*

Asker Produkt AS, som en av de første i Akershus, ble godkjent som AFT tiltaksarrangør 31. mai 2017 og med godkjent avtale da fra 1.juni 2017 for AFT og VTA. Avtalen er vedlagt.
Se for øvrig lenke for mer informasjon om godkjenningsprosessen:
https://prezi.com/c2zclhnn0xi9/godkjennings-prosessen-for-aft-tiltaket/

Når Asker Produkt nå er regodkjent av NAV er vi dermed også kvalifisert for både statlige og kommunale VTA plasser.

Som det fremkommer av brevet fra ESA er AFT plasser ikke i strid med ESA's regler om statsstøtte. Brevet er vedlagt og vi fremhever tekst fra side 2 i vedlagt dokumentasjon;

> *CSA considers that this sale of goods and services would constitute an economic activity. However, it is inextricably linked to the primary training activities and therefore ancillary to the main non-economic activity of the sheltered workshops under the AFT scheme. Accordingly, the ancillary economic activity does not result in the sheltered workshops qualiffing as undertakings for the purpose of the EEA state aid rules.*

Styreleder Per S. Thoresen bekrefter å møte dere 19. mars kl 16.00.

Med hilsen
Asker Produkt AS

(sign)	(sign)
Britt Erlandsen Villa	Per S. Thoresen
Daglig leder	Styreleder

Vedlegg: Avtale med NAV Akershus om godkjent tiltaksarrangør VTA og AFT
ESA pre- noticication contacts regarding a new labour market measure AFT
Forskrift for godkjenning av AFT
Dokumentasjon på norsk fra NAV om godkjenningsprosess AFT

Asker Produkt AS
Gamle Borgenvei 4
1383 ASKER

Deres ref:

Vår ref:
KAB0287

Vår dato:
26.5.2017

Godkjenning som tiltaksarrangør for gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak.

Vi viser til møte med bedriften, dato 9.01.2017 samt senere korrespondanse.

NAV Tiltak Akershus har godkjent Asker Produkt AS som tiltaksarrangør for arbeidsmarkedstiltak.

Godkjenningen gjelder for følgende tiltak:

- Arbeidsforberedende trening (AFT) – fra 1.6.2017
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA)

Godkjenningen forutsetter at det foreligger en undertegnet avtale, samt at tiltaksarrangør fyller de vilkår som kravspesifikasjonen for hvert enkelt tiltak krever.

Godkjenningen gjelder for 4 år, jfr. godkjenningsmal pkt. 1.3. Varighet.

Ved godkjenning av tiltaksarrangør for gjennomføring av AFT og VTA må alle punkter i godkjenningsmalen være oppfylt.

NAV Tiltak Akershus ser frem til et godt samarbeid med bedriften.

Mvh
NAV Tiltak Akershus

Ellen Reinholdtsen
Avdelingsdirektør

Kristina Åsberg
Seniorrådgiver

Vedlegg:

- Sjekkliste for godkjenning, datert 26.5.2017.
- Mal for godkjenning av tiltaksarrangør

NAV TILTAK AKERSHUS //
Postadresse: Postboks 6603 // 0129 OSLO

Besøksadresse : C. J. Hambros plass 2D // 0164 OSLO
Tel: 67 25 87 20 // Faks: 67 25 87 21

www.nav.no

Område	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentar
Sjekkliste godkjenning				
Har virksomheten lagt frem ajourført firmaattest fra Enhetsregisteret?	x			Datert 14.10.2016
3.6 Skatteattest				
Har virksomheten lagt frem "Attest for skatt og merverdiavgift" som ikke er eldre enn 6 måneder?	x			Datert 14.10.2016. Ingen merknader
3.7 Tiltaksarrangørens økonomiske og finansielle stilling				
Har tiltaksarrangøren økonomiske forutsetninger for å kunne gjennomføre arbeidsmarkedstiltak i henhold til gjeldende kravspesifikasjoner?	x			
3.8 Kvalitetssikring				
Har tiltaksarrangør system for kvalitetssikring av sin primærvirksomhet jf avtalemal pkt 5	x			Equass godkjent til 30.6.2017
3.9 HMS-erklæring				
Har tiltaksarrangør lagt frem egenerklæring om at virksomheten oppfyller lovbestemte krav til helse, miljø og sikkerhet?	x			Datert 14.10.2016
Forplikter tiltaksarrangør seg til å følge kravene til hms-arbeid som framgår av arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften?	x			
3.10 Sertifisert sikkerhetsopplæring				
Har tiltaksarrangør lagt fram gyldige sertifikater i bruk av arbeidsutstyr hvor dette er påkrevet?			x	
3.11 Personvern og databehandleransvar.				
Har tiltaksarrangør signert databehandleravtale med NAV?	x			
3.12 Kommunal medfinansiering				
Har bedriften inngått avtale om medfinansiering med deltakernes bostedskommuner? Gjelder VTA-tiltaket.	x			
4. Innhenting av opplysninger fra tiltaksarrangør				
Er tiltaksarrangør innforstått med sitt ansvar for å utarbeide rapporter som gjør det mulig å vurdere grad av måloppnåelse?	x			
Kvalitetsmål og resultatkrav for de enkelte tiltak, samt rapporteringskrav framgår av avtalen mellom partene.	x			
5. Kontroll av opplysninger				
Er tiltaksarrangør informert om at NAV vil kontrollere arrangørens økonomi mht NAVs beregning av tilskudd/tildeling, samt rapporter om måloppnåelse?	x			

Område	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentar
Sjekkliste godkjenning				
Dato for godkjenning				
26.06.2017				
Signatur saksbehandler NAV				
Sandra Åsberg				

Godkjenning av tiltaksarrangør - AFT og VTA

Tiltaksarrangør: Asker Produkt AS

Sjekkliste for NAV

Hensikten med sjekklisten er at NAV ved vurdering av hvorvidt en tiltaksarrangør skal godkjennes, på en systematisk måte skal dokumentere hvorvidt kravene er oppfylt. Utfylt og signert sjekkliste skal oppbevares sammen med dokumentene i forbindelse med godkjenning. Ved eventuelle avkryss for "NEI" eller "Ikke aktuelt" skal kommentarfeltet utfylles.

Område	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentar
Sjekkliste godkjenning				
Fylkesleddet i NAV godkjenner tiltaksarrangør. Fullmakt kan ikke delegeres til lokale NAV kontor.				Fullmakt delegert til NAV Tiltak Akershus
1.1 Formål				
- bidra til å sikre en effektiv og hensiktsmessig gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak				
- sikre at NAV forvalter de krav som følger av Forskrift om arbeidsmarkedstiltak § 1.6, § 13-6 og § 14-5				
1.2 Omfang				
Godkjenning gjelder tiltaksarrangør for AFT og VTA				
Godkjenning gjelder også for tiltak under utfasing - KIA, TIA og APS				
1.3 Varighet				
Godkjenning gjelder for 4 år				
2. Formelle krav til tiltaksarrangør etter tiltaksforskriftens §13-6 og §14-5				
2.1 Organisering				
Er tiltaksarrangør organsiert som aksjeselskap ? (Eventuelt annen selskapsform godkjent som hensiktsmessig av NAV)	x			AS
Har tiltaksarrangør kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet?	x			Asker kommune
2.2 Primærvirksomhet				

Område	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentar
Sjekkliste godkjenning				
Er attføring og /eller varig tilrettelagt arbeid tiltaksarrangørens primærvirksomhet? Jfr veilederdokument.	x			
2.3 Overskuddsdisponering				
Vil overskudd forbli i virksomheten og komme formålet og deltakerne til gode?	x			
Ved eventuellt overskudd; foreligger det planer for disponering av overskudd?	x			
2.4 Utbytte				
Kan bedriften bekrefte at det ikke utbetales utbytte til eiere og ansatte?	x			
2.5 Eierskapsbegrensning				
Eier eller kontrollerer virksomheten annen type forretningsvirksomhet, herunder også eierandeler?		x		
Har virksomheten etablert og drifter salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter?		x		
3. Øvrige krav til godkjenning				
3.1. Kravspesifikasjon				
Leverer tiltaksarrangør tjenester i henhold til kravspesifikasjon for det /de aktuelle tiltak?	x			
Leverer tiltaksarrangør tjenester i henhold til kravspesifikasjon for tiltak under utfasing - KIA, TIA, APS?	x			APS
3.2 Konkurransevridning				
Ivaretas kravet om at tiltaksplassene ikke fortrenger ordinær arbeidskraft, og at varer og tjenester ikke selges under markedspris?	x			
3.3 Regnskap og kryss-subsidiering				
Leverer virksomheten regnskap til NAV for all forretningsvirksomhet innen aktuell juridisk enhet?	x			
Fører virksomheten separate regnskap for hvert arbeidsmarkedstiltak?	x			
Kan NAV kontrollere at tilskudd til det enkelte arbeidsmarkedstiltak ikke subsidierer andre tiltak eller annen virksomhet?	x			
3.4 Forholdet til annen støtte				
Vil tiltaksarrangør informere NAV hvis det mottas annen offentlig støtte?	x			
3.5 Krav til registrering				

Godkjenning av tiltaksarrangør for:

- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet

15.09.2016

Godkjenning etter disse retningslinjene er en forutsetning for at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og Tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA).

1. Innledning

Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (F11.12.2015 nr. 1598), heretter kalt tiltaksforskriften, fastsetter at tiltaksarrangør godkjennes av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) på det nivå Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer. Ref. tiltaksforskriftens § 1-10.

Det er fylkesleddet i NAV som godkjenner tiltaksarrangør Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA)på vegne av Arbeids- og velferdsetaten. Denne fullmakten kan ikke delegeres til lokale NAV kontor.

1.1 Formål

Formålet med godkjenningen er å bidra til å sikre effektiv og hensiktsmessig gjennomføring av arbeidsrettede tiltak. Godkjenningen skal sikre at NAV forvalter de krav til tiltaksarrangører som følger av Forskrift om arbeidsmarkedstiltak § 1-6, § 13-6 og § 14-5.

1.2 Omfang

Godkjenningen gjelder tiltaksarrangører for et eller flere av følgende tiltak:

- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA)

- I tillegg gjelder godkjenningen for følgende tiltak under utfasing:
    - Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS)
    - Kvalifisering (KIA) og Tilrettelagt arbeid (TIA) i AMB

1.3 Varighet

Godkjenningen gjelder for 4 år. Godkjenningen skal vurderes på nytt hvis det er vesentlige endringer i bedriftens organisering i løpet av perioden.

2. Formelle krav til tiltaksarrangør etter tiltaksforskriftens §13-6 og §14-5:

2.1 Organisering

Tiltaksarrangør for Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA) skal organiseres som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket, jfr. tiltaksforskriftens § 13-6 og § 14-5.

Unntaksbestemmelsen kan benyttes både for eierskap og for organisasjonsform. Eksempler på annen hensiktsmessig organisering enn aksjeselskap kan være stiftelser, kommunale foretak eller interkommunale selskap.

2.2 Primærvirksomhet

Attføring og/eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet, jfr. tiltaksforskriften § 13-6 og § 14-5.

Det er utarbeidet en veileder til bruk i vurderingen av punkt 2.2 Primærvirksomhet.

2.3 Overskuddsdisponering

Overskudd skal forbli i virksomheten og komme formålet og deltakerne til gode. Bedriften skal ha planer for disponering av overskudd. For eksempel kan dette være å øke antall oppfølgingsressurser til tiltaksdeltakere, øke ansattes kompetanse eller på andre måter forbedre tjenester eller arenaer som benyttes til å gjennomføre arbeidsmarkedstiltakene.

2.4 Utbytte

Det skal ikke utbetales utbytte til eiere eller ansatte i bedriften. Det skal ikke overføres utbytte eller overskudd til morselskap.

Transaksjoner mellom selskaper i samme konsern skal begrunnes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, jfr. aksjelovens § 3-9, 1. ledd om konserninterne transaksjoner.

2.5 Eierskapsbegrensning

Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen type forretningsvirksomhet, herunder også eierandeler. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

Etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter vil være det eneste unntaket som kan godkjennes fra eierskapsbegrensningen om ikke å eie eller kontrollere annen type forretningsvirksomhet. Som salgsvirksomhet regnes også logistikk for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

3. Øvrige krav for godkjenning

3.1 Kravspesifikasjon.

Tiltaksarrangør skal levere tjenester i henhold til kravspesifikasjonen for det aktuelle tiltaket. Det vises til kravspesifikasjon for Arbeidsforberedende trening (AFT) og for Varig tilrettelagt arbeid (VTA).
Tilsvarende krav gjelder for tiltak under utfasing.

3.2 Konkurransevridning

Tiltaksplasser skal ikke fortrenge ordinær arbeidskraft, og skal ikke virke konkurransevridende. Varer og tjenester skal ikke selges under markedspris. Jfr. Tiltaksforskriftens § 1-6.

3.3 Regnskap og kryss-subsidiering

Tiltaksarrangør skal årlig levere regnskap til NAV for all forretningsvirksomhet som drives innenfor den juridiske enhet hvor arbeidsmarkedstiltakene er organisert.

Virksomheten skal føre separat regnskap for hvert arbeidsmarkedstiltak. Ut fra regnskapet skal det være mulig å kontrollere at det ikke forekommer subsidiering mellom tiltak og/eller annen virksomhet.

Subsidiering skal ikke forekomme mellom de enkelte tiltakene. Subsidiering skal heller ikke forekomme fra attføringsvirksomheten til annen virksomhet.

NAV skal kunne kontrollere at tilskudd til det enkelte arbeidsmarkedstiltak ikke subsidierer andre arbeidsmarkedstiltak eller annen virksomhet. Jfr. Tiltaksforskriftens § 1-6.

3.4 Forholdet til annen offentlig støtte

Tilskudd til arbeidsmarkedstiltak må ses i sammenheng og eventuelt samordnes med annen offentlig støtte slik at dobbeltfinansiering unngås.
Tiltaksarrangør skal alltid gi NAV informasjon hvis det mottas annen offentlig støtte.

3.5 Krav til registrering

Det skal fremlegges ajourført firmaattest fra Enhetsregisteret (Brønnøysundregisteret).

3.6 Skatteattest

Tiltaksarrangøren skal fremlegge «Attest for skatt og merverdiavgift» som ikke er eldre enn 6 måneder.

3.7 Tiltaksarrangørens økonomiske og finansielle stilling.

Tiltaksarrangøren skal ha økonomiske forutsetninger for å kunne gjennomføre arbeidsmarkedstiltak i henhold til gjeldende kravspesifikasjon.
Ved første gangs godkjenning skal det gis informasjon om tidligere regnskaper, vedtekter, og styresammensetning, til Arbeids- og velferdsetaten.

3.8 Kvalitetssikring

Tiltaksarrangør må ha system for kvalitetssikring av tiltaksarrangørens primærvirksomhet (attføring/varig tilrettelagt arbeid). Dette er nærmere omtalt i mal for avtale mellom NAV og tiltaksarrangør, pkt. 5.

3.9 HMS-egenerklæring

Tiltaksarrangøren skal framlegge en egenerklæring om at virksomheten oppfyller lovbestemte krav i Norge når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. For mal, se vedlegg 1.

Tiltaksarrangør forplikter seg til å følge kravene til HMS-arbeid som fremgår i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) og i tilhørende forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

3.10 Sertifisert sikkerhetsopplæring

For opplæring i bruk av arbeidsutstyr underlagt krav om sertifisert sikkerhetsopplæring kreves det at tiltaksarrangøren er godkjent i henhold til forskrift til arbeidsmiljøloven om utførelse av arbeid § 10-3. Dokumentasjon på kravet er et sertifikat utstedt av sertifiseringsorgan utpekt av Arbeidstilsynet.

3.11 Personvern og databehandleransvar

Tiltaksarrangør skal signere databehandleravtale med NAV. Tiltaksarrangør skal kjenne innholdet i Personopplysningloven og levere tjenester i tråd med bestemmelser i databehandleravtale med NAV.

3.12 Kommunal medfinansiering av varig tilrettelagt arbeid

Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA) krever medfinansiering fra tiltaksdeltakerens bostedskommune på minimum 25 % av det statlige driftstilskuddet. For tiltaksbedrifter uten kommunale/fylkeskommunale eiere gjelder samme regel.
Det er tiltaksarrangørens ansvar å fremskaffe avtale om medfinansiering fra bostedskommunen.
Jfr. Tiltaksforskriftens § 14-8.

4. Innhenting av opplysninger fra tiltaksarrangør

NAV er forpliktet til å innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse, jfr. Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt 6.3.6. Nærmere beskrivelse av hvilke mål som settes for det enkelte tiltaket, og hvilke rapporter som skal sendes inn fremgår av avtalen mellom partene.

5. Kontroll av opplysninger

NAV skal i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt 6.3.8.2 kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for NAVs beregning av tilskuddsbeløp eller tildeling. NAV skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottaker sender inn om måloppnåelse.

NAV og Riksrevisjonen har rett til å iverksette kontroll med at ytelser til tiltaksarrangør benyttes som forutsatt.

6. Avvik fra godkjenningskravene

Godkjenning etter disse retningslinjene er en forutsetning for at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og Tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene arbeidsforberedende trening (AFT) og varig tilrettelagt arbeid (VTA).

Tiltaksarrangører som er godkjent av NAV fra tidligere skal i tilfeller der det er avvik fra kravene i retningslinjene, få rimelig tid til å lukke avvikene slik at NAV kan godkjenne tiltaksarrangør. NAV og tiltaksarrangør avgjør sammen hva som er rimelig tid i hvert tilfelle. Nye tiltaksarrangører som søker godkjenning må oppfylle kravene til godkjenning før avtale kan inngås.

Hvis en tiltaksarrangør som fra tidligere er godkjent som tiltaksarrangør ikke oppfyller alle krav ved re-godkjenning, må NAV iverksette oppsigelse av tiltaksplasser etter gjeldende avtale. I slike tilfeller må det tas hensyn til gjennomføring av planlagt attføringsløp for tiltaksdeltakerne.

<u>Særskilt for iverksetting av arbeidsforberedende trening (AFT)</u>
Ved iverksetting av tiltaket arbeidsforberedende trening i 2016 og 2017 skal alle tiltaksarrangører godkjennes etter disse retningslinjene. Det kan først inngås avtale om tiltaksplasser for arbeidsforberedende trening etter at tiltaksarrangør er godkjent. I tilfeller hvor en bedrift ikke fyller ett eller flere godkjenningskrav må bedriften lukke avvik innen utgangen av 2017. Først etter at alle godkjenningskrav er oppfylt kan bedriften inngå en avtale med NAV om å være tiltaksarrangør for arbeidsforberedende trening (AFT).

Avtale mellom NAV og tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak:

- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet

Avtalen skal også benyttes for arbeidsmarkedstiltak under utfasing:

- Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS)
- Kvalifisering og tilrettelagt arbeid i AMB

Arbeids- og velferdsdirektoratet

01.11.2016

Avtale om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak i henhold til Forskrift om arbeidsmarkedstiltak.

AVTALE OM GJENNOMFØRING AV ARBEIDSMARKEDSTILTAK

(Det skal inngås èn avtale for hver tiltaksarrangør.).

Avtalen er inngått mellom:

Asker Produkt AS
(heretter kalt Tiltaksarrangør)

og

NAV Tiltak Akershus
(heretter kalt NAV)

Sted og dato:
Oslo 31. mai 2017

NAV

Tiltaksarrangøren

Avtalen undertegnes i to eksemplarer, ett til hver part.

Alle henvendelser vedrørende denne avtalen rettes til:

Kontaktperson NAV:
Navn Anne Kari Kreutzer
Stilling Rådgiver
Telefon 900 65 207
e-post Anne.Kari.Kreutzer@nav.no

Kontaktperson Tiltaksarrangør:
Navn Britt Erlandsen Villa
Stilling Daglig leder
Telefon 66 76 14 83
e-post britt.villa@askerprodukt.no

1. Avtalens formål og hensikt

Dette er en avtale om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak i henhold til Forskrift om arbeidsmarkedstiltak.

Avtalen bygger på partenes ønske om å levere kvalitativt gode tjenester til brukeren i attføringsarbeidet. Tjenestene skal samordnes og kvalitetssikres med kvalitetssikringssystemer som er rettet mot primærvirksomheten (attføring og VTA).

Tiltaksarrangør skal utforme tilbudet om gjennomføring i samarbeid med den enkelte deltaker etter prinsippet om brukermedvirkning.

Avtalen må utarbeides slik at det tas hensyn til lokale forhold.

2. Avtalens omfang

Avtalen omfatter følgende tiltak: (kryss av)

Arbeidsforberedende trening (AFT)	X
Varig tilrettelagt arbeid (VTA)	X
Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS)	
Kvalifisering i AMB	
Tilrettelagt arbeid i AMB	

Avtalen har følgende (obligatoriske) vedlegg:
Vedlegg 1: Kravspesifikasjon per tiltak som omfattes av avtalen.
Vedlegg 2: Databehandleravtale
Vedlegg 3: Styringskalender

3. Avtalens varighet

Avtalen gjelder 1 år fra tidspunktet for undertegning.

Det foreligger en gjensidig oppsigelsesfrist på seks måneder med skriftlig varsel.

Hvis tiltaksarrangør i avtaleperioden ikke oppfyller sine forpliktelser med hensyn til kvalitet på tjenester iht. kravspesifikasjon, må NAV vurdere tiltaksarrangørens godkjenning, jfr. godkjenningsdokument pkt. 3.1 Kravspesifikasjon

Avtalen opphører å gjelde dersom Tiltaksarrangøren mister sin godkjenning av NAV. Slik godkjenning ble siste gang gitt 12.1.2016 med 6 års varighet.

Dersom det åpnes gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har NAV rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning.

Sign. ____ / ____

NAV har ansvar for å gi tiltaksdeltakerne et alternativt tilbud om gjennomføring av avtalt attføringsløp ved avvikling av avtaleforholdet.

4. Møter mellom avtalens parter

Det skal avholdes møter for gjensidig oppfølging av avtalen og resultater i perioden. Deltakere på møtet skal være NAV og tiltaksarrangør for det aktuelle tiltaket.

Avtalemøte mellom NAV fylkesledelse og ledelsen hos tiltaksarrangøren:

- Hensikten med møtet er å gi tiltaksarrangør overordnet styringsinformasjon for kommende avtaleperiode, og legge grunnlag for en god kommunikasjon og dialog mellom partene for gjennomføring av leveranser i avtaleperioden.
- Det legges til grunn at det er dialog om avtale og kravspesifikasjon, og at avtalen undertegnes i et møte mellom partene.
- Gjennomgang av årsrapport med tilhørende måloppnåelse
- Avtalemøter må gjennomføres minimum en gang årlig. Det anbefales at dette gjøres innen utgangen av 1. kvartal.

Oppfølgingsmøter

- Hensikt med slike møter er dialog om gjennomføring av tiltak i henhold til i kravspesifikasjonen og om avtalen med hovedvekt på kvalitet, oppnådde målsettinger og resultatmål.
- Gjennomgang og vurdering av samhandling mellom NAV og tiltaksarrangør, med vekt på forbedringsområder for å øke kvalitet og måloppnåelse i neste avtaleperiode.
- Gjennomgang og vurdering av tiltaksarrangørs leveranser iht. kravspesifikasjon, herunder kvalitet i attføringsarbeidet og behov for endringer.
- Aktuell informasjon for tiltaksdeltakere og for tiltaksarrangør
- Oppfølgingsmøter bør gjennomføres minimum en gang i året.

Brukermøter

- Hensikt med slike møter er oppfølging og tilrettelegging for brukere som deltar i tiltaksgjennomføringen, og disse møtene gjennomføres jevnlig/ved behov.
- For å sikre framdrift i AFT tiltaket, skal NAV-kontoret vurdere status og progresjon for den enkelte deltaker hver tredje måned. Slik oppfølging kan f.eks gjøres i brukermøter hos tiltaksarrangør.
- Møtene gjennomføres mellom veileder i NAV og fagpersonale hos tiltaksarrangør.

5. Kvalitet

5.1 System for kvalitetssikring

Tiltaksarrangøren skal ha et sertifiserbart system for kvalitetssikring av primærvirksomheten (attføring/VTA). Systemet skal revideres periodisk av ekstern revisor. Oppnådd sertifisering og rapport fra periodisk revisjon skal gjøres tilgjengelig for NAV.

Sign. ____ / ____

Asker Produkt AS er sertifisert iht. Equass kvalitetssikringssystem. Nåværende sertifisering gjelder fra 30.6.2015 til 30.6.2017.

5.2 Databehandleravtale

Avtale om gjennomføring av arbeidsrettede tiltak krever inngåelse av egen databehandleravtale. Databehandleravtalen i undertegnet stand, følger som vedlegg til denne avtalen. Databehandleravtalen gjelder så lenge hovedavtalen gjelder.

5.3 Krav om politiattest i VTA

Alle ansatte hos tiltaksarrangører for Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet skal legge frem politiattest, etter arbeidsmarkedsloven § 21 og «Forskrift om politiattest i henhold til arbeidsmarkedsloven».

6. Mål for avtaleperioden

Følgende mål/resultatmål er gjenstand for oppfølging i avtaleperioden:

Varig tilrettelagt arbeid:

- Mål for kvalitet i avtaleperioden:
  - Tilby hensiktsmessige arbeidsrettede aktiviteter – både på interne og på eksterne arenaer.
  - Tilby en stabil varig arbeidsplass hvor tiltaksdeltakere kan utvikle sin arbeidsevne og som kan bidra til økt livskvalitet.
  - Tilby faglig opplæring knyttet til bedriftens ulike arbeidsområder for å styrke læring, mestring og utvikling i VTA.
  - Oppfølging av deltakere minimum hver 6 måned for å vurdere muligheter for overgang til arbeid eller utdanning.
  - Tiltaksdeltakere skal få tilbud om og få veiledning om utprøving i ordinært arbeidsliv etter behov, herunder å benytte permisjonsordningen.
  - Tiltaksdeltakere skal oppmuntres til overgang til VTA i ordinær virksomhet og til overgang til andre tiltak i vanlig arbeidsliv.

Arbeidsforberedende trening (AFT):

- Mål for kvalitet i attføringsarbeidet for avtaleperioden:
  - Utarbeidelse av plan for deltakeren
  - Avklaring av ressurser og yrkesmål
  - Arbeidsutprøving i tilrettelagt og skjermet arbeidsmiljø – maksimalt 4 mnd
  - Tilrettelagt arbeidstrening og oppfølging i ordinært arbeidsliv
  - Samarbeid med andre aktører for gjennomføring av tiltaket

- Resultatmål for avtaleperioden:
  - <u>50 % overgang til arbeid eller utdanning</u>
  - Alle deltakere skal ha en plan innen 4 uker etter oppstart

Sign. LTR / BBJ

- Deltakere med oppstart i mindre enn 50 % av normal arbeidstid skal øke til minimum 50 % innen 4 uker
- Andel deltakere som gjennomfører arbeidsutprøving i et tilrettelagt og skjermet arbeidsmiljø vil utgjøre 40 %
- Andel deltakere som gjennomfører Tilrettelagt arbeidstrening og oppfølging i ordinært arbeidsliv vil utgjøre 60 %
- Gjennomsnittlig tid fra oppstart i tiltaket til arbeidstrening i ordinært arbeidsliv starter: 3 mnd.

7. Økonomi

7.1 Antall avtalte plasser

NAV skal bestrebe seg på å benytte antall avtalte plasser slik at det gir økonomisk forutsigbarhet for tiltaksarrangør. Justeringer av antall avtalte plasser skal varsles minimum 6 måneder før justeringen finner sted.

Tiltak	Antall avtalte plasser
Arbeidsforberedende trening (AFT)	8
Varig tilrettelagt arbeid (VTA)	35
Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS)	
Kvalifisering i AMB	
Tilrettelagt arbeid i AMB	

Eventuelle tilleggs-kjøp av plasser må skriftlig-gjøres av NAV. Det er kun NAVs kontaktperson for avtale med tiltaksarrangør som kan godkjenne eventuelt inntak utover antall godkjente plasser. Eventuell innsøking over fylkesgrenser og distriktsgrenser skal godkjennes av NAVs kontaktperson.

Der NAV søker inn deltakere direkte til tiltaksarrangør, må tiltaksarrangør påse at variabelt inntak ikke vil overstige avtalt totalramme for avtaleperioden.

I VTA tiltaket er det NAV som søker inn og godkjenner tiltaksplass, men det er bedrift (tiltaksarrangør) som ansetter.

Det skal ikke være deltakere i tiltak som det ikke betales tilskudd for. NAV kan ikke inngå midlertidige eller permanente avtaler med tiltaksarrangør som innebærer tiltaksdeltakelse uten tilsagn og refusjonsutbetaling.

7.2 Økonomiske rammer for avtaleperioden er:

NAV gir tilsagn for 6 måneder for antall avtalte plasser. Tiltaksarrangør fremmer refusjonskrav etterskuddsvis pr måned. Betaling for faktisk antall benyttede plasser / forbruk følger gjeldende satser. Deltakerliste for perioden skal vedlegges refusjonskravet.

Antall plasser/brukere kan variere i avtaleperioden. NAV skal gi tilleggs-tilsagn hvis det skal gjennomføres tiltaksplasser utover avtalt ramme i avtaleperioden.

Tilskudd utbetales etterskuddsvis iht fast sats per tiltaksdeltaker per måned for perioden fra startdato til avtalt sluttdato. Omfang av deltakelse for den enkelte tiltaksdeltaker skal framgå

Sign. ____ / ____

av innsøking/bestilling. 50 % eller mer av antall timer som er avtalt som full tid hos den enkelte tiltaksarrangør gir 100 % refusjon, mindre enn 50 % av full tid gir 50 % refusjon av statlig tilskuddssats.

Tilskudd utbetales tiltaksarrangør ved sykefravær/annet godkjent fravær i avtalt tiltaksperiode. Tilsvarende vil det ikke være noen reduksjon i utbetaling til tiltaksarrangør grunnet individuell ferieavvikling for deltaker.

Hvis tiltakstilbudet i AFT (og tiltak under utfasing) i perioder stenges skal det ikke utbetales refusjon. F.eks ved stengt i en sommerperiode. Et unntak for dette er hvis tiltaksarrangør stenger i arbeidsdager i romjul og påske, for disse ukene skal ikke refusjonsutbetaling reduseres for stengte arbeidsdager.

For VTA tiltaket skal tiltaksarrangør ha utbetalt refusjon for deltakere i 12 mnd i året. Det er ingen reduksjon i utbetaling til tiltaksarrangør pga ferieavvikling. Deltakerne er fast ansatt og har krav på ferie.

Tilskudd for APS, KIA og TIA følger tidligere (gjeldende) praksis.

For VTA-deltakere som har permisjon for utprøving i ordinært arbeid: I permisjonsperioden (inntil 6 måneder) beholder tiltaksarrangør full tilskuddssats og har ansvar for oppfølging og tilrettelegging hos hospiteringsarbeidsgiver for tiltaksdeltaker.

8. Rapportering

8.1 Årsrapport

Tiltaksarrangør plikter å sende inn årsrapport til NAV senest ved utgangen av februar året etter. Årsrapporten skal minimum inneholde følgende informasjon:

a. Tiltaksarrangørens navn, adresse, e-post, telefaks og telefon.
b. Eierforhold/Tiltaksarrangør.
c. Organisasjonskart.
d. Ordinært ansatte med attføringsfaglig ansvar, antall stillinger og kompetanse.
e. Fagutvikling/kompetanseheving for ordinært ansatte.
f. Tildelt ramme, godkjente plasser og faktisk gjennomførte årsverk.
g. Oversikt over hvilke avdelinger tiltaket har.
h. Hva er tilbudt mht formell opplæring/kvalifisering og annen dokumenterbar kompetanse (realkompetanse).
i. Tverretatlig samarbeid.
j. Resultater av attføringsarbeidet.

Bedriftens budsjett for tiltaket, oversikt over tilskuddet fra NAV samt oversikt over planlagte og gjennomførte månedsverk skal legges ved årsrapporten.

8.2 Rapportering om tiltaksdeltaker i tiltaksperioden

Sign. ____ / ____

På bakgrunn av dokumenterte opplysninger om attføringsarbeidet i perioden skal utarbeides rapporter om den enkelte deltaker. Rapporten skal svare på NAVs bestilling og brukers plan. Rapport hver 3 måned i AFT tiltaket og årlig for VTA tiltaket.

Momenter til hjelp for rapportering:

- Startdato
- Hvilken periode rapporten omhandler
- Yrkesmål skal beskrives.
- Status og utvikling i forhold til plan
- Arbeidsoppgaver
- Aktiviteter
- Oppfølging i perioden
- Forholdet mellom helse og arbeidsevne
- Videre planer i gjennomføringen av tiltaket

8.3 Sluttrapport for tiltaksdeltaker

Tiltaksarrangøren skal utarbeide sluttrapport for hver enkelt deltaker. Sluttrapport skal sendes NAV senest innen 2 uker etter avsluttet tiltaksperiode.

Rapporten skal besvare bestillingen og nedenfor er det listet opp momenter som kan være til hjelp i forbindelse med utarbeidelse av sluttrapport.

Beskrivelse av faktiske forhold:

a. Formålet med gjennomføringen av tiltaket.
b. Start- og sluttdato.
c. Fravær. Det skal utarbeides en oppgave over antall timer og dager fordelt på årsak.

Gjennomføring

a. Tiltaksdeltakerens arbeidsoppgaver.
b. Eventuelle kurs, sertifikater etc.
c. Omfang av eventuell ekstern kvalifisering/arbeidstrening, i forbindelse med opplæring, arbeidstrening eller som et ledd i en formidling.
d. Ulike aktiviteter

Vurdering av tiltaksdeltaker

a. Hvilke interesser og ressurser har kommet frem i tiltaksperioden som er relevant for brukers yrkesmål.
b. Forholdet mellom helse og arbeidsevne.
c. I hvilken grad kreves spesiell tilrettelegging av arbeidet.
d. Arbeidstempo
e. Selvstendighet.
f. Stabilitet/utholdenhet.
g. Jobbutførelse. Hvordan jobben utføres i forhold til oppsatte kvalitetskrav hos tiltaksarrangøren.

Sign. AR / BH

h. Samarbeid. Hvordan samarbeidet fungerer med overordnede og kolleger og om deltakeren løser oppgaver tilfredsstillende i fellesskap med andre
i. Beskrivelser av hva slags tilrettelegging som er gjennomført og hvordan dette fungerer.

Resultater fra jobbsøking og evt. yrkesveiledning:

a. Arbeidssøkeraktivitet. Antall jobber vedkommende har søkt, tiltaksarrangørens innsats.
b. Utdanningsaktivitet. Søkt skoler, søkt kurs.
c. Karriereveiledning

Resultater:

a. Tiltaksdeltakerens status ved avslutning av tiltaket
b. Vurdering av behov for videre oppfølging og eventuelt konkret forslag til videreføring

Rapporten signeres av tiltaksdeltakeren og tiltaksarrangør. Dersom tiltaksdeltaker ikke ønsker å signere rapporten skal dette fremgå av egen kommentar.

Tiltaksarrangørens attest som tiltaksdeltakeren kan bruke ved jobbsøking, skal vedlegges rapporten.

9. Informasjon

Tiltaksarrangøren skal sørge for at NAV får informasjon om virksomhetens økonomi. Dette skal minimum være:

- Årsregnskap med noter
- Styrets beretning
- Revisjonsberetning
- Plan for investeringer

9.1 Driftstilskudd fra NAV

Revisorgodkjent årsregnskap med revisjonsberetning, spesifisert for den enkelte tiltaksvariant, skal sendes NAV innen medio juni.

Regnskapet skal følge bestemmelsene i Statens Økonomireglement og bygge på Norsk Standard regnskapssystem med kontoer som beskriver andel brukt til bl.a.:

a. Lønn til ordinært ansatte
b. Kompetansetiltak for eget personale i attføringsarbeid.
c. Gjennomføring av tiltaket (evt. kjøp av eksterne tjenester, utgifter til intern opplæring/undervisning mv.).
d. Investeringer, drift- og utviklingsmidler.

Sign. LR / BE

e. Kvalifisering av tiltaksdeltakerne, for eksempel kjøp av ekstern opplæring /undervisning mv.
f. Eventuelle fellesutgifter med andre avdelinger hos tiltaksarrangør skal spesifiseres og dokumenteres.
g. Eventuelt overskudd som overføres til bedriftens egenkapital etter årets slutt

10. Kontroll og sanksjoner

Riksrevisjonen har hjemmel til å iverksette kontroll med at ytelser til Tiltaksarrangør nyttes etter forutsetningen, jfr. Forskrift om arbeidsrettede tiltak § 1-12 og Instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004.

Internrevisjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet har hjemmel til å gjennomføre revisjoner i henhold til Forskrift om internrevisjon i Arbeids- og velferdsetaten (30.06.2006 nr. 745).

Sign. ____ / ____

Vedlegg 3: Styringskalender

Aktivitet	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
Inngåelse av avtale	X											
Årsrapport for resultater i tiltaket		Slutten av mnd										
Årsregnskap, revisjonsberetning, årsmelding						Medio mnd						
Avtalemøte på ledernivå (Anbefales 1. kvartal)	X								X			
Oppfølgingsmøter		X			X			X			X	
Brukermøter	Løpende											

Sign. ER / BW

Vedlegg 2 til

Avtale mellom NAV og tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak

Databehandleravtale

I henhold til personopplysningslovens § 15, jf. § 13 og personopplysningsforskriftens kapittel 2

mellom

NAV Akershus (NAV)

(Behandlingsansvarlig)

og

Asker Produkt AS

(Databehandler)

Denne avtalen er utferdiget i 2 – to eksemplarer, hvorav partene har hvert sitt.

Oslo, den 31. mai 2017

For NAV Akershus

Sign.:

Avdelingsdirektør
NAV Tiltak Akershus

For Asker Produkt AS

Sign.:

Sign.: /

1. Avtalens parter

Avtalen inngås mellom NAV Akershus på vegne av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) som behandlingsansvarlig og tiltaksleverandør (Asker Produkt AS) som databehandler for NAV (heretter kalt databehandler i avtalen).

Behandlingsansvarlig er definert i personopplysningsloven § 2 nr. 4 som den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes.

Databehandler er definert som den som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 5.

2. Hensikten med avtalen

Avtalens hensikt er å regulere rettigheter og plikter etter lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og forskrift av 15. desember 2000 nr. 1265 (personopplysningsforskriften). Avtalen skal sikre at personopplysninger ikke brukes urettmessig eller kommer uberettigede i hende, og at all behandling av personopplysninger hos databehandler utføres etter krav til personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet.

Avtalen regulerer databehandlers bruk av personopplysninger på vegne av NAV, herunder innsamling, registrering, sammenstilling, lagring, utlevering eller kombinasjoner av disse.

3. Formål og behandling av personopplysninger

Formål og omfang

Databehandler skal behandle personopplysninger i henhold til de formål som er bestemt av NAV og i samsvar med de vilkår som fremgår av denne avtalen.

Denne avtalen omfatter leveranser av arbeidsrettede tiltak fra tiltaksleverandør Asker Produkt AS til NAV Akershus i avtaleperioden hvor leverandør behandler personopplysninger på vegne av NAV.

Avtalen gjelder følgende leveranse(r):
- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA)

Behandling av personopplysninger

Tiltaksdeltaker (bruker) skal involveres i forbindelse med utforming av bestillingen til databehandler og skal være gjort kjent med og informert om hvilke personopplysninger som følger med bestillingen fra NAV før oppstart i tiltaket.

Det er NAV som avgjør hvilke personopplysninger som er relevante og nødvendige for gjennomføringen, herunder også helseopplysninger.

Tiltaksdeltaker har på et hvert tidspunkt rett til innsyn i hvilke opplysninger om seg som behandles, jf. personopplysningsloven § 18. Det gjelder også behandlingen av personopplysninger hos databehandler. Anmodning om innsyn fra tiltaksdeltaker skal behandles hos behandlingsansvarlig.

Taushetsbelagte og sensitive personopplysninger skal ikke sendes mellom databehandler og NAV på usikrede og ukrypterte kommunikasjonskanaler, som usikret e-post og faks.

Ved mottak av bestilling
Databehandlers oppdrag fremgår av bestillingen fra NAV. Databehandler får ved innsøking til tiltaksplass eller oppstart tilsendt de personopplysninger som av NAV vurderes som nødvendig og relevante for tiltaksgjennomføringen, inkludert innsøkings-skjema med konkret bestilling av oppdrag, samt nødvendig og relevant tilleggsinformasjon.

Sign.: /

Under gjennomføring av tiltak
Personopplysninger som behandles av databehandler skal være relevante og nødvendig for å kunne levere ut fra formålet med bestillingen fra NAV.

Databehandler skal vurdere ønsker, ressurser og utviklingsbehov for tiltaksdeltaker knyttet til arbeidsplass og arbeidsoppgaver- med bakgrunn i bestilling, tilsendte personopplysninger og oppfølging av deltaker i perioden.

Hvis databehandler har behov for ytterligere personopplysninger under tiltaksgjennomføringen, skal slike behov meldes til NAV som vurderer om ytterligere personopplysninger skal innhentes.

Personopplysninger som blir overlevert databehandler eller innsamlet for NAV skal ikke utveksles til eksterne, med mindre det er uttrykkelig avtalt med NAV.

Sikring av personopplysninger i hele tiltaksforløpet skal gjennomføres slik som beskrevet i avtalens punkt 5.

Ved utarbeidelse av sluttrapport
Databehandler skal etter gjennomført tiltaksperiode levere til NAV en skriftlig rapport om gjennomføring av tiltaket. Denne skal besvare bestillingen fra NAV, og eventuelt også gjøre rede for vurderinger av eventuelt ytterligere bistandsbehov deltakeren har for å få eller beholde arbeid.

Gjennomføring av sletterutiner
Senest innen 12 uker etter at sluttrapport for tiltaksgjennomføringen er sendt NAV skal personopplysningene om tiltaksdeltaker samt sluttrapport, slettes fra databehandlers informasjonssystemer. Data-uttrekk for statistiske formål må være utført før sletting og være anonymisert slik at det ikke lenger er mulig å knytte opplysningene til enkeltpersoner.

4. Databehandlers plikter

Databehandler skal oppfylle de krav til sikkerhetstiltak som stilles etter personopplysningsloven med forskrift, herunder særlig personopplysningsloven §§ 13 – 15 med forskrift.

Databehandler skal sikre at all behandling av personopplysninger som er omfattet av denne avtalen utføres i samsvar med akseptabelt risikonivå definert av NAV og i samsvar med risikovurdering utført av databehandler, jf. personopplysningsforskriften § 2-4.

Det forutsettes at databehandler har definert sikkerhetsmål, -strategi, -organisering og ansvar i samsvar med personopplysningsloven og at dette følges opp i et internkontrollsystem.

Databehandler plikter å gi NAV tilgang til sin sikkerhetsdokumentasjon og bistå, slik at NAV kan ivareta sitt eget ansvar etter lov og forskrift.

Databehandler plikter å sørge for at samtlige personer hos seg som gis tilgang til personopplysninger som behandles på vegne av NAV, er kjent med denne avtalen og er underlagt avtalens vilkår.

5. Krav til informasjonssikkerhet

Sikring av personopplysningene

Databehandler skal skille personopplysninger mottatt fra NAV fra databehandlers øvrige informasjonssystem. Databehandler skal ha en tilfredsstillende teknisk og fysisk sikring på den løsningen som benyttes.

Databehandler skal ha et regime for autorisasjon og tilgangskontroll i forhold til systemer som behandler data og informasjon fra NAV.

Kun ansatte og andre som opptrer på databehandlers vegne og som har tjenstlig behov for tilgang til personopplysningene, kan gis slik tilgang.

Databehandler skal årlig revidere autorisasjoner og tilganger for å sikre at kun autoriserte har hatt tilgang, og at tilgangskontrollen er tilstrekkelig og korrekt.

Avviksbehandling

Sign.: LK / BV

Avviksmelding etter personopplysningsforskriftens § 2-6 skal skje ved at databehandler varsler NAV om hendelser som bryter med eller kan bryte med personvernet eller på annen måte tilgjengeliggjør personlige opplysninger for uautoriserte. Feil eller mangler skal umiddelbart meldes til NAV som behandlingsansvarlig.

Databehandler skal ha rutiner for logging av feil og avvik som er av betydning for NAV og som er omfattet av denne avtalen. Dersom det avdekkes slike feil eller avvik, skal databehandler så snart som mulig varsle NAV om dette. Databehandler skal i et slikt tilfelle straks igangsette tiltak for å minimere mulig skade for NAV.

Informasjon om hendelser skal loggføres av databehandler og framlegges på forespørsel eller i avtalte møter med NAV. I forhold til hendelser skal tiltaksplaner og gjennomføring av tiltakene også loggføres og fremvises. I utgangspunktet skal denne varslingen foregå mellom kontaktperson i NAV og kontaktperson hos databehandler, se avtalens punkt 11.

Innsyn og revisjoner

Databehandler er ansvarlig for å gjennomføre jevnlige (årlige) revisjoner av virksomheten, slik det kreves i personopplysningsforskriften kapittel 2.

NAV kan til enhver tid kreve tilgang til og innsyn til informasjon og adgang til områder og utstyr hos databehandler som er nødvendig for å forsikre seg om at databehandler oppfyller vilkårene i avtalen – herunder gjennom sikkerhetsrevisjoner forsikre seg om at sikkerhetsbestemmelsene i personopplysningsloven med forskrift er oppfylt. NAV kan benytte en tredjepart for gjennomføring av revisjoner.

6. Taushetsplikt

Databehandlers ansatte og andre som opptrer på databehandlers vegne, har taushetsplikt om informasjon og personopplysninger som vedkommende får tilgang til i henhold til denne avtalen.

Ansatte og andre som opptrer på databehandlers vegne skal undertegne taushetserklæring. Taushetsplikten omfatter også kravene i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen § 7 og lov om sosiale tjenester i NAV § 44. Det vil si at taushetsplikten gjelder opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bosted og arbeidssted, i tillegg til generell taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 - 13e.

Taushetsplikten gjelder også etter avtalens opphør. Ansatte og andre som fratrer sin tjeneste hos databehandler skal pålegges taushet også etter fratredelse om forhold som nevnt ovenfor.

Dersom en del av databehandleroppdraget omfatter utlevering av adresseinformasjon til andre, så skal graderte adresser (adressesperre med kode 6 og 7 i folkeregisteret) ikke utleveres.

7. Bruk av underleverandør

Dersom databehandler engasjerer underleverandør til å utføre tjenester som følger av denne avtalen, er databehandler fullt ansvarlig for utførelsen av disse tjenestene på samme måte som om databehandleren selv stod for utførelsen. Eventuell bruk av underleverandører, eller andre som ikke normalt er ansatt hos databehandler, skal skriftlig godkjennes av NAV som behandlingsansvarlig før behandling av personopplysninger starter.

Samtlige som på vegne av databehandler utfører oppdrag der behandling av de aktuelle personopplysningene inngår, skal være kjent med databehandlers avtalemessige og lovmessige forpliktelser og oppfylle vilkårene etter disse.

8. Avtalens varighet og ikrafttredelse

Avtalen trer i kraft fra den dato denne avtalen undertegnes og gjelder så lenge hovedavtalen gjelder.

Ved brudd på denne avtale og eller personopplysningsloven med tilhørende forskrift kan NAV pålegge databehandler å stoppe den videre behandlingen av opplysningene med øyeblikkelig virkning.

Avtalen kan sies opp av begge parter etter de vilkår som følger av hovedavtalen.

9. Ved opphør

Ved opphør av denne avtalen plikter databehandler å tilbakelevere alle personopplysninger som er mottatt på vegne av den behandlingsansvarlige og som omfattes av denne avtalen.

Sign.: _____ / _____

Med mindre annet er avtalt mellom NAV og databehandler, skal databehandler slette eller forsvarlig destruere alle dokumenter og elektroniske data lagret på medium som databehandler måtte besitte i egenskap av å være databehandler. Dette gjelder også for eventuelle sikkerhetskopier.

Databehandler skal skriftlig dokumentere at sletting og eller destruksjon er foretatt i henhold til avtalen innen rimelig tid etter avtalens opphør.

10. Endringshåndtering

Ved endringer i lover, forskrifter, eventuelt konsesjonsvilkår og lignende med relevans for avtalen, skal det vurderes om avtalen må revideres.

Tekniske eller andre sikkerhetsmessige endringer kan medføre at avtalen må endres. Dette vurderes fortløpende av partene i avtalen. Slike endringer skal varsles den andre part uten ugrunnet opphold.

Endringer av databehandleravtalen skal avtales skriftlig og legges ved som vedlegg til denne avtalen.

11. Kontaktpersoner

Alle meddelelser som gis etter denne avtalen skal være skriftlig og adressert til følgende kontaktpersoner:

Kontaktperson hos NAV:	**Kontaktperson hos databehandler:**
Navn: Anne Kari Kreutzer	Navn: Britt Erlandsen Villa
Telefon: 900 65 207	Telefon: 66 76 14 83
E-post: Anne.Kari.Kreutzer@nav.no	E-post: britt.villa@askerprodukt.no

Sign.: /

Case handler: Fabian Kaisen
Tel: (+32)(0)2 286 1880
fka@eftasurv.int

Brussels, 23 February 2016
Case No: 78099
Document No: 793921

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY

Ministry of Trade, Industry and Fisheries
Department of Competition Policy
PO Box 8090 Dep
0032 Oslo
Norway

Dear Madam/Sir,

Subject: Letter concluding pre-notification contacts regarding a new labour market measure (AFT)

On 20 November 2015, the EFTA Surveillance Authority ('the Authority') received a pre-notification regarding a new labour market measure, preparatory work training in favour of disabled persons (AFT). The matter was discussed in a conference call with the Competition and State Aid Directorate ('CSA') on 22 January 2016, and further written information was provided on 1 and 19 February 2016. Based on the information at our disposal and the following considerations, CSA has come to the preliminary conclusion that the proposed measure does not constitute state aid.

1. No primary economic activity:

   The provision of services does not qualify as an economic activity if they are provided in fulfilment of a state's duty towards its population according to the principle of national solidarity, i.e. there is no connection between the actual cost of the services and the fees paid by those who benefit from them.

   The provision of vocational training to disabled persons has been a long-standing social objective in Norway. Under the AFT scheme, the sheltered workshops' main activity is the rehabilitation and training of disabled people. The Norwegian state pays the total net costs of the training services provided; there is no contribution from the participants. Furthermore, the disabled participants in these trainings are not employed by the workshops and do not qualify as "workers".

   On this basis, CSA has reached the preliminary conclusion that the provision of training services by the sheltered workshops under the AFT programme does not constitute an economic activity.

2. Ancillary economic activities:

   The sheltered workshops providing training services under the AFT scheme are allowed to sell the goods and services they produce on the market.

pfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder - 16/00115-14 Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder : ESA - pre-notifikasjon om arbeidsmarkedstiltaket arbeidsfo.pdf (L)(505552) (003)

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY

CSA considers that this sale of goods and services would constitute an economic activity. However, it is inextricably linked to the primary training activities and therefore ancillary to the main non-economic activity of the sheltered workshops under the AFT scheme. Accordingly, the ancillary economic activity does not result in the sheltered workshops qualifying as undertakings for the purpose of the EEA state aid rules. Furthermore, based on the data from the existing APS scheme, CSA understands that sales income only accounts for about 16% of the income of sheltered workshops under the scheme. The Norwegian authorities expect that the share of production – and therefore also income – under the proposed AFT scheme will be at most similar, if not lower, than that for the existing APS scheme.

Based on the above, CSA has reached the preliminary conclusion that any economic activity resulting from the sale of goods and services by the sheltered workshops under the AFT scheme is purely ancillary.

3. Safeguards and further considerations:

CSA welcomes that the proposed AFT scheme contains a number of safeguards that reduce any impact on trade and competition from the measure. These include in particular the following:

- Sheltered workshops have to be non-profit entities that reinvest any net income.
- Annual random checks are undertaken to ensure that sheltered workshops comply with the obligation that vocational training is their primary activity.
- The grant level under the AFT scheme is reviewed on a regular basis to ensure that there is no overcompensation.
- Sheltered workshops have to charge market price for any goods and services they sell on the market.
- Sheltered workshops have to implement accounting separation between different rehabilitation programmes.

Finally, CSA understands that sheltered workshops mostly sell goods and services on a small scale and into purely local markets.

This is a letter concluding the pre-notification contacts in the case at hand in accordance with paragraph 16 of the Authority's Guidelines on Best Practice for the conduct of state aid control procedures. It represents CSA's informal preliminary assessment, and it is as such not binding on the Authority. The Norwegian authorities remain free to notify the measure to the Authority should they deem it necessary to obtain a formal decision on the measure pursuant to Article 4 of Part II of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement.

Yours faithfully,

Gjermund Mathisen
Director
Competition and State Aid Directorate

ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET/TJENESTEAVDELINGEN

Alle tiltaksarrangører med avtaler
på tiltakene arbeidspraksis i skjermet virksomhet og
kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift

Deres ref.: Vår ref. 15/1137/620/ - Saksbehandler: Nina Strømmen Dato: 22. juni 2016

Nytt arbeidsmarkedstiltak arbeidsforberedende trening (AFT) – Iverksettingstidspunkt og prosess

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til forskrift om endring av forskrift 11. desember 2015 nr 1598 om arbeidsmarkedstiltak https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2015-12-11-1598.

Vedtatt forskrift for AFT

Vedlagt følger vedtatt forskrift for AFT. I det nye arbeidsforberedende tiltaket skal det legges sterkere vekt på utprøving og trening i ordinært arbeidsliv etter en innledende fase av arbeidsforberedende karakter i et tilrettelagt arbeidsmiljø. Hovedinnholdet i det nye tiltaket vil være avklaring, arbeidsutprøving, arbeidstrening og opplæring. Målgruppa for tiltaket er personer med nedsatt arbeidsevne, som i tillegg har særlig usikre yrkesmessige forutsetninger, og som har behov for tett og bred oppfølging.

Hovedregelen er at AFT kan vare i inntil ett år, med mulighet for forlengelse i ytterligere ett år. For deltakere som gjennomfører opplæring med sikte på formell kompetanse kan varigheten utvides med ytterligere ett år, dvs til sammen inntil tre år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet jobber med å lage en sentral mal for kravspesifikasjon for AFT-tiltaket. Bransjeorganisasjonene ASVL og NHO Arbeid og Inkludering deltar i dette arbeidet.

Krav til tiltaksarrangør for å kunne arrangere AFT er at virksomheten skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan imidlertid godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

a) attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet,
b) overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode,
c) det skal ikke utbetales utbytte, og

d) en tiltaksbedrift kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

ESAs vurdering om at AFT-tiltaket ikke utgjør statsstøtte bygger på at tiltaksarrangørene fyller alle krav som er satt for å være tiltaksarrangør. For å sikre dette må derfor alle aktuelle tiltaksarrangører godkjennes for å kunne levere det nye AFT-tiltaket.

Om iverksetting av AFT

Det nye arbeidsmarkedstiltaket arbeidsforberedende trening (AFT) iverksettes 1. oktober 2016.

Når AFT-tiltaket iverksettes skal NAV fylke gjennomføre følgende prosess med alle aktuelle tiltaksarrangører:

- Godkjenning av tiltaksarrangør for nytt AFT-tiltak
- Godkjente tiltaksarrangører må (eventuelt) omstille tilbudet sitt til ny kravspesifikasjon for AFT
- Nye avtaler om AFT inngås
- Deltakere på APS overføres til AFT
- Inntaksstopp på KIA

Prosessen skal gjennomføres fortløpende og være ferdig innen utgangen av 2017. Det betyr at at dato for når nye avtaler på AFT trer i kraft for den enkelte tiltaksarrangør ikke vil være lik. Dette tidspunktet vil avhenge av hvor lang tid prosessen tar for den enkelte tiltaksarrangør.

For mer informasjon om iverksettelse av AFT se vedlagte notat.

Overgangsregler for arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS) og kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift (KIA)

Tiltakene arbeidspraksis i skjermet virksomhet og kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift innlemmes i det nye AFT-tiltaket.

Som hovedregel skal alle deltakere i arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS) overføres til arbeidsforberedende trening. Det legges til grunn at bestillingen som var utgangspunkt for oppstart i arbeidspraksis i skjermet virksomhet kan løses innenfor rammene av arbeidsforberedende trening.

Den tiltaksperioden som enkeltdeltaker har deltatt i APS skal telles med i AFT, slik at samlet tiltaksdeltakelse i APS og AFT for den enkelte ikke skal overstige maksimal periode for varighet av tiltaksdeltakelse i AFT.

Det må imidlertid foretas en individuell vurdering av om det er hensiktsmessig med en overføring av deltakere som har tre måneder eller mindre igjen av maksimal varighet på arbeidspraksis i skjermet virksomhet.

Deltakere på kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift har mulighet til å fullføre dette tiltaket iht bestemmelse om varighet i Forskrift om arbeidsrettede tiltak §10-2; det vil si til tiltaket avsluttes fordi målsetting med tiltaksdeltakelsen er nådd eller deltaker avslutter av andre årsaker.

Inntaksstopp for APS og kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift vil være samme dato som ny avtale om AFT trer i kraft for den enkelte tiltaksarrangør. Det kan ikke tas inn nye deltakere i APS eller KIA etter 31. desember 2017.

Det er i dag avtalefestet seks måneders oppsigelse av tiltaksplasser i skjermet virksomhet.

Når det skal inngås avtale med den enkelte tiltaksarrangør for AFT skal antall avtalte plasser på AFT tilsvare antall avtalte plasser på APS og KIA.

På bakgrunn av dette skal oppsigelsestiden på avtalene på APS og KIA som hovedregel ikke benyttes ved overgang til AFT, da dette vil kunne forsinke iverksettelse av tiltaket. Det er imidlertid en forutsetning for dette at det er enighet mellom NAV fylke og den enkelte tiltaksarrangør lokalt.

Videre prosess

Alle tiltaksarrangører for arbeidspraksis i skjermet virksomhet og kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift vil bli kontaktet av sitt NAV fylke for å avklare den videre prosessen.

Med hilsen

Kjell Hugvik
arbeids- og tjenestedirektør

Jan Erik Grundtjernlien
seksjonssjef

Vedlegg:

- Forskrift om endring av forskrift 11. desember 2015 nr 1598 om arbeidsmarkedstiltak forskrift
- «Iverksetting av nytt arbeidsforberedende tiltak (AFT) – Plan for iverksetting og overgangsregler»
- Overordnet tidsplan for iverksetting

Tiltaksarrangører må godkjennes på nytt for arbeidsforberedende trening

Hvorfor ny godkjenning?

ESA har foretatt en foreløpig vurdering av at tilskuddet til tiltaket ikke er å anse som statsstøtte som er basert på at:

- Skjermede virksomheter må være ikke-profitt organisasjoner som reinvesterer ev overskudd
- Årlige stikkontroller av at kravet om at attføring skal være virksomhetens primærvirksomhet er oppfylt
- Tilskuddsnivået vil bli jevnlig vurdert slik at virksomhetene ikke blir overkompensert
- Krav til at virksomheten selger sine produkter til markedspris
- Krav til separate regnskap for ulike arbeidsmarkedstiltak

ESAs vurdering forutsetter at alle tiltaksarrangører godkjennes på nytt for arbeidsforberedende trening.

pfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder - 16/00115-14 Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder : Dokumentasjon på norsk fra NAV om hvorfor Asker Produkt er godkjent på nytt

ESA: forutsetninger for at AFT tilskuddet ikke anses som statsstøtte

NAV kan gi et fast tilskudd pr tiltaksplass:

- AFT-deltakerne er ikke arbeidstakere.
- AFT-deltakerne mottar ikke lønn under tiltaksdeltakelsen
- Tiltaksbedriften er ikke-kommersiell, tar ikke ut utbytte og reinvesterer ethvert overskudd i bedriften.

Tiltaksarrangør kan selge varer og tjenester på det åpne markedet:

- Denne økonomisk aktiviteten er uløselig knyttet til de primære kvalifiseringsaktivitetene i AFT tiltaket.
- Salg av varer og tjenester på det åpne markedet skjer til markedspris.

Tilbudet om ulike attføringstjenester i AFT-tiltaket er ikke økonomisk aktivitet og tilskuddet er dermed ikke å anse som statsstøtte

pfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder - 16/00115-14 Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder : Dokumentasjon på norsk fra NAV om hvorfor Asker Produkt er godkjent på nytt

Godkjenningsprosessen

Det er fylkesleddet i NAV som godkjenner tiltaksarrangør

- En krevende oppgave for NAV
- Mange godkjenningsmomenter
- Noen godkjenningskrav er enkle sjekkpunkter, andre er skjønnsvurderinger
- Godkjenning gjelder for 4 år og skal vurderes på nytt hvis det er vesentlig endringer i bedriftens organisering i løpet av perioden
- Enkelte godkjenningskrav skal følges opp årlig
- Nye maler i 2016 – bedre støtte til oppgaven i NAV

Godkjenning av tiltaksarrangør for:

- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet

15.09.2016

Godkjenning etter disse retningslinjene er en forutsetning for at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og Tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA).

Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder - 16/00115-14 Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS - orientering fra styreleder - Dokumentasjon på norsk fra NAV om hvorfor Asker Produkt er godkjent på nytt

Arkivsak-dok. 18/00023-1
Saksbehandler Samia Esam

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

FORVALTNINGSREVISJON AV FULLSTENDIGHETEN AV REFUSJONSKRAV TIL FLYKTNINGER OG RESSURSKREVENDE BRUKERE

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar revisjonsrapporten til orientering.
2. Saken oversendes til kommunestyret med følgende forslag til innstilling

a. Kommunestyret ber administrasjonen om å følge opp anbefalingene i revisjonsrapporten.
b. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp våren 2019.

Vedlegg:
Forvaltningsrevisjon av fullstendigheten av refusjonskrav til flyktninger og ressurskrevende brukere

Saksframstilling:

Kontrollutvalget ba revisor i møte 19. juni 2017, sak 43/17 om å utarbeide et forslag til prosjektplan, og vedtok følgende:

> *«I hvilken grad har Asker kommune mottatt korrekte tilskudd på områdene integrasjon av flyktninger og ressurskrevende brukere for perioden 2014 - 2016. Dette omfatter også overføringer mellom kommuner.»*

Forslag til prosjektplanen ble behandlet av kontrollutvalget i møte 21. august 2017, sak 51/17 basert på den fremlagte prosjektplanen og diskusjonen i møtet.

Statlige refusjonsordninger er viktige inntektskilder for kommunene, men disse krever at kommunen sender krav til staten på alle som de har rett til refusjon på. Formålet med revisjonen har vært å teste om kommunens systemer og rutiner er egnet til å sikre at kommunen mottar refusjoner de har krav på. Revisjonen har undersøkt to problemstillinger som vil sammenfattet nedenfor.

Problemstilling 1 - Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til særskilt ressurskrevende brukere?

Statistikk fra Helsedirektoratet viser et økende nivå på refusjonsinntekt fra ressurskrevende brukere i Asker kommune over perioden 2014-2016, på lik linje med Akershus fylke og landet for øvrig.

Kommunen benytter et manuelt regneark som er godt og oversiktlig oppstilt, men har begrenset automatikk. Nettopp denne begrensede automatikken er en trolig årsak til at kommunen ikke har sendt inn refusjonskrav på 2,3 millioner kroner.

Revisors anbefaling
For å begrense feil og mangler i fremtiden anbefaler revisjonen at det skal bygges inn faste innlesningsmaler i modellen som automatisk overføres til pivottabell for beregning av refusjon. Det vil redusere feilmulighetene vesentlig. I tillegg kan det utføres en manuell kvalitetskontroll tilsvarende hva som er gjort i denne forvaltningsrevisjonen.

Det er opplyst at lønnsutgifter fra ergo- og fysioterapitjenester ikke inngår i kommunens utgiftsgrunnlag ved beregning av refusjon for ressurskrevende brukere. Bakgrunnen for dette er at utgiftene ikke har vært registrert på personnivå. Lønnsutgifter for ergo- og terapitjenester kan for enkelte mottakere utgjøre vesentlige beløp, som for personer over innslagspunktet vil utløse 80 % refusjon til kommunen. Revisor vil derfor anbefale at Asker kommune vurderer relevant registrering på personnivå, både for å muliggjøre en merinntekt til kommunen og for å muliggjøre økonomistyring på området.

Problemstilling 2 - Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til flyktninger?

De kommunale inntektene fra tilskudd på integrasjonsområdet kommer fra en rekke særskilte refusjonsordninger, der særlig det grunnleggende integreringstilskuddet for år 1 og år 2-5 er vesentlig – både beløpsmessig, men også grunnet automatikken som er innebygget i refusjonsordningene som IMDi administrerer. Kommunen må søke om tilskudd det første året, men fra år to vil dette bli utbetalt på bakgrunn av innmeldt data.

Revisors gjennomgang av integreringstilskudd for år 1 og år 2-5 i Asker kommune viser at kommunen har gode kontroller som sikrer korrekt og fullstendig mottakelse av tilskudd. Gjennomgangen viser videre at det korrekte datagrunnlaget fra integreringstilskudd sikrer at Asker kommune også mottar korrekt og fullstendig refusjon på tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

Enkelte tilskuddsordninger avhenger ikke direkte av korrekt datagrunnlag for mottakelse av integreringstilskudd. Dette gjelder for tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemminger og atferdsvansker. Personer omfattet av denne tilskuddsordningen vil i tillegg være en delmengde av personkretsen som er kjent fra integreringstilskudd, men det er kommunen selv som skal søke om tilskudd for personer i målgruppen.

Revisors anbefaling

Revisors gjennomgang av tilskudd for personer med alvorlige funksjonshemminger og/eller atferdsvansker fant at det for ytterligere 10 personer bør undersøkes nærmere om kommunen har mulighet til å motta tilskudd 1 eller 2. Tilskudd 1 er et engangstilskudd, mens tilskudd 2 kan tildeles årlig i integreringstilskuddsperioden på maksimalt 5 år. Revisors stikkprøve indikerer at Asker kommune ikke har søkt om tilskudd 1 eller 2 for disse. Kommunen har i høringsrunden undersøkt dette og funnet at kommunens behandling har vært korrekt for disse to. Kommunen bør etter revisors vurdering uansett også kontrollere de andre 8 personene.

Kontrollutvalgssekretariatet mener revisjonen har levert en rapport som svarer godt på bestillingen fra kontrollutvalget, i tråd med kommunestyrets vedtak i plan for forvaltningsrevisjon 2017 - 2020.

RAPPORT

FORVALTNINGSREVISJON AV FULLSTENDIGHETEN AV REFUSJONSKRAV TIL FLYKTNINGER OG RESSURSKREVENDE BRUKERE

2. MARS 2018

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

INNHOLD

1 SAMMENDRAG OG FORSLAG TIL TILTAK 3

2 INNLEDNING 5

2.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER 5

2.2 METODE OG AVGRENSNING 5

3 PROBLEMSTILLING 1 - RESSURSKREVENDE BRUKERE 5

3.1 OM TILSKUDDSORDNINGEN 5

3.2 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGEN 6

3.3 REVISJONSKRITERIER 6

3.4 FAKTABESKRIVELSE 6

3.5 VÅRE VURDERINGER 7

3.6 OPPSUMMERING 10

3.7 KONKLUSJONER 10

3.8 ANBEFALINGER 11

4 PROBLEMSTILLING 2 - FLYKTNINGER 12

4.1 OM TILSKUDDSORDNINGEN 12

4.2 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGEN 16

4.3 REVISJONSKRITERIER 16

4.4 FAKTABESKRIVELSE 16

4.5 VÅRE VURDERINGER 20

4.6 OPPSUMMERING 24

4.7 KONKLUSJON 24

4.8 ANBEFALINGER 25

5 HØRINGSUTTALELSE 26

5.1 RÅDMANNENS HØRINGSUTTALELSE 26

5.2 KOMMENTAR TIL HØRINGSUTTALELSE 26

VEDLEGG – RÅDMANNENS HØRINGSUTTALELSE 27

1 SAMMENDRAG OG FORSLAG TIL TILTAK

Statlige refusjonsordninger er viktige inntektskilder for kommunene, men disse krever at kommunen sender krav til staten på alle som de har rett til refusjon på. I dette prosjekt har revisor foretatt en gjennomgang av innsendte krav, og sammenlignet disse med andre datakilder for å foreta en analyse av at kommunen har sendt inn alle berettigede refusjonskrav.

Vi vil understreke at formålet med denne rapporten ikke har vært å bevise at kommunen har søkt feil eller ikke, men å teste om kommunens systemer og rutiner er egnet til å sikre at kommunen mottar refusjoner de har krav på. Vår gjennomgang har derfor først og fremst et forbedringsfokus. Vår test av rutiner representerer ikke en fullstendig gjennomgang av alle krav, men er basert på stikkprøver. Det kan derfor være påpekt indikasjoner på manglende refusjoner flere steder i rapporten, som kommunen selv bør ettergå nærmere.

Revisor har i denne rapporten undersøkt to hovedproblemstillinger. Disse er oppsummert under.

Problemstilling 1 - Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til særskilt ressurskrevende brukere?

Statistikk fra Helsedirektoratet viser et økende nivå på refusjonsinntekt fra ressurskrevende brukere i Asker kommune over perioden 2014-2016, på lik linje med Akershus fylke og landet for øvrig.

Da refusjonsoppgjøret i Asker kommune er utarbeidet av samme personkrets og etter samme modell i perioden 2014-2016, samt at muligheten for å fremme etterkrav er endret fra og med 2016, har revisor valgt å konsentrere gjennomgangen rundt den beregnede og mottatte refusjonen i modellen for 2016. Dermed oppnås de konklusjonene som er mest aktuelle og relevante for kommunens fremtidsrettede arbeid med beregning av utgifter og mottakelse av korrekt refusjon.

Det er funnet feil i kommunens beregningsmodell (manuelt regneark) på 2,3 millioner kroner for lite søkte refusjonskrav i 2016.

Generelt er kommunens regnearkmodell godt og oversiktlig oppstilt, men det er snakk om en manuell modell med begrenset automatikk. Nettopp denne begrensede automatikken er en trolig årsak til at kommunen ikke har sendt inn refusjonskrav på 2,3 millioner kroner.

For å begrense feil og mangler i fremtiden anbefales det å bygge inn faste innlesningsmaler i modellen som automatisk overføres til pivottabell for beregning av refusjon. Det vil redusere feilmulighetene vesentlig. I tillegg kan det utføres en manuell kvalitetskontroll tilsvarende hva som er gjort i denne forvaltningsrevisjonen.

Utover de manglende inntektene fra gjennomgangen av modellen har revisors test av fullstendighet i beregningsgrunnlaget identifisert syv institusjoner der det ikke er inntektsført statlige refusjoner. Basert på kommunens informasjon er det identifisert at det bor 19 personer som er under 68 år på disse 7 institusjonene. Fire personer har kommunene vurdert at ikke utløser refusjon, men revisor stiller spørsmål om alle utgifter som kommunen har til disse brukerne er tatt med. Uttrekk fra Pleie og omsorgssystemet viser at to av disse brukerne har vedtak om over 30 timer fysio- eller ergoterapitjenester per uke, og ut fra informasjonen som vi har mottatt gjennom intervjuene så inkluderes ikke disse tjenestene i beregningsgrunnlaget. For disse to brukerne ville det trolig ha medført at de hadde kommet over innslagspunktet for statlig refusjon. Disse funnene bør undersøkes nærmere slik at kommunen eventuelt kan inkludere dem i beregningen av refusjonskrav for 2017.

Problemstilling 2 - Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til flyktninger?

De kommunale inntektene fra tilskudd på integrasjonsområdet kommer fra en rekke særskilte refusjonsordninger, der særlig det grunnleggende integreringstilskuddet for år 1 og år 2-5 er vesentlig – både beløpsmessig, men også grunnet automatikken som er innebygget i refusjonsordningene som IMDi administrerer. Kommunen må søke om tilskudd det første året, men fra år to vil dette bli utbetalt på bakgrunn av innmeldt data.

Den største feilkilden for korrekt mottakelse av tilskudd på integreringsområdet vil være feil eller mangelfulle data for integreringstilskudd fordi de resterende tilskuddsordningene bygger på grunnleggende registreringer herfra. Dersom en flyktning eller familiegjenforening er korrekt registrert i Datasystem for utlendings- og flyktningesaker (DUF) med korrekt oppholdskommune og tidspunkt i Det sentrale folkeregisteret (DSF), vil de fleste øvrige tilskudd være korrekte.

Revisors gjennomgang av integreringstilskudd for år 1 og år 2-5 i Asker kommune viser at kommunen har gode kontroller som sikrer korrekt og fullstendig mottakelse av tilskudd. Gjennomgangen viser videre at det korrekte datagrunnlaget fra integreringstilskudd sikrer at Asker kommune også mottar korrekt og fullstendig refusjon på to andre beløpsmessig vesentlige områder. Henholdsvis tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Begge tilskuddene blir korrekt utbetalt til kommunen hvis datagrunnlaget fra integreringstilskudd er korrekt.

Enkelte tilskuddsordninger avhenger ikke direkte av korrekt datagrunnlag for mottakelse av integreringstilskudd. Dette gjelder for tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemminger og atferdsvansker. Personer omfattet av denne tilskuddsordningen vil i tillegg være en delmengde av personkretsen som er kjent fra integreringstilskudd, men det er kommunen selv som skal søke om tilskudd for personer i målgruppen.

Gjennomgangen av tilskudd for personer med alvorlige funksjonshemminger og/eller atferdsvansker viste at det for ytterligere ti personer burde undersøkes nærmere om kommunen har mulighet til å motta tilskudd 1 eller 2. To stikkprøver viste at disse var behandlet korrekt av kommunen. For å være sikker bør også de 8 øvrige bør vurderes undersøkt av kommunen.

Oslo, 2. mars 2018

Morten Thuve Ansvarlig partner	Poul Movild Analytiker	Sven-Erik Antonsen Prosjektleder

2 INNLEDNING

2.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Kontrollutvalget ba revisor i møte 19. juni 2017 om å utarbeide et forslag til prosjektplan:

«Kontrollutvalget ber revisor komme tilbake med forslag til prosjektplan til et prosjekt med følgende avgrensning: I hvilken grad har Asker kommune mottatt korrekte tilskudd på områdene integrasjon av flyktninger og ressurskrevende brukere for perioden 2014 - 2016. Dette omfatter også overføringer mellom kommuner.»

Revisors forslag til prosjektplan ble behandlet av kontrollutvalget i møte 21. august 2017, hvor kontrollutvalget vedtok å gjennomføre en forvaltningsrevisjon med følgende problemstillinger:

Nr	**Problemstilling**
1	Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til særskilt ressurskrevende brukere?
2	Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til flyktninger?

Tabell 1: Problemstillinger for forvaltningsrevisjonen (Kilde: Kontrollutvalget i Asker kommune)

Problemstillingene behandles i hvert sitt kapittel nedenfor. Der framkommer også revisjonskriterier, metode og eventuelle avgrensninger.

2.2 METODE OG AVGRENSNING

I forvaltningsrevisjonen vil det tas utgangspunkt i en overordnet analyse av innsendte krav for perioden 2014-2016. Videre vil det bli foretatt en analyse av andre uttrekk fra kommunens økonomi- og lønnssystemer og fagsystemer innenfor pleie og omsorg for å identifisere om det er andre brukere som det burde vært sendt inn krav for.

Dette er en forvaltningsrevisjon hvor analyser baseres på bl.a. regnskapsinformasjon. Revisor legger til grunn den informasjonen som blir stilt til rådighet, men reviderer ikke riktigheten eller fullstendigheten av informasjonen som sådan.

3 PROBLEMSTILLING 1 - RESSURSKREVENDE BRUKERE

1. Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til særskilt ressurskrevende brukere?

3.1 OM TILSKUDDSORDNINGEN

Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene. Tilskuddet forvaltes av Helsedirektoratet og kriteriene for tilskuddsordningen på tidspunktet for avrapporteringen er beskrevet i Rundskriv IS-4/2017 gjeldende for lønnsutgifter for 2016.

Det er ingen begrensninger med hensyn til diagnose eller type lidelse hos tjenestemottakeren, og det kan søkes refusjon til og med det kalenderåret tjenestemottakeren fyller 67 år.

Det er bestemte KOSTRA-funksjoner som er omfattet av ordningen. Innslagspunktet for refusjonskrav er 1 157 000[1] kroner, hvoretter det kompenseres med 80 prosent av de direkte lønnsutgiftene. I tilfeller der tjenestemottaker er psykisk utviklingshemmet barn over 16 år, fratrekkes rammetilskuddets andel på 620 000[1] kroner før tilskuddet beregnes.

De direkte lønnsutgiftene kan beregnes på to måter. Kommunen kan velge å ta utgangspunkt i bemannings- og vaktlister og beregne de reelle kostnadene for de ansatte som faktisk har ytet tjenesten. Alternativt kan kommunen foreta en skjønnsmessig vurdering som kan sannsynliggjøre hvilke personalgrupper som har ytt tjenesten, og deretter legge en vektet fordeling til grunn.

3.2 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGEN

For å operasjonalisere problemstillingen, har vi valgt å undersøke følgende delproblemstillinger:

1. Har kommunen rutiner som bidrar til å sikre at refusjonskravene er korrekte
2. Har kommunen gode støtteverktøy til arbeidet med å beregne refusjonskravene

3.3 REVISJONSKRITERIER

I vurdering av problemstillingen har vi lagt følgende kriterier til grunn:

- Rundskriv IS-4/2017 Tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene, Helsedirektoratet, datert 11.01.2017

3.4 FAKTABESKRIVELSE

3.4.1 Overordnet statistikk

Kommunenes inntekter fra staten vedrørende utgifter til ressurskrevende brukere føres på KOSTRA-funksjonene 232-234, 241-243, 253, 254 og 273 under art 700 (Refusjon fra staten). Tabell 2 viser de kommunale inntektene fra staten vedrørende utgifter til ressurskrevende brukere for kommunen og Akershus fylke for årene 2014-2016. Tallene er hentet fra de årlige brevene om utbetaling fra Helsedirektoratet.

(1 000-kroner)	(funksjonene 232-234, 241-243, 253-254, 273, art 700)		
Kommune	**2014**[2]	**2015**[3]	**2016**[4]
Akershus totalt	-678 215	-697 641	-755 046
Asker	-82 168	-85 363	-94 887
Andel av Akershus	12,1 %	12,2 %	12,6 %

Tabell 2: Inntekter vedrørende ressurskrevende brukere oppgitt i 1 000-kroner. Kilde: Helsedirektoratet

Tabellen viser at den generelle utviklingen for Akershus fylke er stigende inntekter hvert år i perioden 2014-2016 og tilsvarende for Asker kommune. Asker har en svakt sterkere stigning enn Akershus totalt.

[1] Gjeldende for 2016 i henhold til Rundskriv IS-4/2017 fra Helsedirektoratet

[2] http://docplayer.me/60881581-Tilskudd-til-saerlig-ressurskrevende-helse-og-omsorgstjenester-i-kommunene-utbetaling-2015.html

[3] https://helsedirektoratet.no/Documents/Nyheter/Utbetalingsbrev%20ressurskrevende%20helse%20og%20omsorgstjenester%202016%20med%20vedlegg.pdf

[4] http://docplayer.me/53629275-Tilskudd-til-saerlig-ressurskrevende-helse-og-omsorgstjenester-i-kommunene-utbetaling-2017.html

Asker kommune ligger med den nest høyeste inntekten i Akershus fylke i år 2016, etter Bærum. Det er et forventet nivå gitt kommunens størrelse og andel av personer under 67 år som mottar institusjonstjenester.

3.4.2 Avgrensning for det videre arbeidet

Med utgangspunkt i det endrede regelverket hvor det fra og med regnskapsår 2016 ikke lenger er mulig å fremme etterkrav, har revisor valgt å konsentrere gjennomgangen til kommunens refusjonsoppgjør for regnskapsår 2016. Dermed blir konklusjonene mest aktuelle og relevante for kommunens arbeid og innhenting av korrekt refusjon på området i fremtiden.

3.4.3 Kort beskrivelse av kommunens prosedyrer

Basert på liste fra Gerica med vedtakstimer foretas det en manuell gjennomgang av denne for å identifisere brukere som er i aldersgruppen 0-67 år og som har fått vedtak på over 35 timer bistand per uke. Også brukere i boliger har timevedtak på tjenestene de mottar i boligen. Lønnskostnadene beregnes basert på timetallet. Sykehjem har ikke timevedtak, der er refusjonskravet basert på arbeidslister/turnus.

Informasjonen om brukerne fremkommer i vedtakstimer i fagsystemet, samt at leverandører bekrefter skriftlig antall årstimer som er levert og sum fakturert beløp (herav andel direkte lønnskostnader). Leverandørreskontroen blir benyttet som et kontrollpunkt på at alle som Asker kommune har betalt plasser for har vedtak og vurderes inn mot refusjonsordningen.

Timetallet knyttet til fysio-/ergoterapitjenesten er ikke inkludert i grunnlaget i og med at kommunen ikke har systemer for å registrere denne tjenesten per bruker. Det samme gjelder for skoleelever som mottar helsetjenester i skolen.

Informasjonsgrunnlaget legges inn i et eget regneark som kommunen benytter for å beregne refusjonskravet. For å sikre fullstendigheten i kravet sjekkes listen blant annet opp mot foregående år.

3.5 VÅRE VURDERINGER

3.5.1 Test av beregningsmodellen i Asker kommune

Asker kommune benytter et stort regneark til oppgjør av utgifter og beregning av refusjon for ressurskrevende brukere. Første arkfane er en forside hvor beregningene og sammenstillingene foretas på bakgrunn av informasjon og beløp i de øvrige arkfanene. Da bruken av regnearket foregår manuelt, har vi også foretatt en kontroll av hvorvidt kommunen har fått alle relevante beløp med i sammenstillingene på forsiden. Regnearket vi har benyttet er datert 23. februar 2017.

Av gjennomgangen fremgår følgende:

I arkfanen «Oppsjø Torstad Bolig» er det i beregningen av utgifter for enkeltpersoner i felt G29-G67 henvist til regnskapsutgifter i felt H2 i stedet for felt H27. Det medfører at det samlet er beregnet utgifter på kroner 11 441 429 for Torstadtunet boliger i stedet for kroner 19 217 426, slik det skulle vært. Det ser ut til å være kun én enkeltperson med utgifter til Torstadtunet boliger som kommer over innslagspunktet. For denne personen medfører feilen at det blir utbetalt kroner 819 455 for lite i refusjon til kommunen.

I arkfanen «Transport» er det feil i sumtotalene i felt D100 (sum 16 998) og E100 (sum 4 686 763) slik at ikke alle tall i kolonnen tas med. Dermed blir timeprisen i felt E7 for høy, da denne beregnes på bakgrunn av felt D100. Den litt for høye timeprisen på transport medfører at det samlet blir utbetalt 22 085 kroner for mye i refusjon.

På forsiden av regnearket kan man se at det blir fratrukket et beløp på 1 096 562 kroner før beregning av refusjonen. Det synes å være et beløp vedrørende mottatt tilskudd 2, altså ekstratilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller atferdsvansker. Dette tilskuddet skal imidlertid ikke trekkes fra ved utmåling av Helsedirektoratets tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og sosialtjenester i kommunene, hvilket fremgår av «Rundskriv IS-4/2017, Tilskuddsordning for særlig

ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene» og «Rundskriv 05/2017, Tilskuddsordning for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker 2017». Det medfører at kommunen har mottatt 877 249 kroner for lite i refusjon for denne personen.

Videre har vi foretatt et systematisk søk etter forskjellene mellom forsiden av regnearket og de øvrige arkfanene med underliggende opplysninger. Dette er gjort ved først å samle alle utgifter fra de underliggende arkfanene og legge dem sammen for hver person ved bruk av pivottabell. Disse opplysningene er så sammenlignet med beløpene oppgitt per person på forsiden. I de tilfellene hvor det er oppdaget en forskjell er det undersøkt nærmere om det har skjedd en feil.

Den systematiske gjennomgangen av regnearket viste at hos åtte brukere var ikke alle utgifter fra de underliggende arkfaner kommet med i sammenstillingen på forsiden. Det medfører at Asker kommune har mottatt 627 237 kroner for lite i refusjon.

Feiltype	**Feil i utbetalt refusjon i kroner (minus for lite, pluss for mye)**
Formelfeil - arkfane "Oppsjø Torstad Bolig"	-819 455
Formelfeil - arkfane "Transport"	22 085
Feil fratrekk av utgifter	-877 249
Manglende overføring av utgifter til beregning av refusjon vedr. 8 personer	-627 237
I alt for lite utbetalt refusjon i 2016	**-2 301 856**

Tabell 3: Oversikt over for lite og for mye utbetalt refusjon i 2016 oppgjør. Kilde: Oversikt fra kommunen og beregninger gjort av BDO. Kilde: Datagrunnlag fra kommunen og beregninger gjort av BDO.

3.5.2 Oppsummering av gjennomgang av beregningsmodellen

Generelt er kommunens regnearkmodell godt og oversiktlig oppstilt, men det er snakk om en helt manuell modell med begrenset automatiske kontroller.

For å begrense fremtidige feil og mangler vil vi anbefale at det bygges inn faste innlesningsmaler i modellen som automatisk overføres til pivottabell for beregning av refusjon. Dette vil redusere feilmulighetene vesentlig. Alternativt kan det utføres en manuell kvalitetskontroll slik revisor her har gjort. Det frarådes dog å basere seg kun på slike manuelle kontroller.

Helsedirektoratet sendte den 16. oktober 2017 orienteringsbrev til kommunene, der det fremgår at direktoratet arbeider med å utvikle en standardisert beregningsmodell for beregning av direkte lønnsutgifter i tråd med kriteriene for ordningen. Status på dette arbeidet er ikke oppgitt på direktoratets hjemmeside.

3.5.3 Muligheter for å rette/beriktige identifiserte feilkilder i beregningsmodellen

Av Rundskriv IS-4/2015 fremgår følgende under kapittel 1.8 Foreldelsesfrist:

«Fra og med 2011 ble det innenfor tilskuddsordningen innført en foreldelsesfrist på tre år. Bakgrunnen for endringen var blant annet erfaringer med at det i noen kommuner var uenighet rundt utgiftsfordeling for brukere som krysset kommunegrenser og at det kunne være behov for etterberegning av dette.

Foreldelsesfristen skulle brukes kun unntaksvis. I løpet av de fire årene som har gått siden foreldelsesfristen ble innført har regelen imidlertid fått en helt annen effekt. Stadig flere kommuner bruker denne muligheten til å beregne sine krav på nytt. I 2014 var de samlede etterkravene for perioden 2010-2012 på nærmere 110 mill kroner. Det har i praksis blitt etablert to ulike tilskuddsregimer og dette har aldri vært hensikten.

Muligheten til å fremme etterkrav blir derfor strammet inn fra 2015. Det vil bare være mulig å fremme etterkrav som gjelder utgifter påløpt i 2013. Kravene må gjelde refusjonsberettigede

utgifter det ikke tidligere er søkt om, eller refusjonsberrettigede mottakere som ikke tidligere er innrapportert. Utmåling av tilskudd følger gjeldende kriterier for det året utgiftene har påløpt. Kravene skal gjennomgås og attesteres av revisor og sendes separat. Slike krav må i 2015 sendes enten per ordinær post eller på e-post til ressurskrevendetjenester@helsedir.no. Frist for etterkrav er også 27. mars 2015.

Fra 2016 vil muligheten til å fremme etterkrav falle bort.»

Som konstatert ovenfor har Asker kommune mottatt 2,3 millioner kroner for lite i refusjon i 2016. Grunnet endrede regler fra 2016 er det ikke lenger mulig å fremme etterkrav. Kommunen har derimot nå mulighet til å rette 2017-oppgjøret etter identifiserte feilkilder, samt å foreta en kvalitetssikring mot lignende feilkilder i 2017-oppgjøret før oversendelse av innrapporteringsskjema med dokumentasjon til kommunens revisor (forventet 28. februar 2018) eller senest innen (forventet 4. april) når kommunen har frist for innsendelse av endelig rapporteringsskjema og revisjonsuttalelse.

Asker kommune bør videre vurdere om kommunen skal henvende seg til Helsedirektoratet i et forsøk på å få refundert de manglende inntektene som utgjør 2,3 millioner kroner i 2016. Årsaken skyldes hovedsakelig beregningsfeil som har ført til at refusjonsberettigete utgifter ikke har blitt søkt om, og det kan derfor være verd et forsøk.

3.5.4 Test av fullstendighet

Institusjoner:

For å kunne teste fullstendighet i utgiftgrunnlaget som ligger til grunn for refusjonsberegningen for 2016 har vi søkt etter institusjoner som ikke inngår i kommunens oppgjør. Søket er foretatt gjennom tre forskjellige tilganger:

- Gjennomgang av institusjonstyper via Asker kommunes hjemmeside
- Gjennomgang av institusjoner via uttrekk fra lønnssystem
- Gjennomgang av institusjoner via økonomisystem på relaterte KOSTRA-funksjoner

I gjennomgangen har vi identifisert syv institusjoner som ikke fremgår med utgifter i kommunens refusjonsmodell:

1. Asker bo- og omsorgssenter
2. Bråset bo- og omsorgssenter
3. Risenga bo- og omsorgssenter
4. Søndre Borgen sykehjem
5. Vestre Nes Omsorgsbolig
6. Skustadgata ressurs- og ettervernsenter
7. Slottsberget boliger

Basert på informasjon fra kommunen er det identifisert 19 personer som er under 68 år på disse 7 institusjonene. Av disse er fire personer allerede kjent gjennom kommunens beregning av refusjonskrav og en utløser refusjon. To andre utløser ikke refusjon ut fra kommunens beregning, men revisor stiller spørsmål om alle utgifter som kommunen har til disse brukerne er tatt med. Av uttrekk fra kommunens fagsystem ser vi at disse to brukerne har vedtak om over 30 timer fysio- eller ergoterapitjenester i uken, og ut fra informasjonen som vi har mottatt gjennom intervjuene så inkluderes ikke disse tjenestene i beregningsgrunnlaget. For disse to brukerne ville det trolig ha medført at de hadde kommet over innslagspunktet for statlig refusjon.

Revisor vil anbefale at Asker kommune gjennomgår alle 19 personene for at avklare hvilke som er berettiget og hvor mer refusjon kommunen kunne fått i 2016. Samt ta denne informasjonen med i forhold til oppgjøret for 2017.

Personer:

I forbindelse med gjennomgangen av den anvendte regnearkmodellen, der revisor sammenstilte utgifter fra underliggende regnearkfaner og beregnet refusjon på bakgrunn av pivoterte utgifter per person, ble ytterligere seks personer identifisert.

Umiddelbart så det ut til at alle de seks personene hadde utgifter over innslagspunktet på 1 157 000 kroner. Kommunen har foretatt en gjennomgang av disse og avklart at fem av dem er utviklingshemmede, hvor innslagspunktet er høyere (kr. 1 777 000), og dermed hadde utgifter under dette innslagspunktet. For den siste personen ble det funnet av kommunen at det var uteglemt en tilleggstjeneste og at de kunne fått rundt 85 000 ekstra i refusjon dersom denne var tatt med.

Følgeutgifter:

Under intervju med kommunen ble det opplyst at lønnsutgifter fra ergo- og fysioterapitjenester ikke inngikk i kommunens utgiftsgrunnlag ved beregning av refusjon for ressurskrevende brukere. Bakgrunnen for dette var at utgiftene ikke var registrert på personnivå.

Lønnsutgifter for ergo- og terapitjenester kan for enkelte mottakere utgjøre vesentlige beløp, som for personer over innslagspunktet vil utløse 80 % refusjon til kommunen. Revisor vil derfor anbefale at Asker kommune vurderer relevant registrering på personnivå, både for å muliggjøre en merinntekt til kommunen og for å muliggjøre økonomistyring på området.

3.6 OPPSUMMERING

Statistikk fra SSB viser fallende refusjonsinntekter fra staten i Asker kommune over perioden 2014-2016. Den generelle utviklingen i Akershus fylke og landet for øvrig er stigende inntekter. I Asker er det ikke refusjoner til ressurskrevende brukere som er årsaken til denne reduksjonen, men andre refusjonsordninger.

Da refusjonsoppgjøret i Asker kommune er utarbeidet av samme personkrets og etter samme modell i perioden 2014-2016, samt at muligheten for å fremme etterkrav er endret fra og med 2016, har revisor valgt å konsentrere gjennomgangen rundt den beregnede og mottatte refusjonen i modellen for 2016. Dermed oppnås de konklusjonene som er mest aktuelle og relevante for kommunens fremtidsrettede arbeid med beregning av utgifter og mottakelse av korrekt refusjon.

Generelt er kommunens regnearkmodell godt og oversiktlig oppstilt, men det er snakk om en manuell modell med begrenset automatikk. Nettopp denne begrensede automatikken er en trolig årsak til at kommunen ikke har sendt inn refusjonskrav på 2,3 millioner kroner som revisors gjennomgang viser at kommunen skulle ha mottatt refusjon for i 2016.

3.7 KONKLUSJONER

Revisor har gjennom arbeidet gått gjennom arbeidsprosessene som etablert med tilhørende rutiner og prosedyrer. Basert på våre observasjoner vil vi konkludere med at kommunen har innrettet dette arbeidet på en god måte som bidrar til å sikre at kommunen mottar de refusjonene som de har krav på. Arbeidet er basert på manuelle prosesser så det er av avgjørende betydning for fullstendigheten i refusjonskravene at det settes av tilstrekkelig med tid og ressurser til å kvalitetssikre beregningene og kontroll av at alle brukerne som oppfyller kravene for å få refundert utgifter blir fanget opp. Det er enkelte utgifter som kommunen ikke inkluderer i beregningsgrunnlaget grunnet manglende registering av opplysninger på brukernivå. Gjennom en slik registering ville kommunen fått refundert mer av sine utgifter til brukergruppen som faller inn under ordningen.

Kommunen har utarbeidet et eget verktøy i Excel for å dokumentere og beregne refusjonskravene. Dette er et verktøy som gir brukerne store muligheter til å oppdatere datagrunnlaget og tilpasse beregningene. Det er også et verktøy der mulighetene for at det oppstår feil som er vanskelige å oppdage er store. Så lenge kommunen benytter dette verktøyet er det også her viktig at det settes av tid og ressurser til å foreta grundige revisjoner av beregningene.

3.8 ANBEFALINGER

For å begrense feil og mangler i fremtiden anbefaler revisor at det bygges inn faste innlesningsmaler i modellen som automatisk overføres til pivottabell for beregning av refusjon. Det vil redusere feilmulighetene vesentlig. I tillegg kan det utføres en manuell kvalitetskontroll tilsvarende revisors gjennomgang.

Det er opplyst at lønnsutgifter fra ergo- og fysioterapitjenester ikke inngår i kommunens utgiftsgrunnlag ved beregning av refusjon for ressurskrevende brukere. Bakgrunnen for dette er at utgiftene ikke har vært registrert på personnivå. Lønnsutgifter for ergo- og terapitjenester kan for enkelte mottakere utgjøre vesentlige beløp, som for personer over innslagspunktet vil utløse 80 % refusjon til kommunen. Revisor vil derfor anbefale at Asker kommune vurderer relevant registrering på personnivå, både for å muliggjøre en merinntekt til kommunen og for å muliggjøre økonomistyring på området.

4 PROBLEMSTILLING 2 - FLYKTNINGER

2. Har kommunen sendt inn alle berettigede krav knyttet til flyktninger?

4.1 OM TILSKUDDSORDNINGEN

Revisors gjennomgang av tilskudd og refusjoner på flyktningeområdet omfatter følgende områder:

a) Integreringstilskudd År 1
b) Integreringstilskudd År 2-5
c) Deling av tilskudd mellom kommuner ved flytting
d) Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger
e) Ekstratilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller atferdsvansker
f) Ekstratilskudd: Bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling
g) Integreringstilskudd for barn etter omsorgsovertakelse
h) Engangstilskudd – Barn 0-5 år og personer over 60 år
i) Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

a) Integreringstilskudd År 1

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). For tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 01/2017, Tilskuddsordning for integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd 2017*.

Integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de neste fire årene. Tilskuddsordningen forvaltes av IMDi.

Kommuner som har personer i målgruppen for integreringstilskudd kan søke om tilskudd, hvor det skjer utbetaling for bosettingsåret. Kommunen får integreringstilskuddet både for personer som blir bosatt etter avtale mellom IMDi og kommunen, og for personer som har bosatt seg i kommunen på egen hånd.

FAKTABOKS

Integreringstilskudd for år 1	Sats 2017-nivå
Enslige voksne	235 000
Voksne, enslige mindreårige og barn	185 000

b) Integreringstilskudd år 2-5

Tilskuddsordningen forvaltes av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra IMDi. På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 01/2017, Tilskuddsordning for integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd 2017*.

Integreringstilskudd år 2-5 omfatter personer som har utløst integreringstilskudd for år 1 i de fire foregående årene. Kommunen som personene er registrert bosatt i pr. 1.1. vil få utbetalt integreringstilskudd for året. Integreringstilskudd for år 2-5 utbetales automatisk på grunnlag av samkjøring mellom Datasystem for utlendings- og flyktningesaker (DUF) og Det sentrale folkeregisteret (DSF).

Hvis en person har flyttet til en annen kommune, er hovedregelen at det er tilflyttingskommunen som sender inn korrigeringskrav for vedkommende. Så vil IMDi opplyse hvilken

fraflyttingskommune som har mottatt beløpet. De berørte kommunene er deretter ansvarlig for å foreta et økonomisk oppgjør seg imellom.

FAKTABOKS

Integreringstilskudd for år 2-5	Sats 2017-nivå
Integreringstilskudd 2. år	230 000
Integreringstilskudd 3. år	167 000
Integreringstilskudd 4. år	84 000
Integreringstilskudd 5. år	70 500

c) Deling av integreringstilskudd

Reglene for deling av tilskudd mellom kommuner ved flytting er beskrevet i rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 01/2017, Tilskuddsordning for integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd 2017* og *Rundskriv 02/2017, Tilskuddsordning for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger m.fl. for 2017.*

Tilskuddsordningen forvaltes av IMDi. Integreringstilskudd utbetales til den kommunen som personen er registrert bosatt i per 1/1. I tilfeller hvor en person flytter i løpet av året skal det skje en deling av tilskuddet mellom kommunene ut i fra en beregningstabell angitt av IMdi.

d) Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 02/2017, Tilskuddsordning for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger m.fl. for 2017.*

Fra 2017 er tilskuddsordningen for bosetting av enslige mindreårige flyktninger lagt sammen med refusjonsordningen for kommunale barnevernstiltak.

Ved bosetting av mindreårige flyktninger mottar kommunen et særskilt tilskudd i tillegg til det ordinære integreringstilskuddet. Målgruppen for tilskuddet er også utenlandske barn som oppholder seg i Norge uten foreldre eller barn hvor det fattes vedtak om omsorgsovertakelse i asylmottak. Tilskuddet utbetales til og med året personen fyller 20 år.

Det særskilte tilskudd differensieres etter bosettingsmåned.

FAKTABOKS

Særskilt tilskudd, mindreårige flyktninger	Sats 2017-nivå
Høy sats for barn til og med det året barnet fyller 16 år	1 198 000
Lav sats fra og med det året barnet fyller 17 år	750 000

e) Tilskudd for flyktninger med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 05/2017, Tilskuddsordning for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker 2017*. Herunder heter det i rundskrivet pkt. 3.1, nest siste avsnitt: «*Kommunen kan kun søke om tilskudd for personer som faller innenfor integreringstilskuddsordningen og som er bosatt etter avtale mellom staten og kommunen.*

Familiegjenforente faller utenfor ordningen, med mindre de er bosatt etter særskilt avtale mellom stat (IMDi) og kommune».

Tilskuddsordningen skal bidra til raskere bosetting ved å dekke ekstraordinære kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger med nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, samt personer med voldelig atferd og rusproblemer eller alvorlige atferdsproblemer.

Det er kommunen selv som skal søke om tilskuddet hvis den har personer i målgruppen. Tilstanden for flyktningen må ha oppstått eller ha sitt opphav i tiden før bosetting. Søknaden skal inneholde en fagkyndig beskrivelse av funksjonsnivå og vurdering av eventuelle hjelpebehov. Dette inkluderer opplysninger om når tilstanden oppstod, symptomer samt forventet prognose.

Tilskuddene trekkes ikke fra ved utmåling av Helsedirektoratets tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og sosialtjenester i kommunene.

Ordningen består av to typer tilskudd: Tilskudd 1, som er et engangstilskudd og Tilskudd 2, som kan tildeles årlig i integreringstilskuddsperioden. Bosettingskommunene kan enten søke om Tilskudd 1 eller Tilskudd 2.

Enslige mindreårige kan utløse Tilskudd 2 til og med det året de fyller 20 år selv om integreringsperioden har utløpt. Dersom de fyller 20 år før det har gått fem år, vil de kunne utløse tilskuddet i fem år. Barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt er omfattet av målgruppen.

I perioden 2015-2016 var 9 personer i Asker Kommune omfattet av ordningen, som viser svakt stigende inntekter fra 2,5 millioner kroner i 2014 til 3,7 millioner kroner i 2016.

FAKTABOKS

Tilskudd, nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	Sats 2017-nivå
Tilskudd 1, har en innslagssum på 100 000 kroner Engangstilskudd der kan tildeles i enten første eller andre bosettingsår.	186 000
Tilskudd 2, har en innslagssum på 200 000 kroner Kan tildeles årlig i integreringstilskuddsperioden, det vil si i maksimalt 5 år.	1 157 000

f) <u>Ekstratilskudd: Bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling</u>

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 04/2017, Tilskuddsordning for ekstratilskudd - bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling 2017*.

Denne ordningen blir ikke videreført i 2018. Ekstratilskuddet utbetales til kommuner som i 2017 bosetter flyktninger med særlig omfattende oppfølgingsbehov og som bosettes fra institusjon eller tilrettelagt avdeling.

Det er IMDi som foretar vurderingen av personens oppfølgingsbehov før bosettingen. Engangstilskuddet skal bidra til raskere bosetting av flyktninger med særlig omfattende oppfølgingsbehov.

FAKTABOKS

Ekstratilskudd, bosetting fra institusjon eller tilrettelagt avdeling	Sats 2017-nivå
Ekstratilskudd	500 000

g) Integreringstilskudd for barn etter omsorgsovertakelse

Barneverntjenesten kan i noen tilfeller treffe vedtak om plassering i institusjon eller fosterhjem etter barnevernloven i en annen kommune enn der barnet ble bosatt. Kommunene det gjelder må inngå en skriftlig avtale om hvilken kommune som har kostnadene og som dermed skal motta tilskuddet. Kommunen som har kostnadene må hvert år søke IMDi om tilskuddet, og kopi av avtalen mellom kommunene må legges ved søknaden.

h) Engangstilskudd – Barn 0-5 år og personer over 60 år

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 01/2017, Tilskuddsordning for integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd 2017*.

Barnehagetilskudd og eldretilskudd er engangstilskudd som kommunen skal søke om hvis de har barn i aldersgruppen 0-5 år eller personer over 60 år som omfattes av integreringstilskuddsordningen. Tilskuddet utbetales samtidig med integreringstilskudd for år 1. Barnehagetilskuddet skal bidra til særskilt tilrettelegging i barnehage for nyankomne flyktninger, for eksempel med tospråklige assistenter.

FAKTABOKS

Engangstilskudd	Sats 2017-nivå
Eldretilskudd år 1 for personer som har fylt 60 år ved bosetting	164 200
Barnehagetilskudd år 1 for barn 0-5 år ved bosetting	25 100

i) Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Informasjon om tilskuddsordningene og tildelingskrav er beskrevet i ulike rundskriv fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). På tidspunktet for avrapporteringen heter det gjeldende *Rundskriv 16/2017, Tilskuddsordning for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 2017*.

Målet med tilskuddsordningen er at kommunene tilbyr opplæring til voksne innvandrere slik at de lærer tilstrekkelig norsk til å kunne fungere i yrkes- og samfunnsliv. Målgruppen er voksne innvandrere som har rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap jf. § 17 i introduksjonsloven, og som har fått oppholdstillatelse fra og med 1. januar 2015.

Utbetalingen skjer over tre år og til kommunen hvor det er registrert bostedsadresse per 15. januar. Ved flytting mellom kommuner i tilskuddsåret deles tilskuddet forholdsmessig ut ifra antall botidsdager. Det er en høy sats for personer fra Afrika, Asia, Oseania, Øst-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika, og en lav sats som gjelder for personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. IMDi utbetaler tilskuddet automatisk til kommunene på bakgrunn av data i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

FAKTABOKS

Tilskudd, norsk og samfunnskunnskap	Lav sats 2017-nivå	Høy sats 2017-nivå
Persontilskudd År 1	13 600	31 900
Persontilskudd År 2	23 300	60 100
Persontilskudd År 3	13 900	41 600

4.2 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGEN

For å operasjonalisere problemstillingen, har revisor valgt å undersøke følgende delproblemstillinger:

1. Har kommunen rutiner som bidrar til å sikre at refusjonskravene er korrekte
2. Har kommunen rutiner som sikrer at korrekt datagrunnlag blir registrert i sentrale systemer

4.3 REVISJONSKRITERIER

I vurdering av problemstillingen har vi lagt følgende kriterier til grunn:

- Rundskriv 01/2017, Tilskuddsordning for integreringstilskudd, eldretilskudd og barnehagetilskudd 2017
- Rundskriv 02/2017, Tilskuddsordning for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger m.fl. for 2017.
- Rundskriv 04/2017, Tilskuddsordning for ekstratilskudd - bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling 2017.
- Rundskriv 05/2017, Tilskuddsordning for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker 2017
- Rundskriv 16/2017, Tilskuddsordning for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 2017.

4.4 FAKTABESKRIVELSE

4.4.1 Overordnet statistikk

Bortsett fra tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, føres kommunenes inntekter på KOSTRA-funksjonen 850 (Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger mv), art 810 (Andre statlige overføringer).

Tabell 4 viser de kommunale inntektene fra tilskudd vedrørende flyktninger for kommunene i Akershus fylke for årene 2014 - 2016. Figuren gir også en oversikt over antall personer på introduksjonsordning for samme periode.

	Inntekter på flyktningeområdet (funksjon 850, art 810)			Personer på introduksjonsordning		
Kommune	**2014**	**2015**	**2016**	**2014**	**2015**	**2016**
Bærum	-88 190 000	-110 498 000	-183 042 000	269	297	382
Skedsmo	-57 716 000	-73 210 000	-112 305 000	141	171	228
Asker	-41 589 000	-45 804 000	-92 856 000	110	120	155
Ski	-33 885 000	-56 055 000	-71 612 000	97	109	157
Lørenskog	-29 501 000	-34 635 000	-41 619 000	55	54	88
Oppegård	-28 261 000	-35 537 000	-37 038 000	67	64	93
Nes	-21 975 000	-22 978 000	-33 248 000	32	34	43
Ullensaker		-22 340 000	-33 145 000	35	52	80
Rælingen			-27 810 000	53	63	78
Frogn	-15 337 000	-18 260 000	-26 745 000	24	37	37
Nesodden	-15 962 000	-27 080 000	-25 409 000	32	35	48

Nittedal	-12 531 000	-17 754 000	-24 509 000	29	47	58
Eidsvoll	-11 485 000	-12 223 000	-21 989 000	31	35	52
Ås	-13 384 000	-20 114 000	-20 320 000	37	51	50
Aurskog-Høland	-9 326 000		-19 615 000	26	34	47
Vestby	-12 628 000	-15 895 000	-18 455 000	40	50	58
Enebakk	-5 364 000	-6 996 000	-11 616 000	17	20	31
Nannestad	-9 875 000	-10 533 000	-11 590 000	26	37	36
Fet	-5 469 000	-5 872 000	-9 470 000	16	24	21
Gjerdrum	-3 471 000	-3 897 000	-8 186 000	11	12	23
Hurdal			-323 000	5	5	8
Sørum				24	35	57

Tabell 4: Inntekter vedrørende flykninger og antall personer på introduksjonsordning. Kilde SSB

Som tabellen viser, har Asker kommune i 2016 inntekter vedrørende flyktninger på 92,9 millioner kroner. Både sett i forhold til andre kommuner i Akershus fylke, men også i forhold til alle landets kommuner, er inntekten i 2016 på et forventet nivå gitt kommunens størrelse og antall flyktninger. Derimot ser inntektene i henholdsvis 2014 og 2015 ut til å ligge i underkant av det forventede nivået på bakgrunn av tallene fra SSB.

Årsaken til de lave inntektene i 2014 og 2015 kan skyldes flere forhold, for eksempel feil i datagrunnlaget, feil regnskapsføring av inntekter eller at kommunen har mottatt for lite i tilskudd.

4.4.2 Analyse av data fra IMDi

For å kartlegge om Asker kommune har mottatt for lite i tilskudd for årene 2014 og 2015, har vi benyttet tall og statistikk fra IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet), som forvalter tilskuddene til kommunene. IMDi har detaljert statistikk over de utbetalte tilskuddene, der man kan søke opp alle typer tilskudd separat. Man kan også søke opp opplysninger om faktisk bosetting i kommunene hvert år.

Type tilskudd	**2014**	**2015**	**2016**
Barnehagetilskudd	186 200	144 400	366 100
Ekstratilskudd til bosetting		0	1 550 000
Integreringstilskudd for år 1	14 014 500	14 635 000	31 045 000
Integreringstilskudd for år 2-5	29 327 200	30 710 000	39 507 400
Skoletilskudd (etterslep) 2016			0
Skoletilskudd (faset ut fra 31.12.2013)	110 700	0	
Tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger	8 437 201	7 171 292	15 239 916
Tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemminger og atferdsvansker	2 492 152	3 124 238	3 669 722
Tilskudd til bosetting av personer over 60 år	0	315 000	0
Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	11 477 400	14 068 069	14 662 479
Totalt	**66 045 353**	**70 167 999**	**106 040 617**

Faktisk bosetting (antall personer)	65	72	127

Tabell 5: Utbetalte tilskudd til Asker kommune for årene 2014-2016, samt faktisk bosetting av flyktninger.

Kilde: https://www.imdi.no/tall-og-statistikk/

Som tabellen viser, er de utbetalte inntektene fra IMDi høyere enn inntektene fra SSB-dataene. I 2016 er forskjellen tilsvarende 14,6 millioner kroner fra tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, som ikke bokføres på funksjon 850, art 810. For årene 2014 og 2015 er tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap en del av forklaringen, mens resten av differansen må skyldes enten korrigering et annet sted eller forskyvning mellom kalenderår og regnskapsår. Spørsmålet er interessant da det kompliserer kommunens mulighet til å holde oversikt over alle krav og refusjoner, men er ikke umiddelbart en del av denne forvaltningsrevisjonen.

Det interessante som kan utledes fra IMDI-data i tabell 5 er at det viser seg å være en bedre balanse mellom utbetalte tilskudd hvert av årene og antall personer som er omfattet. IMDis tall underbygger dermed at Asker kommune overordnet ser ut til å ha mottatt forventet tilskudd i forhold til antall mottatte flyktninger.

Figur 1: Utbetalte tilskudd fordelt etter tilskuddstype i perioden 2011-2016. Kilde: IMDi, sist målt 02.02.2017

Figur 1 viser fordelingen av utbetalte tilskudd over tid. For perioden 2014 - 2016 er det særlig to forhold det stilles spørsmål ved:

1. Tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger faller med 1,2 millioner kroner fra 2014 til 2015, for så å stige kraftig til 2016. Et fall kan forekomme, men umiddelbart ville forventningen være status quo eller stigning i en periode der kommunen mottok en stigende mengde flyktninger.
2. Det vises en moderat stigning i tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere på 0,6 millioner kroner fra 2015 til 2016. I samme periode ses en markant stigning i integreringstilskudd både år 1 og år 2-5. På bakgrunn av stigningen ville forventningen også være en større stigning i tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Den statistiske analysen viser at Asker kommune overordnet sett ser ut til å motta tilskudd på et forventet nivå i forhold til antall flyktninger. Utover dette viser analysen at det på to typer tilskudd – enslige mindreårige og opplæring i norsk og samfunnskunnskap – oppleves svingninger som kan skyldes for lite mottatt tilskudd. Forholdene kan imidlertid også skyldes annet; f.eks.

forskyvning mellom kalenderår og regnskapsår. Nedenfor går vi nærmere igjennom prosedyrene og vurderer usikkerheten i tallene.

4.4.3 Kort beskrivelse av kommunens prosedyrer

a) Integreringstilskudd for år 1

Når det gjelder mottakelse av integreringstilskudd for år 1 får kommunen opplysninger om nyankomne flyktninger ved at flyktningkonsulent og barnevernkonsulent fyller ut opplysningsskjema for flyktninger ved ankomst til Asker kommune. Asker kommune sender søknad til Integrering- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) hver eller annenhver måned, avhengig av antall bosatte. Når det foreligger svar fra IMDi, blir listen fra IMDi gjennomgått. I gjennomgangen kontrolleres det om det er noen som kommunen ikke har fått tilskudd for i forhold til den innsendte søknaden for perioden. Dersom noen personer har fått avslag noteres dette på listen sammen med begrunnelsen. Deretter søker kommunen på nytt for aktuelle personer. I november/desember måned skriver kommunen ut bosettingslisten og dobbeltsjekker om det har blitt søkt integreringstilskudd for alle.

b) Integreringstilskudd for år 2-5

IMDi sender rapport om terminutbetalinger fire ganger i året. Rapporten gjennomgås etter første utbetaling og kommunen krysser ut personer som den har fått tilskudd for tidligere. Personer som ikke står på IMDis liste sjekkes og begrunnelsen noteres (fraflytting, utvandring, dødsfall). Tilflyttingskommunen må selv sende krav om deling av integreringstilskudd til Asker kommune.

Ved tilflytting til Asker kommune noteres personene på liste over integreringstilskudd ut i fra informasjon innhentet fra terminlister fra IMDi. Opplysninger om flyttedatoen hentes fra NIR og det beregnes hvor stor del av tilskuddet som tilfaller til Asker kommune ved bruk av IMDis beregningstabell. Kommunen sender krav om deling av integreringstilskudd til andre kommuner ved tilflytting og kontrollerer om kravet har blitt innbetalt i Agresso.

Ved fraflytting fra Asker kommune mottas kravbrev fra andre kommuner. Det sjekkes i NIR om vedkommende har flyttet og beregningsbeløpet kontrolleres ved bruk av IMDis beregningstabell før kravet utbetales til tilflyttingskommunen gjennom Agresso.

c) Deling av integreringstilskudd

Informasjon om tilflytting til Asker kommune innhentes fra terminlister fra IMDi i forbindelse med utbetaling av integreringstilskudd. Opplysninger om flyttedatoen hentes fra Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) og det beregnes ved bruk av IMDis beregningstabell hvor stor del av tilskuddet som tilfaller Asker kommune. Kommunen sender krav om deling av integreringstilskudd til andre kommuner ved tilflytting og sjekker senere om kravet har blitt innbetalt.

Ved fraflytting fra Asker Kommune mottas kravbrev fra andre kommuner, flyttedatoen sjekkes i NIR og beregningsbeløpet kontrolleres ved bruk av IMDis beregningstabell før kravet utbetales til tilflyttingskommunen.

d) Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger

I Asker kommune er det flyktningeteamet som søker om tilskudd, og det særskilte tilskuddet utbetales deretter i tillegg til det ordinære integreringstilskuddet.

e) Tilskudd for flyktninger med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker

Kommunen skal selv være oppmerksom på å få søkt om tilskudd 1 eller 2. Ved vårt innledende intervju ga kommunens administrative medarbeidere selv uttrykk for at de ikke kunne være sikre på at det var søkt om tilskudd for alle relevante personer i målgruppen.

Ved førstegangssøknad for ekstratilskudd er fristen 13 måneder etter første bosettingsdato uansett om kommunen søker for år 1 eller år 2 etter bosetting. Fristen gjelder både Tilskudd 1 og 2. Søknadsfrist for øvrig er 1 måned etter at det enkelte bosettingsår er passert. For å kunne søke om Tilskudd 2 for år 3-5 må det være søkt om tilskudd for år 1 eller år 2. For tilskudd 2 kreves det erklæring fra spesialisthelsetjenesten. I noen tilfeller går det over fristen før ting blir oppdaget og utredningen blir satt i gang. Det er hovedgrunnen til at det ikke blir mulig å søke om tilskudd for alle relevante personer i målgruppen.

f) Ekstratilskudd: Bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling

Kommunene trenger ikke å søke om tilskuddet da IMDi har informasjon om bosettingen.

g) Integreringstilskudd for barn etter omsorgsovertakelse

Vi får opplyst fra kommunen at når det gjelder integreringstilskudd for barn under omsorg så følges de samme prosedyrer som for særskilt tilskudd til enslige mindreårige flyktninger. Barnevernet fatter vedtak og fyller ut søknadsskjema. Skjemaet sendes til Integrering og migrasjonshelse (Flyktningeteamet), som så søker om tilskuddet fra staten.

I tillegg til dette søkes det om refusjon for fosterhjemsutgifter for disse.

h) Engangstilskudd – Barn 0-5 år og personer over 60 år

Når det gjelder mottakelse av eldretilskudd og barnehagetilskudd, foregår administrasjonen for dette i forlengelsen av prosedyrene omkring integreringstilskudd for år 1. Her får kommunen opplysninger om nyankomne flyktninger ved at flyktningkonsulent og barnevernskonsulent fyller ut opplysningsskjema for flyktninger ved ankomst til Asker kommune.

Asker Kommune sender krav om integreringstilskudd for år 1 til Integrering og mangfoldsdirektoratet (IMDi) hver eller annenhver måned. Når svar fra IMDi foreligger, gjennomgås listen fra IMDi også med hensyn til mottatt eldretilskudd og barnehagetilskudd.

i) Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Under intervju med kommunen var det, blant annet grunnet personalendringer, uklart hvilke kontroller som var utført i årene 2015 og 2016. Kommunen har utlevert noen grundige prosedyrer for sikring av inntekter fra tilskudd i forbindelse med voksenopplæring. Prosedyrebeskrivelsen er imidlertid fra 2007 og senest endret i august 2011.

4.5 VÅRE VURDERINGER

a) Integreringstilskudd År 1

Asker kommune har utlevert opplysninger om mottatt integreringstilskudd for år 1. Disse opplysningene har senere blitt registrert i regneark. Det er registrert data om integreringstilskudd for år 1 for perioden 2013 – 2016.

For å teste graden av mottakelse av tilskudd for år 1, er dataene om integreringstilskudd for år 1 sammenstilt med kommunens mottatte integreringstilskudd for år 2-5. Sammenstillingen er foretatt for å avdekke om det kunne være personer med integreringstilskudd for år 2-5 hvor det ved en feil ikke var mottatt tilskudd for år 1. Gjennomgangen ga dog ikke grunnlag for nærmere oppslag eller undersøkelse da det ikke så ut til å mangle noen integreringstilskudd for år 1.

En annen gjennomgang for å sikre fullstendigheten i mottakelse av tilskudd har vært følgende:

Det er trukket ut en bosettingsliste fra Nasjonalt Introduksjonsregister (NIR) for perioden fra 01.01.2013 – 31.12.2016. Bosettingslisten er sammenlignet med hva som er mottatt i integreringstilskudd for år 1. Deretter er det sett nærmere på de tilfellene det var personer på bosettingslisten som ikke hadde utløst integreringstilskudd for år 1 til Asker kommune.

Gjennomgangen av disse personene er gjort på bakgrunn av oppslag i NIR hvor det blant annet er sett på adressehistorikk, samt hvilke kommuner som har mottatt tilskudd i bestemte år. Gjennomgangen finner ikke grunnlag for at det kan mottas ytterligere i tilskudd.

Det er påsett at de mottatte listene fra IMDi bærer preg av at kommunen har foretatt en grundig gjennomgang i samsvar med den beskrevne prosedyren på området.

Det vurderes at kommunens prosedyrer og kontroller på området er hensiktsmessige og betryggende, og at Asker kommune i all vesentlighet mottar de integreringstilskuddene for år 1 som kommunen er berettiget til.

b) Integreringstilskudd År 2-5

Asker kommune har utlevert opplysninger om mottatt integreringstilskudd for år 2-5. Disse opplysningene er senere blitt registrert i regneark. Det er registrert data om integreringstilskudd for år 2-5 i perioden 2012 – 2017.

Det har vært fokus på om det kan være personer som kommunen ikke har mottatt integreringstilskudd for år 2-5 i perioden 2015 – 2016.

I gjennomgangen av integreringstilskuddene som kommunen har mottatt for år 2-5 er det sett på hvordan tilskuddene til Asker kommune fordeler seg på de enkelte personene over årene 2012-2017. Det er for hver person sett på det noterte bosettingsåret, og i tilfeller hvor tilskuddet er stoppet før det har gått fem år er personen valgt ut til nærmere gjennomgang.

Disse utvalgte personene er søkt opp i det Nasjonale Introduksjonsregisteret (NIR) der det blant annet er sett på adressehistorikk for å undersøke hvilke kommuner hver enkelt person har oppholdt seg i.

Gjennomgangen finner ikke grunnlag for at Asker kommune kan motta ytterligere tilskudd.

Det er videre foretatt en sammenligning av hva som er mottatt av integreringstilskudd for år 2-5 og hvilke personer som står på bosettingslisten trukket fra det Nasjonale Introduksjonsregisteret (NIR) i perioden 01.01.2013 – 31.12.2016. I de tilfellene der det fremgår personer på bosettingslisten som Asker kommune ikke har mottatt integreringstilskudd for år 2-5, er det foretatt et søk på personen i NIR for nærmere undersøkelse.

Gjennomgangen finner ikke grunnlag for at det kan mottas ytterligere tilskudd.

Det er påsett at de mottatte listene fra IMDi ved terminutbetalingene bærer preg av at kommunen har foretatt en grundig gjennomgang i samsvar med den beskrevne prosedyren på området.

Det vurderes at kommunens prosedyrer og kontroller på området er hensiktsmessige og betryggende, og at Asker kommune i all vesentlighet mottar de integreringstilskuddene for år 2-5 som kommunen er berettiget til.

c) Deling av tilskudd mellom kommuner ved flytting

Det er gjennomført intervjuer i forbindelse med kartlegging av hvilke prosedyrer og kontroller kommunen selv har på området. Ut ifra mottatt materiale og opplysningene gitt under intervjuet vurderes det at kommunen har betryggende prosedyrer på området. Ytterligere gjennomgang av dette området er fravalgt da det vurderes at kommunen i all vesentlighet får avregnet korrekt med andre kommuner i forbindelse med flytting.

I forbindelse med gjennomgangen av integreringstilskuddet er det påsett at de mottatte listene fra IMDi ved terminutbetalingene bærer preg av at kommunen har foretatt en grundig gjennomgang i samsvar med den beskrevne prosedyren på området.

d) Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger

Asker kommune har utlevert opplysninger om hva kommunen har mottatt i særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Disse opplysningene er senere blitt registrert i regneark. Det er registrert data om særskilt tilskudd for perioden 2014 – 2017.

Det har vært fokus på om det kan være mindreårige flyktninger som kommunen ikke har mottatt særskilt tilskudd for i perioden 2014 – 2016.

Det er foretatt en sammenligning med integreringstilskudd slik at det er sett på om det for alle personer med integreringstilskudd i alderen 0 til 20 år også er mottatt særskilt tilskudd. Det er skjedd en sammenligning for personer med integreringstilskudd i perioden fra 2014 til 2017. Denne gjennomgangen ga ikke grunn til å foreta ytterligere undersøkelser da det ikke så ut til å være grunnlag for mottakelse av ytterligere tilskudd til Asker kommune.

Det er videre påsett at de mottatte listene fra IMDi ved terminbetalingene bærer preg av at kommunen har foretatt en grundig gjennomgang i samsvar med beskrevet prosedyre på området.

Med hensyn til fallet i inntekter for bosetting av enslige mindreårige, som kan avleses i IMDi-tall (tabell 5 og figur 1) på 1,2 millioner kroner, viser gjennomgangen på personnivå at det reelt er en beskjeden stigning i kommunens inntekter på 0,3 millioner kroner fra 2014 til 2015. Den beskjedne stigningen skyldes at 10 barn fyller 20 år og opphører i ordningen, kombinert med en beskjeden tilgang i samme størrelsesorden. Gjennomgangen på personnivå understøtter dermed at det mottatte tilskuddsnivået er korrekt.

Det vurderes at kommunens prosedyrer og kontroller på området er hensiktsmessige og betryggende, og at Asker kommune i all vesentlighet mottar de særskilte tilskuddene som den er berettiget til.

e) Ekstratilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller atferdsvansker

Asker kommune har utlevert opplysninger om de personene det er søkt om tilskudd 1 eller tilskudd 2 for i årene 2015 – 2016.

For å teste fullstendigheten av om det er søkt om tilskudd 1 og 2 for relevante personer, er det foretatt en sammenstilling av opplysningene som er til rådighet.

Kommunens data for integreringstilskudd for år 1 samt for år 2-5 er samlet i et regneark. Videre er integreringstilskudd vedrørende år 2016 sammenlignet med de personer som har registrerte opplysninger i IPLOS-data.

Gjennomgangen viste at det var 10 personer som var omfattet av integreringstilskudd og samtidig registrert i IPLOS, men hvor der ikke var utbetalt verken tilskudd 1 eller 2.

Med henblik på å avdekke om Asker kommune mangler å søke om tilskudd 1 eller 2 for en eller flere av de 10 identifiserte personer, har vi gjennomført en stikkprøvekontroll på to personer. Våre funn i stikkprøvene ga følgende resultater:

Person nr. 1:

Omfattet av integreringstilskudd fra 2016. Har vedtak på korttidsophold i 248 døgn i 2016, jf. IPLOS. Umiddelbart ligner det en person hvor det burde være søkt om tilskudd 1 eller 2 i 2016.

Person nr. 2:

Omfattet av integreringstilskudd siden 2012. Har vedtak på korttidsophold i 364 døgn i 2016, jf. IPLOS, og har likeledes jf. IPLOS vært registrert med ytelsen siden 2012. Umiddelbart ligner det en person hvor det burde være søkt om tilskudd 1 eller 2 i 2016. Det bør dog undersøkes om personen tidligere har utløst tilskudd 1. Revisor har kun opplysning om mottatte tilskudd på denne ordning for årene 2015 og 2016.

Våre resultater kan ikke vurderes som sikre, og vi anbefalte kommunen å gjøre egne og grundigere undersøkelser på disse:

Kommunen har i ettertid, i forbindelse med høringen, derfor undersøkt om det skulle ha vært søkt om tilskudd 1 eller 2 for de to personene i den utvalgte stikkprøven. Kommunens undersøkelse viser at disse to personene ikke har krav på tilskudd 1 eller 2. For person nr. 1, fordi den aktuelle familiegjenforening er skjedd uten særskilt avtale mellom stat (IMDi) og kommune – og derfor faller utenfor ordningen. For person nr. 2 ble det søkt om tilskudd 1 i 2013, men det ble vurdert som lite relevant å søke i 2014 og 2015 fordi det ikke var mulig å sette i gang tiltak for tilskuddsmidler.

Den utvalgte stikkprøve med påfølgende kontroll viser at kommunen har gjort en korrekt vurdering i forhold til om disse to personen har krav på tilskudd 1 eller 2. Revisor vil dog anbefale at de resterende 8 personer likeledes gjennomgås for at sikre at alle mulige tilskudd blir hjemtaket.

f) Ekstratilskudd: Bosetting av personer fra institusjon eller tilrettelagt avdeling

Da tilskuddet utbetales automatisk og vi ved gjennomgang av øvrige tilskudd administrert av IMDi har konstatert at IMDis systemer fungerer og ser ut til å sikre korrekte tilskudd til kommunene, har vi fravalgt ytterligere gjennomgang av dette ekstratilskuddet.

g) Integreringstilskudd for barn etter omsorgsovertakelse

Basert på tilgjengelig informasjon kan vi ikke se at kommunen har mottatt denne typen refusjon i perioden.

h) Engangstilskudd – Barn 0-5 år og personer over 60 år

Det er sett på kommunens data over mottatte integreringstilskudd for år 1 i årene fra 2014 til 2016. Her er dataene sortert på relevante årganger slik at det kan undersøkes om kommunen har mottatt engangstilskudd for barn i alderen 0-5 år og personer som har fylt 60 år. De relevante personene er gjennomgått og det ser ut til at kommunen har mottatt tilskudd for alle personer i målgruppen som kan utløse eldretilskudd og barnehagetilskudd.

Ut ifra den ovenstående gjennomgangen vurderes det at kommunen i all vesentlighet mottar korrekt engangstilskudd for personer i alderen 0-5 år og personer som har fylt 60 år. Videre ser prosedyrene for mottakelse av tilskuddene ut til å være hensiktsmessig og betryggende utført.

Antallet barnehagetilskudd og eldretilskudd er ikke høyt nok til at det vurderes som vesentlig å gjøre ytterligere undersøkelser. Det er derfor ikke foretatt annen gjennomgang av området.

i) Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Vi har mottatt en navneliste fra Asker voksenopplæring med oversikt over deltakere på norskkurs ved Folkeuniversitetet Asker fra skoleåret 2013/2014 til 2014/2015.

Vi har foretatt en stikkprøve der 20 prosent av deltakerne som startet opp i år 2015 ble gjennomgått. Opplysninger om personene ble søkt opp i Folkeregisteret og i NIR, noe som ikke har gitt grunnlag for ytterligere undersøkelse. Det ble ikke konstatert noen feil i opplysningene om tilskudd som fremgår av NIR.

For å ytterligere teste fullstendigheten av mottatte persontilskudd, er det sett på de personene som det for år 2015 og 2016 er utbetalt integreringstilskudd. Det er trukket ut en bosettingsliste fra IMDIs systemløsning NIR og Bosetting, og denne listen er sammenstilt med personene det har blitt utbetalt integreringstilskudd for vedrørende år 2015 og 2016. Personene med integreringstilskudd som ikke var oppført på bosettingslisten har så blitt søkt opp i NIR for å kontrollere om det er utbetalt korrekt persontilskudd. Vi har gjennomgått alle 46 personene, og dette har ikke gitt grunnlag for ytterligere undersøkelser.

Det er foretatt enda en sammenstilling av personer med integreringstilskudd vedrørende år 2015 og 2016 som er sett opp imot en rapport fra NIR. I rapporten er det trukket ut informasjon for ordning «Samlet oversikt over målgruppen norsk». Personene med integreringstilskudd som ikke er med i uttrekket fra NIR er gjennomgått. Det er kun sett på personer med relevans for år 2015 og 2016. 31 personer er gjennomgått ved oppslag i NIR uten av det ga grunnlag for kommentarer.

Gjennomgangen av persontilskudd i forbindelse med norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere har ikke gitt grunnlag for ytterligere undersøkelser. De mottatte dataene på området er gjennomgått, og ut ifra de opplysningene som vi har tilgjengelig vurderer vi at mottakelsen av persontilskudd er foretatt på betryggende vis.

Det kan også konstateres at siden tilskuddsordningen i de gjennomgåtte årene foregår veldig automatisk på bakgrunn av data i NIR, så begrenser det feilmulighetene for kommunen.

4.5.1 Endring gjeldende fra 2018

Som gjennomgangen ovenfor viser, har Asker kommune, til tross for usikre prosedyrer for perioden 2014 – 2016, mottatt berettigede tilskudd først og fremst på grunn av gjeldende bestemmelser og automatikk i systemene fra IMDi.

Fra 2018 gjelder det fortsatt at kommunen ikke trenger å søke tilskudd, men følgende endring presiseres: «*For personer som får rett eller rett og plikt til norskopplæring i 2018, må kommunen registrere vedtak eller søknad om opplæring i NIR for å få utbetalt tilskudd*».

4.6 OPPSUMMERING

De kommunale inntektene fra tilskudd på integrasjonsområdet kommer fra en rekke særskilte refusjonsordninger, der særlig det grunnleggende integreringstilskuddet for år 1 og år 2-5 er vesentlig – både beløpsmessig, men også grunnet automatikken som er innebygget i refusjonsordningene som IMDi administrerer. Kommunen må søke om tilskudd det første året, men fra år to vil dette bli utbetalt på bakgrunn av innmeldt data.

Den største feilkilden for korrekt mottakelse av tilskudd på integreringsområdet vil være feil eller mangelfulle data for integreringstilskudd fordi de resterende tilskuddsordningene bygger på grunnleggende registreringer herfra. Dersom en flyktning eller familiegjenforening er korrekt registrert i Datasystem for utlendings- og flyktningesaker (DUF) med korrekt oppholdskommune og tidspunkt i Det sentrale folkeregisteret (DSF), vil de fleste øvrige tilskudd være korrekte.

Revisors gjennomgang av integreringstilskudd for år 1 og år 2-5 i Asker kommune viser at kommunen har gode kontroller som sikrer korrekt og fullstendig mottakelse av tilskudd. Revisors gjennomgang viser videre at det, så langt vi kan vurdere, korrekte datagrunnlaget fra integreringstilskudd sikrer at Asker kommune også mottar korrekt og fullstendig refusjon på to andre beløpsmessig vesentlige områder, henholdsvis tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Begge tilskuddene blir korrekt utbetalt til kommunen hvis datagrunnlaget fra integreringstilskudd er korrekt.

Enkelte tilskuddsordninger avhenger ikke direkte av korrekt datagrunnlag for mottakelse av integreringstilskudd. Dette gjelder for tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemminger og atferdsvansker. Personer omfattet av denne tilskuddsordningen vil i tillegg være en delmengde av personkretsen som er kjent fra integreringstilskudd, men det er kommunen selv som skal søke om tilskudd for personer i målgruppen.

4.7 KONKLUSJON

Revisors gjennomgang har vist at det er stort fokus på arbeidet med å følge opp flytting og bosetning av innvandrere og flyktninger. Kommunen har utarbeidet rutiner for dette arbeidet og så langt som vi har avklart dette er disse innarbeidet og benyttes av kommunens organisasjon. I de tilfeller der det oppdages avvik eller manglende kvalitet på rutiner blir dette tatt tak i og nye rutiner blir etablert.

Gjennomgangen har vist at det er stort fokus på å registrere riktig informasjon om innvandrere og flyktninger som bosettes i kommunen. At denne informasjonen registreres korrekt er avgjørende for at kommunen skal motta de refusjoner som den har krav på. Revisjonen har vist at det er noen brukere som har mottatt tjenester fra andre deler av tjenesteapparatet i kommunen, som ikke er fanget opp i forbindelse med rapportering/søking om refusjon. Disse tjenestene ville trolig medført at kommunene ville mottatt mer i refusjon.

4.8 ANBEFALINGER

Revisors gjennomgang av tilskudd for personer med alvorlige funksjonshemminger og/eller atferdsvansker fant at det for ytterligere 10 personer burde undersøkes nærmere om kommunen har mulighet til å motta tilskudd 1 eller 2. Revisors stikkprøve indikerer at Asker kommune ikke har søkt om tilskudd 1 eller 2 for disse. Kommunen har i høringsrunden undersøkt dette og funnet at kommunens behandling har vært korrekt for disse to. Kommunen bør etter revisors vurdering uansett også kontrollere de andre 8 personene.

Grunnet reglene om personvern er personene anonymisert her, men revisor vil separat utlevere opplysninger om de identifiserte personene til administrasjonen slik at Asker kommune har mulighet til å undersøke hvorvidt det mangler innhenting av refusjon for disse.

5 HØRINGSUTTALELSE

5.1 RÅDMANNENS HØRINGSUTTALELSE

Rådmannen har gitt sin høringsuttalelse i notat til revisor 2.3.2018. Dette er inntatt i sin helhet som vedlegg til denne rapporten.

5.2 KOMMENTAR TIL HØRINGSUTTALELSE

BDO har ingen kommentarer til rådmannens høringsuttalelse. Vi oppfatter denne å være i tråd med våre vurderinger og anbefalinger. For enkelte av våre anbefalinger vil rådmannen se på mer ressurseffektive måter å gjennomføre anbefalingene på enn hva BDO foreskriver. Vi er enig i at det bør vurderes kost-nytte før tiltak iverksette.

VEDLEGG - RÅDMANNENS HØRINGSUTTALELSE

Notat

Til: Revisjonsselskapet BDO

Fra: Rådmannen

Kopi: Kontrollutvalget

Saksnr./Arkivkode	Sted	Dato
17/16012 - 217	ASKER	2.3.2018

Rådmannens uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapport - Statlige refusjoner til flyktninger og ressurskrevende brukere

Det vises til forvaltningsrevisjonsrapporten «Forvaltningsrevisjon av statlige refusjoner til flyktninger og ressurskrevende brukere» som ble oversendt fra BDO i vedlegg til e-post av 12. februar og endret versjon oversendt i e-post 28. februar 2018.

Rådmannen har merket seg revisors kommentarer om at kommunen anses å ha gode rutiner for arbeidet med å søke refusjon av utgifter til ressurskrevende brukere og tilskudd til integrering av flyktninger.

Rutinene er utviklet over flere år, men det er løpende behov for å tilpasse disse i takt med endringer i regelverk samt møte kommunens generelle målsetning om kontinuerlig forbedring.

Utvikling i refusjonsinntekter knyttet til ressurskrevende brukere
Asker kommune har hatt en økende utvikling i inntekter knyttet til refusjonsordningen ressurskrevende tjenester. Økningen år for år skyldes både vedtaksvekst på brukerne som allerede er med i ordningen, samt at det har tilkommet flere brukere.

Beregnet refusjonsinntekt for ressurskrevende brukere i 2017 ligger på omtrent samme nivå som 2016, til tross for innstramminger i ordningen fra statsbudsjettet.

Revisors anbefaling til forbedringer knyttet til regneark som verktøy for beregning av refusjonskrav
Rådmannen har merket seg revisors kommentarer om identifiserte feil og sårbarhet ved manuelle registreringer i regnearket som benyttets som verktøy i forbindelse med beregningen.

Regnearket er et nødvendig verktøy for å samle og bearbeide data fra flere fagsystemer til beregning av refusjonskravet. En del av dataene kan ikke eksporteres fra fagsystemene og benyttes rett inn i beregningsmodellen uten manuell justering. Dette fordi fagsystemene ikke er utviklet til å samle, beregne

og rapportere data i tråd med de retningslinjer som er gitt for refusjons-ordningen.

Rådmannen forstår at det ligger risiko for feil ved bruk av regnearket med mye manuell registrering og vil se på de tiltak revisor anbefaler for å redusere slik risiko. Alle feil i regnearket fra 2016 som revisor har identifisert er korrigert før beregning av refusjonskrav for 2017.

Rådmannen vil se på løsninger for å ta i bruk innlesingsmaler utviklet for fagsystemene som Asker kommune bruker. Regnearket må justeres i takt med nye krav og beregningsregler fra staten. Funksjonalitet som pivottabeller er nyttige verktøy for konsistent beregning av krav for brukere over innslagspunktet. Det vil uansett være behov for en rutinemessig gjennomgang for å sikre mest mulig fullstendige og riktige opplysninger på oppsummeringsarket.

Revisors anbefaling om å telle med timer til ergo- og fysioterapi i beregningsgrunnlaget for ressurskrevende brukere
Rapporten peker på at utgifter til ergo- og fysioterapitjenester ikke er registrert på personnivå og således ikke er med i beregningsgrunnlaget for den enkelte bruker. Revisor anbefaler at kommunen vurderer registrering av slike timer på personnivå.

Det er ingen plikt til å fatte enkeltvedtak om tildeling av ergo- og fysioterapitjenester slik som for andre helsetjenester. Vurdering av tjenestenes innhold, hvor mange timer og over hvor lang tid oppfølgingen skal strekke seg, gjøres av terapeutene selv etter en faglig vurdering. Derfor fremkommer ikke vedtakstid i fagsystemet Gerica. Medgått tid til ergo-/fysioterapi registreres for hver enkelt bruker. Fagsystemet gir bare mulighet til å ta ut rapport på vedtakstid, ikke på medgått tid. Hvis man ønsker å hente informasjon om medgåtte timer, må dette gjøres ved manuelt oppslag pr. bruker.

Rådmannen vil vurdere kost opp mot nytte i forhold til å legge om til registrering av vedtakstimer. Antall timer pr. uke og lengde på behandling kan være lite forutsigbart. Antall timer kan dessuten variere mye innenfor behandlings-perioden. Omlegging av praksis til registrering av vedtakstimer om ergo- og fysioterapitjenester vil medføre anslagsvis ytterligere 1.000 vedtak i Gerica, hvilket vil kreve administrativ tid.

Rådmannen vil vurdere om det er andre mindre krevende administrative måter å fange opp disse timene på, enten fagsystemet får ny funksjonalitet og rapportmuligheter eller ved å gjøre manuelle oppslag for brukere som nærmer seg innslagspunktet for refusjon.

Utvikling i tilskudd til integrering av flyktninger
I rapporten har revisor presentert en figur som viser utvikling i ulike tilskuddsordninger for integrering av flyktninger. Figuren viser en vesentlig økning i inntekter fra 2015 til 2016 for integreringstilskudd for år 1, integreringstilskudd for år 2-5 samt bosettingstilskudd for enslige mindreårige asylsøkere. Økningen i inntektene skyldtes den store tilstrømningen av

flyktninger til Norge i 2015, hvor også Asker kommune bosatte langt flere flyktninger enn i foregående år. En del av tilskuddene er betalt etterkuddsvis og således rapportert i 2016.

Revisors anbefaling om undersøkelser av mulighet for å søke ekstratilskudd for personer med alvorlige funksjonhemminger og/eller adferdsvansker

Det er flere forhold som spiller inn for å kunne søke om ekstratilskudd til den nevnte brukergruppen. IMDi har i sine retningslinjer satt begrensninger i muligheten til å søke om ekstratilskudd. For eksempel faller familiegjenforente utenfor ordningen med mindre hele familien blir bosatt direkte fra mottak etter avtale med IMDi.

Tilskudd 1 er engangstilskudd som følger flyktingen i 5 år etter bosettingen. Tilskudd 2 er midler må brukes opp innenfor angitt et tidsrom.

I noen tilfeller ligger det utfordringer i å skaffe spesialistuttalelser fra fagpersoner fordi kartleggingssystemet ikke er tilpasset til flyktninger som har svake norskkunskaper. Samtidig kan det være utfordrende å finne/planlegge aktuelle tiltak innenfor gjeldende frister. Etter ansettelse av psykolog i avdeling for integrering og migrasjonshelse har utfordringene blitt redusert.

Rådmannen ser at for å kunne søke og gjøre bruk av tilskudd, er det behov for å ha kontinuerlig fokus på god informasjonsflyt og samhandling mellom de tjenesteytende virksomhetene rundt denne brukergruppen.

Det er fra kommunens side ikke ønskelig å søke tilskudd som det er liten sannsynlighet for blir benyttet innen tidsfristene og som av den grunn må refunderes.

KONTAKT

MORTEN THUVE

Partner

m: +47 916 47 115
e: morten.thuve@bdo.no

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

Arkivsak-dok. 18/00022-3
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

FORVALTNINGSREVISJON AV TILSKUDD INNEN KULTUR OG IDRETT

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjonen av tilskudd innen kultur og idrett, basert på den fremlagte prosjektplanen, og diskusjonen i møtet. Prosjektet leveres innen 28. mai 2018 innenfor en ramme av totalt 350 timer.

Vedlegg:
Prosjektplan forvaltningsrevisjon, Tilskudd innen kultur og idrett, BDO 5.3.18

Saksframstilling:

Kontrollutvalget drøftet bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt i forrige møte, og ba revisor komme tilbake med forslag til prosjektplan for en forvaltningsrevisjon av tilskudd innen kultur og idrett. Forslaget følger vedlagt.

Revisor foreslår å avgrense forvaltningsrevisjonsprosjektet til å se på ordninger kommunen forvalter og som ikke gis til enkeltindivider. Spillemidler, legater, stipender og jubileumstilskudd faller således utenfor denne revisjonen.

Revisor foreslår følgende fire problemstillinger:

1. Hvor godt kjent er potensielle tilskuddsmottakere med kommunens tilskuddsordninger?
2. Hvordan tildeler kommunen midler?
3. Hva brukes tilskuddene til?
4. Går pengene til formålet?

Det er redegjort for operasjonalisering av problemstillingen i prosjektplanen. Dokumentanalyse, spørreundersøkelse og intervju vil bli benyttet i undersøkelsen. Revisor tar sikte på å levere rapporten til behandling i junimøtet, og anslår at prosjektet krever en ramme på 350 timer.

BDO	Prosjekt nr:	Arkiv:
	Utarb. dato: 2.3	År: 2018
Kunde: Asker kommune v/kontrollutvalget	Gj.gått dato/sign: 5.3 ØS	Side: 1 av 7
Prosjekt: Tilskudd innen kultur og idrett	Emne: Prosjektplan – forvaltningsrevisjon	

1 FORMÅL OG AVGRENSNING

Asker kommune har et rikt organisasjonsliv og kommunen forvalter en rekke tilskuddsordninger for lokale lag og organisasjoner for å bygge opp under dette. De kommunale tilskuddene er et virkemiddel for å øke innsatsen i det frivillige organisasjonsarbeidet og skal stimulere til, og opprettholde, mangfoldet i aktivitetstilbudene.

Kontrollutvalget startet bestillingsdialogen om et forvaltningsrevisjonsprosjekt av tilskudd innen kultur og idrett i møte 11.12.2017. I møte den 12.02.2018 ble eksempler fra tidligere forvaltningsrevisjoner av samme tema i andre kommuner gjennomgått og innretningen av forvaltningsrevisjonen ytterligere drøftet. Kontrollutvalget vedtok å bestille en forvaltningsrevisjon av tilskudd innen kultur og idrett i lys av de kommentarer som fremkom i utvalgets behandling.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet er begrenset til å kun inkludere ordninger kommunen forvalter og som ikke gis til enkeltindivider. Spillemidler, legater, stipender og jubileumstilskudd faller således utenfor denne revisjonen.

2 PROBLEMSTILLINGER

På bakgrunn av kontrollutvalgets forslag til problemstillinger, tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner i andre kommuner vedrørende tilskuddsordninger, offentlig tilgjengelig informasjon om kommunens tilskuddsordninger og BDOs erfaring på området, er følgende fire problemstillinger aktuelle for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. Hvor godt kjent er potensielle tilskuddsmottakere med kommunens tilskuddsordninger?
2. Hvordan tildeler kommunen midler?
3. Hva brukes tilskuddene til?
4. Går pengene til formålet?

2.1 OPERASJONALISERING

I avsnittene nedenfor konkretiseres revisjonens problemstillinger med forslag til forhold som skal undersøkes nærmere. Det gjøres oppmerksom på at dette ikke er en uttømmende liste, men eksempler på forhold som vil undersøkes.

2.1.1 Problemstilling 1: Hvor godt kjent er potensielle tilskuddsmottakere med kommunens tilskuddsordninger?

Asker kommune har et rikt organisasjonsliv og over 280 lag og foreninger er aktive i kommunen ifølge kommunens hjemmesider.[1] Ettersom det finnes mange lag og foreninger, innebærer dette et stort antall potensielle tilskuddsmottakere da disse er avhengig av kommunal, fylkeskommunal og statlig støtte.

Kommunen har igangsatt flere tiltak for å sørge for at tilskuddsordningene er kjent blant lag og organisasjoner i kommunen. Informasjon om alle tilskuddsordningene kommunen forvalter, samt informasjon om tippemidler, legater og stipender finnes på kommunes hjemmesider. I tillegg abonnerer kommunen på Tilskuddsportalen slik at alle lag og foreninger kan bruke denne gratis. Tilskuddsportalen inneholder blant annet oversikt over tilskuddsordninger, søknadsfrister og elektroniske søknadsskjema. Kommunen arrangerer også kurs i lokalt organisasjonsarbeid hvor økonomi, søknader og tilskuddsordninger er en del av opplegget.

Det er aktuelt å kartlegge følgende:

- Har kommunen etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at informasjon om tilskuddsordningene er tydelig og blir gjort tilgjengelig for målgruppene?
- I hvilken grad er lag og organisasjoner kjent med kommunens tilskuddsordninger? Herunder er de kjent med Tilskuddsportalen, har de mottatt tilskudd eller deltatt på kurs knyttet til tilskudd?
- Hvor stor del av de som kan søke, har søkt om tilskudd de siste tre årene?
- Hvilke barrierer eksisterer (fra tilskuddsmottakers ståsted) for å søke tilskudd?

For denne problemstillingen er det ikke kvantifiserbare revisjonskriterier ettersom problemstillingen er vanskelig å vurdere utfra objektive kriterier. Vi vil derfor gjennomføre en kvalitativ vurdering som innebærer å gjøre sammenligninger av Asker kommune mot andre kommuner (gitt at sammenlignbar data eksisterer), eller se på utviklingen internt i Asker kommune over tid.

2.1.2 Problemstilling 2: Hvordan tildeler kommunen midler?

Kommunen forvalter en rekke tilskuddsordninger til lag og foreninger, og utbetaler et høyere tilskudd til kultur, idrett og frivillige enn andre kommuner.[2] Det finnes en rekke måter å innrette tilskuddsordninger på. I lys av dette anses det som aktuelt å kartlegge hvordan kommunen tildeler midler:

- Er tilskuddsordningene søknadsbaserte eller gis midler etter en fordelingsnøkkel?
- Er midlene som gis frie eller bundne?

---

[1] https://www.asker.kommune.no/frivillighet/lag-og-foreninger/
[2] https://www.asker.kommune.no/styringsdokumenter/handlingsprogram-2017-2020/kultur-frivillighet-og-fritid/driftsbudsjettet/

- Hvilke krav stiller kommunen for å motta tilskudd?
  - Stilles det krav til når midler må brukes opp og krav om tilbakebetaling av eventuelle ubrukte midler?
  - Hvilke krav stilles til rapportering og revisorbekreftelse?
- I hvilken grad utarbeider kommunen prioriteringer i forkant av tildelinger?
  - Hvilke prioriteringer har vært gjort de siste tre år, og er prioriteringen synlig i tildelingene?

Revisjonskriterier

- Tilskuddsordningens retningslinjer
- Tilsagnsbrev/tilskuddsbrev
- Kommunens eventuelle prioriteringer av tilskuddsmottakere

2.1.3 Problemstilling 3: Hva brukes tilskuddene til?

Kommunen forvalter flere tilskuddsordninger med ulike formål og bruksområder, og det er potensielt mange tilskuddsmottakere. Enkelte tilskudd har et definert bruksområde som eksempelvis etableringstilskudd, driftstilskudd og tilskudd til vedlikehold. Andre tilskuddsordninger, slik som integreringstilskudd og prosjekt- og arrangementstilskudd, har et bredere formål og bruksområde, og hva tilskuddet benyttes til vil således variere mellom mottakerne.

På bakgrunn av dette vil det være relevant å få et innblikk i spredningen av tilskuddet, herunder hvilke organisasjoner som er mottakere av tilskudd og hva tilskuddene brukes til. For å si noe om dette vil det kartlegges:

- Hvilke lag og organisasjoner har mottatt størst andel av tilskudd de tre siste årene?
- Hvilke typer prosjekter har mottatt tilskudd de siste tre årene?

Revisjonskriterier

- Tilsagnsbrev/tilskuddsbrev

2.1.4 Problemstilling 4: Går pengene til formålet?

Det overordnede formålet til kommunens tilskudd til lag, organisasjoner og frivillighetsarbeid er som følger:

> *«De kommunale tilskuddene er et virkemiddel for økt innsats i det frivillige organisasjonsarbeidet. Tilskuddene skal stimulere til, og opprettholde, mangfoldet i aktivitetstilbudene. Spesielt prioritert er aktiviteter og tiltak for barn og unge (6-19 år), integrering av aktiviteter spesielt*

tilrettelagt for personer med spesielle behov, og eventuelle andre prioriteringer i det til enhver tid gjeldende kommunale handlingsprogram.»[3]

Utover dette har flere av tilskuddsordningene selvstendige formål. Eksempelvis skal «Prosjekttilskudd til barne- og ungdomstiltak» støtte prosjekter som tar sikte på å bedre barn og unges oppvekstsvilkår innen kultur- og fritidstilbud, friluftsliv, og andre organiserte og uorganiserte aktiviteter, mens «Prøv selv» skal legge til rette for at barn selv skal ta initiativ, planlegge og gjennomføre tiltakene.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet vil belyse:

- I hvilken grad brukes tilskuddene i tråd med målsetninger i handlingsplanen til Asker kommune?
- I hvilken grad brukes tilskuddene i tråd med tilskuddets formål?
- I hvilken grad har kommunen etablert systemer for å vurdere om tilskuddene bidrar til å nå tilskuddenes felles og selvstendige mål?
  - I hvilken grad er kravene som stilles for å motta tilskudd, herunder tildelingskriterier og rapporteringskrav, tilstrekkelig for å si noe om i hvilken grad tilskuddene brukes i tråd med målsetninger og formål?
  - I hvilken grad er det formulert tydelige formål med de ulike tilskuddsordningene?
- I hvilken grad blir det gjennomført systematiske evalueringer av måloppnåelse innenfor de ulike tilskuddsordningene?
- For et utvalg tilskuddsmottakere vil det være aktuelt å undersøke hvordan tilskuddsmidlene brukes
  - Brukes midlene i tråd med krav fra tildeling?
  - Hvor stor andel brukes til administrasjon?

Revisjonskriterier

- Kommunens handlingsplan
- Retningslinjer for tilskuddsordningene
- Tilsagnsbrev/tilskuddsbrev
- DFØs sjekkliste for utvalgte prosesser i tilskuddsforvaltningen

[3] https://www.asker.kommune.no/natur-kultur-og-fritid/tilskuddsordninger/retningslinjer/

3 GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGSREVISJONEN

BDO vil gjennomføre forvaltningsrevisjonsoppdraget i henhold til RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon, som innebærer blant annet at rådmannen vil få en orientering om oppdraget før oppstart, og vil få en mulighet for å uttale seg om utkast til rapport før endelig rapportering.

Revisor har taushetsplikt i alle forhold som vedrører forvaltningsrevisjonsprosjektet. For alle formål er vurderingene som gjøres avhengig av at informasjonsgrunnlaget de bygger på er riktig og fullstendig. Vi legger til grunn at alle nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelig i gjennomføringen av oppdraget. Videre tar vi forbehold om at sentrale ressurser gjøres tilgjengelige for intervju og samtale i den grad dette er nødvendig.

3.1 PLANLEGGINGSFASEN

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å gi kontrollutvalget en vurdering av hvordan kommunens tilskuddsordninger forvaltes og benyttes, i hvilken grad ordningene er kjent for potensielle tilskuddsmottakere og i hvilken grad tilskuddene går til formålet.

I forkant av planleggingsfasen har revisjonsteamet satt seg inn i den informasjonen om kommunens tilskuddsordninger som er offentlig tilgjengelig, samt kommunens handlingsplan. Vi har også gjennomgått en rekke tidligere forvaltningsrevisjoner om temaet. Dette danner bakgrunnen for problemstillingene som er skissert. Det er også gjort en foreløpig fordeling relatert til roller og problemstillinger. Se kapittel om organisering og ressurser nedenfor.

Som ledd i planleggingsfasen vil vi identifisere ytterligere informasjonskilder og kontaktpersoner for forvaltningsrevisjonsprosjektet. I tillegg vil vi identifisere relevante revisjonskriterier for problemstillingene.

3.2 KARTLEGGINGSFASEN

Formålet med kartleggingsfasen er å fremskaffe nødvendig informasjon og dokumentasjon som grunnlag for revisjonen. Det må sikres at denne informasjonen er tilstrekkelig både i omfang, detaljeringsnivå og kvalitet.

Kartleggingen vil bestå av dokumentanalyser, spørreundersøkelse og intervjuer.

3.2.1 Dokumentanalyser

Informasjon og statistikk over søknader og tildelte midler for de siste tre år vil innhentes for å kunne belyse spredning, eventuelt mangel på spredning, i tilskuddsmottakere og type prosjekter/arrangementer som mottar tilskudd. For utvalgte tilskuddsordninger vil det

innhentes rapportering fra et utvalg mottakere som et grunnlag for om pengene går til formålet.

3.2.2 Spørreundersøkelse

Vi har planlagt å gjennomføre en spørreundersøkelse for å få en mer kvantitativ tilbakemelding på forhold knyttet til kjennskap til tilskuddsordningene, bruk av tilskuddsmidlene og eventuelle barrierer for å ikke bruke tilskuddsordningene. Gjennom denne kan vi trolig kunne si noe mer generelt om organisasjonenes kjennskap til tilskuddsordningene og hvordan tilskuddene brukes. En slik undersøkelse bør sendes til samtlige av de 280 potensielle tilskuddsmottakere i kommunen uavhengig om de har søkt eller mottatt tilskudd.

3.2.3 Intervjuer

Det vil bli foretatt intervjuer med de som er ansvarlig for forvaltningen av tilskuddsordningene for å få nærmere innsyn i hvordan tilskudd fordeles, herunder hvordan prioriterer kommunen og i hvilken grad det er spredning i tilskuddsmottakere og type prosjekter som støttes.

Det vil, dersom mulig, gjennomføres intervjuer med utvalgte tilskuddsmottakere for å en dypere innsikt i hvor godt kjent organisasjonene er med kommunens tilskuddsordninger, hvordan tilskuddet faktisk benyttes og i hvilken grad tilskuddet går til formålet. Det er foreløpig ikke fastsatt hvor bredt en slik undersøkelse skal gjøres. Antagelig bør organisasjoner som over de tre siste årene har mottatt en stor andel tilskuddsmidler prioriteres, anslagsvis 3-5 av de største tilskuddsmottakerne. Det bør også vurderes hvorvidt man skal se på alle tilskuddsordningene i denne runden. Det kan eksempelvis være hensiktsmessig å prioritere tilskuddsordninger med brede mandater over tilskuddsordninger med detaljerte formål og bruksområder.

3.3 VURDERINGSFASEN

De etablerte revisjonskriteriene vil være målestokken for våre vurderinger av kommunens arbeid på tilskuddsområdet. Normative kilder vil danne grunnlaget for konkrete revisjonskriterier. Ut fra dokumentasjonen og analysene vil det gjøres konklusjoner mot den enkelte problemstilling. Kontrollene dokumenteres i et analyse-/revisjonsprogram.

3.4 RAPPORTERINGSFASEN

I rapporteringsfasen vil vi redegjøre for de enkelte problemstillingene, våre kartlegginger, våre vurderinger opp mot revisjonskriteriene og våre konklusjoner. Der det anses som hensiktsmessig vil vi beskrive eventuelle forbedringstiltak.

Rapporten sendes til rådmannen på høring for administrativ verifisering av faktabeskrivelse og eventuelle kommentarer. Normalt sendes hele rapporten til høring selv om det i prinsippet

kun er faktadelen i rapporten som skal verifiseres. Høringskommentarer innarbeides i endelig rapport, og forvaltningsrevisor kan finne det riktig å kommentere disse. Endelig rapport oversendes kontrollutvalgssekretariatet. Rapporten vil presenteres for kontrollutvalget når forvaltningsrevisjonsrapporten skal behandles.

4 FRAMDRIFTSPLAN

5 ORGANISERING OG RESSURSSTYRING

BDO AS er engasjert til å gjennomføre forvaltningsrevisjonen. Følgende revisjonsteam vil gjennomføre oppdraget:

- Øyvind Sunde – Kvalitetssikrer
- Øistein Harsem - Prosjektleder og hovedansvarlig for fremdrift i prosjektet og leveranser
- Tina-Irene Amundsen – Prosjektmedarbeider med ansvar for problemstilling 1 og 4
- Karoline Frogner – Prosjektmedarbeider med ansvar for problemstilling 2 og 3

Den samlede rammen for forvaltningsrevisjonen, inkludert forarbeidet, er 350 timer.

Arkivsak-dok. 15/00238-21
Saksbehandler Samia Esam

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

RAPPORTERING PÅ TIDSBRUK PÅ REVISJONSPROSJEKTER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:
Ingen vedlegg

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har besluttet (sak 78/16) å etablere en rutine for oppfølging av budsjettet for 2017 med vekt på hvor mange timer som er bestilt fra kontrollutvalget og fakturert fra BDO på hvert enkelt prosjekt.

Det er budsjettert med 1500 timer totalt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for 2018. I tillegg er det satt av 500 timer som kontrollutvalget kan benytte til særskilte undersøkelser.

Ett av prosjektene som ble bestilt i 2017, Vurdering av fullstendigheten av refusjonskravene knyttet til flyktninger og ressurskrevende brukere, er forsinket, og behandles i dette møtet. Det gjenstår 225 timer på dette prosjektet i 2018.

Forslag til et nytt prosjekt innen kultur og idrett behandles også i dette møtet. Det er foreslått satt av 350 timer til dette prosjektet.

Tabellen nedenfor oppsummerer tidsbruken på revisjonsprosjekter gitt at kontrollutvalget vedtar prosjektet på kultur og idrett så langt i 2018:

Prosjekt	Vedtatt ramme	Forbruk pr dato	Rest/overskridelse
Vurdering av fullstendigheten av refusjonskravene knyttet til flyktninger og ressurskrevende brukere	450 t vedtatt i 2017. Forbruk 2017: 225 Rest: 225		

Vannverket	350 t	27,5	
Tilskudd til kultur og idrett	350		
Totalt:	**925**	**27,5**	

Arkivsak-dok. 15/00240-52
Saksbehandler Samia Esam

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

GJENSIDIG ORIENTERING OM AKTUELLE SAKER FRA KOMITEER OG UTVALG

Forslag til vedtak/innstilling:
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:
Ingen vedlegg

Saksframstilling:
Kontrollutvalgets medlemmer orienterer hverandre om aktuelle saker fra de andre hovedutvalgene og kommunestyret i denne saken:

- Kommunestyret og formannskapet – Kirsti Kierulf
- Komite for helse- og omsorg – William Norset
- Komite for oppvekst – Astrid Nesland
- Bygningsrådet. – Erling Bergsaker
- Komite for teknikk - Petter Berntsen

- Utvalg for økonomi, eiendom og eierstyring – Astrid Nesland
- Utvalg for plan, samferdsel og næring

Arkivsak-dok. 15/00242-50
Saksbehandler Samia Esam

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

REFERATER

Forslag til vedtak/innstilling:
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:
1. Plan for saker som skal til behandling 2018
2. Oversikt over behandlede saker
3. Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren i Asker kommune
4. Klagesaker etter plan- og bygningsloven 2017, Fylkesmannen
5. Plan for samordning av tilsyn med andre tilsynsmyndigheter 2018, Fylkesmannen
6. Kommunalt tilsyn med private barnehager - behov for klarere regelverk, brev til KS 15.2.2018

Saksframstilling:
Legg merke til at Fylkesmannen planlegger tilsyn med introduksjonsloven - individuell plan i første halvår, og kommunal beredskapsplikt i andre halvår.

Asker kommune

Kontrollutvalget

Oppdatert 12.2.18

Oversikt over saker til behandling 2018

Møte	Saker
Følgende rapportering legges frem fortløpende	• Rapporter fra andre tilsynsorganer (f.eks Fylkesmannen) og kommunens svar/oppfølging. • Sekretariatets oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. • Annen informasjon
15. januar	• Valg av revisor til Asker kommune – behandling av opsjon til forlengelse av avtale. • Kontrollutvalget oversender henvendelsene fra Boxs til rådmannen, og ber om en skriftlig redegjørelse til januarmøtet. • Prosjektplan for forvaltningsrevisjon i Asker og Bærum vannverk • Bestillingsdialog nytt FR prosjekt. Aktuelle tema: Barnevern og Tilskudd innen kultur og idrett drøftingssak • Årsrapport 2017 • Eventuell informasjon fra komiteer og utvalg • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Referater. • Eventuelt
12. februar	• Tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan selskapskontroll i Asker Produkt er fulgt opp. • Orientering om utfordringer - roller, funksjoner og kapasitet fra dokumentsenteret. • Bestillingsdialog nytt FR prosjekt. Aktuelle tema: Tilskudd innen kultur og idrett. • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater: • Eventuelt
19. mars	• Asker Produkt, orientering ved styreleder Per S. Thoresen, Asker Produkt AS. Info har kommet • Forvaltningsrevisjon Vurdering av fullstendigheten av refusjonskravene knyttet til flyktninger og ressurskrevende brukere (51/17) • Prosjektplan forvaltningsrevisjon tilskudd innen kultur og idrett sak 12/18 • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Henvendelse vedrørende utbygging av Blakstadmarka. Gammel?

Asker kommune

Kontrollutvalget

Oppdatert 12.2.18

Møte	Saker
	• Eventuell informasjon fra komiteer og utvalg Referater : Brev til KS, https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Plan-og-bygg/Plan--og-bygningsrett/Statistikk-2017--klagesaker-etter-plan--og-bygningsloven/ Plan FM •
23. april	• Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017. • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Eventuell informasjon fra komiteer og utvalg • Referater
14. mai	• Bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt. • Budsjett for kontroll og tilsyn 2019. • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater
23. mai **Fellesmøte**	• Orientering om status i arbeidet • Valg av revisor til fellesnemnda
11. juni	• Erklæring om uavhengighet. • Rapport forvaltningsrevisjon i Asker og Bærum vannverk • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater
20. august	• Orientering fra rådmannen om erfaringer med skifte av revisor. • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater
17. september	• Kontrollutvalget ber rådmannen om en ny oppdatering på anskaffelsesverktøy høsten 2018. Dette også sett i sammenheng med Digitale Asker 2020. sak 74/17 • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater

Asker kommune

Kontrollutvalget

Oppdatert 12.2.18

Møte	Saker
15. oktober	• Møteplan 2019 • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater
3. desember	• Erfaringer med bytte av revisor. Ved utgangen av 2018, se sak 50/17. • Kontrollutvalgets årsplan 2019. • Rapportering revisors tidsbruk på prosjektene • Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg • Referater
Saker som ikke er berammet	• følge opp arbeidet i prosjektet Digitale Asker 2020. Gjøres dels i sak i september. • Orientering om plan for tilsyn i Askers barnehager (sak 15/18). I utskrift skrevet: i det møtet rådmannen finner mest hensiktsmessig • I sak 75/15 (23. nov) vedtok kontrollutvalget å bestille kontroll med brukermidler med jevne mellomrom. • Sak 27/16: Oppfølging av forvaltningsrevisjon på eiendeler: Kontrollutvalget anser saken som ferdig behandlet i denne omgang men vil vurdere å komme tilbake til saken på et senere tidspunkt. • Fagdag med BDO
2019	• Forlengelse av avtalen med BDO om revisjon. Januar • Vår 2019 Oppfølging av selskapskontroll Asker produkt, sak 11/18 • Orientering om nytt arkiv- og saksbehandlingssystem (sak 10/28) • Valg av revisor til den nye kommunen

SAKER BEHANDLET I ASKER KONTROLLUTVALG 2018

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendt	Be-handlet	Ferdig
15.01.2018	1/18	Forlengelse av avtalen med BDO om revisjon	Kontrollutvalget oversender saken til formannskapet med følgende innstilling: • Asker kommune benytter seg av opsjonen til å fornye avtalen med BDO AS med ett år, fra 1. juni 2018 til 31. mai 2019.	Utskrift send 16.1.2018	K-styret 30.1.18 Sak 2/18	
15.01.2018	2/18	Forvaltningsrevisjon i vannverket - prosjektplan	Kontrollutvalget vedtar prosjektplanen. Rapporten leveres til junimøtet. Det settes av inntil 350 timer til prosjektet.	Utskrift send 16.1.2018		✓
15.01.2018	3/18	Nytt forvaltnings-revisjonsprosjekt – bestillings-dialog	Kontrollutvalget tar sikte på et prosjekt innen tilskudd innen kultur og idrett og kommer tilbake til problemstillinger i neste møte.			✓
15.01.2018	4/18	Rapportering på tidsbruk på revisjonsprosjekter	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			✓
15.01.2018	5/18	Henvendelse angående rutiner i Plan og bygningsavdelingen - orientering fra rådmannen	Kontrollutvalget tar orienteringen til etterretning, og går ikke videre med saken.	Utskrift send 16.1.2018		✓
15.01.2018	6/18	Kontrollutvalgets årsrapport 2017	1. Forslag til kontrollutvalgets årsrapport for 2017 vedtas. 2. Saken oversendes kommunestyret med innstilling: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport 2017 til orientering	Utskrift send 16.1.2018		
15.01.2018	7/18	Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			✓
15.01.2018	8/18	Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			✓
15.01.2018	9/18	Eventuelt	Ingen vedtak			✓
12.2.2018	10/18	Orientering om dokumentsent	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			

		eret				
12.2.2018	11/18	Oppfølging av selskapskontroll i Asker Produkt AS	1. Kontrollutvalget tar saken til foreløpig orientering, og vil følge opp implementeringen av anbefalingene i revisjonsrapporten våren 2019. 2. Kontrollutvalget vil invitere styreleder i Asker Produkt til å orientere om resultatet av utredningen om behov og muligheter for omorganisering av de ulike virksomhetene, slik at reglene i statsstøtteregelverket og forskrift om arbeidsmarkedstiltak ivaretas, og kryss-subsidiering unngås.			
12.2.2018	12/18	Bestilling av nytt fovaltningsrevisjonsprosjket	Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon av tilskudd innen kultur og idrett med de kommentarer som kom frem i utvalgets behandling, og ber revisor komme tilbake med forslag til prosjektplan i neste møte			
12.2.2018	13/18	Rapportering på tidsbruk på revisjonsprosjekter	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			
12.2.2018	14/18	Gjensidig orientering om aktuelle saker fra komiteer og utvalg	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			
12.2.2018		Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering.			
12.2.2018	15/18	Eventuelt	Ingen vedtak			
19.3.2018	16/18					

Skatteetaten

Vår dato
15. februar 2018

800 80 000
skattost@skattetetaten.no

Org. nr:
991733043

Din dato

Din referanse

Vår referanse
2018/68355

Saksbehandler
Rune Berge
May Elisabeth Gjelstad
Telefon
99 22 56 82
945 30 706
Postadresse
Postboks 9200, Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Asker kommune
post@asker.kommune.no

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Asker kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverkontoret omfatter felleskontoret for kommunene Asker og Bærum.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
41,0	38,7	38,1

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang
Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt disse innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Asker kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 12 060 167 327 og utestående restanser[2] på kr 393 677 621, herav berostilte krav på kr 26 399 436.

Innkrevingsresultater
Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Asker kommune:

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	97,00	96,68	95,92	95,48
Forskuddstrekk 2016	100,00	99,96	99,95	99,97
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	99,50	99,53	99,59	99,25
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	100,00	99,93	99,97	99,97
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,70	99,03	99,79	98,37
Arbeidsgiveravgift 2016	99,90	99,90	99,90	99,87

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/ kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
7 981	399	321	4,0	3,0	4,6

Arbeidsgiverkontrollen utføres ikke i et tilstrekkelig antall da det er utført 4,0 % kontroller mot et krav på 5 %.

I tillegg til de tellende 321 arbeidsgiverkontrollene, har skatteoppkreverkontoret gjennomført 61personallistekontroller.

Skatteoppkreverkontoret har også deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med andre etater, blant annet mot arbeidslivskriminalitet.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreverkontoret for området skatteregnskap.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Skattekontoret har for 2017 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for området arbeidsgiverkontroll avholdt 22. november 2017. Rapport er sendt skatteoppkreveren 11. januar 2018.

Skatteoppkreverens overordnede internkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Arbeidsgiverkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
avdelingsdirektør
Skatt øst

Bente Midthjell
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Asker kommune
- Rådmann/administrasjonssjef for Asker kommune
- Skatteoppkreveren for Asker kommune
- Riksrevisjonen

Statistikk 2017 – klagesaker etter plan- og bygningsloven

Kommunevis oversikt 2017:

KOMMUNE	Antall realitetsbehandlede saker	Antall saker som er gitt medhold	% medhold av realitetsbehandlede saker
Asker	73	16	22 %
Aurskog-Høland	4	0	0
Bærum	88	11	13 %
Eidsvoll	10	0	0
Enebakk	7	1	14 %
Fet	3	3	0
Frogn	16	1	6 %
Gjerdrum	4	1	25 %
Hurdal	2	0	0
Lørenskog	11	1	9 %
Nannestad	5	0	0
Nes	3	2	67 %
Nesodden	10	2	20 %
Nittedal	15	2	13 %
Oppegård	8	8	0

Rælingen	10	11	8 %
Skedsmo	20	4	20 %
Ski	8	0	0
Sørum	7	0	0
Ullensaker	19	3	16 %
Vestby	17	7	41 %
Ås	9	1	11 %
OSLO	**364**	61	**17 %**
Settefylkesmann*	3	2	67 %
Totalt	718	116	16 %

* Klagesaker vi har behandlet fra Buskerud som settefylkesmann

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Plan for samordning av tilsyn med andre tilsynsmyndigheter

2018

Utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Samordningsstaben
Datert: 1. mars 2018

Innholdsfortegnelse

1. Om planen 1
1.1 Bakgrunnen 1
1.2 Planen som et styringsverktøy 1
1.3 Avgrensning av planen 2
1.4 Relevante tilsynsdokumenter-/rapporter: 3
2. Kort om våre tilsynstemaer for 2018 4
2.1 Barnehageområdet (BHG.) 4
2.2 Beredskapsområdet (BERED.) 4
2.3 Helseområdet (HEL.) 4
2.4 Landbruksområdet (LAND.) 4
2.5 Miljøvernområdet (MILJØ) 5
2.6 Sosial- og familieområdet (SOF.) 5
2.7 Utdanningsområdet (UTD.) 5
3. Samordning av kommunerettet tilsyn 6
3.1 Akershus Fylkeskommune: 6

Innholdsfortegnelse

3.2 Akershus kommuner: 7
3.3 Oslo kommune 13
4. Rutine for samordning av reaksjoner 20
5. Konsekvenser av brudd på samordningsplikten 22
6. Liste over kontaktpersoner 23

1. Om planen

«Samordningen skal bidra til at statens tilsyn med kommunene samlet sett er oversiktlige, enhetlige og forutsigbart.»

1.1 Bakgrunnen

Fylkesmannen har etter kommuneloven § 60e en lovfestet rett og plikt til å samordne statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner. Lovbestemmelsen innebærer samtidig en plikt for øvrige tilsynsmyndigheter til å delta i samordningen.

Samordningen skal bidra til at statens tilsyn med kommunene samlet sett er oversiktlige, enhetlige og forutsigbare. Vi skal unngå dobbelttilsyn og at tilsyn på én sektor gir utilsktede konsekvenser på andre sektorer.

Vi har også et embetsoppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet som forventer styrking av samordning-og koordinering av kommunal tilsynsvirksomhet, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv.

Denne planen er en del av dette samordningsarbeidet.

Den ansvarlige for dette arbeidet hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus er rådgiver i samordningstaben, Fakra Butt.

1.2 Planen som et styringsverktøy

For at Fylkesmanne skal lykkes med samordningsplikten er det helt nødvendig å samarbeide med relevante tilsynsmyndigheter. Planen skal gi en oversikt over hva og hvem de sentrale tilsynsmyndigheter, inkludert oss selv, skal føre tilsyn med i 2018. Planen må primært ses på som en oversikt over samlet omfang av tilsyn og er ikke en nøyaktig plan for når tilsyn finner sted.

Tidspunkt for tilsyn varsles av de aktuelle tilsynsmyndigheter i form av varselbrev. Vi gjør oppmerksom på at planen kan endres under året.

For at planen skal være relevant og gi pålitelig informasjon, kommer vi til å oppdatere den i løpet av august. Dette for å ta hensyn til eventuelle endringer i tilsynsplaner for høsten.

1.3 Avgrensning av planen

Vi har inviterte bredt de sentrale tilsynsetatene som fører tilsyn med kommuner og fylkeskommuner til et samarbeid om denne planen. Men kun noen er med i samordningsplanen, avhengig av om det er planlagt tilsynsaktivitet i våre to fylker. Tabellene nednfor for Oslo og Akershus representerer derfor forskjellige etater. Vi tar også hensyn til egenkontrollen i kommunene ved å være i kontakt med kontrollutvalgenene-/sekretariatene og kommunerevisjon. Det er kun tilsyn med kommunale plikter vi skal samordne og har samordnet.

Våre samarbeidspartenere på tilsynsfeltet er:
Statlige tilsynsmyndigheter: Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket, Vegvesenet, Datatilsynet og Kartverket.
Egenkontroll: Kontrollutvalgssekretariat i Follo, Romerike og Oslo.
Revisjon: Kommunerevisjon i Oslo.

Kontrollutvalgssekretariat i Follo representerer følgende kommuner: Frogn, Enebakk, Oppegård, Ås, Ski, Nesodden og Vestby.
Kontrollutvalgssekretariat i Romerike representerer følgende kommuner: Nannestad, Hurdal, Eidsvoll, Ullensaker, Gjerdrum, Nes, Rælingen, Nittedal, Skedsmo, Lørenskog, Fet, Sørum, Aurskog-Høland, Asker og Bærum.

1.4 Relevante tilsynsdokumenter-/rapporter:

Ot. Prp. Nr. 97 (2005-2006) Om lov om endringar i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (statleg tilsyn med kommunesektoren):
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-97-2005-2006-/id190470/

Retningslinjer for fylkesmannens samordning av statlig styring av kommunesektoren:
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/publikasjonsnummer-h-2143/id109361/?q=H-2143

NIBR-rapport 2011:28: Samordning av statlig tilsyn og systemrevisjon som tilsynsmetode:
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samordning-av-statlig-tilsyn-og-systemre/id671825/?q=samordning av tilsyn

Det kommunale og fylkeskommunale risikobildet for perioden 2016-2020:
http://www.ks.no/fagomrader/utvikling/fou/fou-rapporter/stor-enighet-om-risikoomradene/

DIFI- rapport 2016:05: Statens tilsyn med kommunen:
https://www.difi.no/sites/difino/files/difi-rapport_2016-5_statens_tilsyn_med_kommunene._organisering_omfang_nytte_og_forbedringsmuligheter.pdf

2. Kort om våre tilsynstemaer for 2018

Nedenfor finner dere informasjon om temaer vi har planlagt å føre tilsyn med i 2018. Kulepunktene er ikke uttømmende og kan fravikes for eksempel ved hendelsesbaserte tilsyn e.l.

2.1 Barnehageområdet (BHG.)

- Kommunens utøvelse av tilsynsplikt
- Godkjenning av barnehager
- Organisering av styrerressursen

2.2 Beredskapsområdet (BERED.)

- Tilsyn med kommunens beredskapsplikt

2.3 Helseområdet (HEL.)

- Landsomfattende tilsyn (LOT) sammen med vår sosial- og familieavdeling 2017/ 2018: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet

2.4 Landbruksområdet (LAND.)

- Kontroll med kommunenes forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler på landbruksområdet

2.5 Miljøvernområdet (MILJØ)

- Kommunens avløpshåndtering
- Kommunenes håndtering av forurenset grunn (forvaltningstilsyn)

2.6 Sosial- og familieområdet (SOF.)

- Landsomfattende tilsyn (LOT) sammen med vår helseavdeling 2017/2018: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet
- Landsomfattende tilsyn med introduksjonsloven – individuell plan
- Kvalifiseringsprogrammet
- Behandling av stønad til livsopphold og stønad i særlige tilfeller samt bruk av vilkår
- Økonomisk rådgivning
- Kommunen som krisesentermyndighet
- Tilsyn med familievernkontor

På barnevernområdet er det ikke planlagt tilsyn med kommuner, da landsomfattende tilsyn retter seg mot Barne-, ungdoms- og familieetatens (BUFETAT) bistandsplikt når barn trenger akuttiltak og opphold i barneverninstitusjon.

2.7 Utdanningsområdet (UTD.)

- Felles nasjonalt tilsyn (FNT): her kan vi velge mellom forvaltningstilsyn, tilsyn med elevenes utbytte av opplæringen eller tilsyn med om skolene driver med skolebasert vurdering
- Tilsyn med fagopplæring i videregående skole

3. Samordning av kommunerettet tilsyn

Forkortelser brukt i planen:

FMOA: Fylkesmannen i Oslo og Akershus FNT: Felles nasjonalt tilsyn LOT: Landsomfattende tilsyn

Datatilsynet: ingen planer om tilsyn med verken kommunale eller fylkeskommunale virksomheter i 2018.

Mattilsynet: Tilsynsplanlegging ikke avsluttet pr 1. mars.

Arbeidstilsynet- Oslo: Ikke kommunerettet tilsyn i 2018.

Vegvesenet: Risikobasert tilsyn. Kommuner/ bydeler velges ikke på forhånd, men basert på tips fra blant annet Parkeringsklagenemnda og publikum.

3.1 Akershus Fylkeskommune:

Tidspunkt 2018	FMOA	Andre statlige tilsynsmyndigheter
1.Halvår		
2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

3.2 Akershus kommuner:

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
Asker	1.Halvår	**SOS:** LOT m/ introduksjonsloven-individuell plan **Kommunebesøk**			Forvaltningsrevisjon i Asker og Bærum Vannverk Forvaltningsrevisjon tilskudd til kommunen
	2.Halvår	**BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			
Aurskog-Høland	1.Halvår				NAV
	2.Halvår				
Bærum	1.Halvår				Arbeidslivskriminalitet Blir tilpasset undervisning gjennomført? Praktisering av foreløpige svar og offentlighet
	2.Halvår	**BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
Eidsvoll	1.Halvår			Matrikkellovtilsyn	Investeringsprosjekter
	2.Halvår	**Helse og Sosial:** LOT 17/18			
Enebakk	1.Halvår	**UTD:** Elevenes psykososiale skolemiljø			
	2.Halvår				Samhandlingsreformen
Fet	1.Halvår	**Helse og Sosial:** LOT 17/18 **BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			Byggesaksbehandling
	2.Halvår				
Frogn	1.Halvår	**Kommunebesøk**			
	2.Halvår				Helse og omsorg Investeringsbeslutninger/prosjektstyring Follo landbrukskontor

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
Gjerdrum	1.Halvår	**UTD:** FNT- Forvaltnings-kompetanse **Helse og Sosial:** LOT 17/18			Digitalisering
	2.Halvår				
Hurdal	1.Halvår				Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser
	2.Halvår				
Lørenskog	1.Halvår				Byggesaksbehandling Selvkost byggesak
	2.Halvår				
Nannestad	1.Halvår				Mobbing
	2.Halvår				

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
Nes	1.Halvår	**UTD:** FNT- spesial-undervisning			Psykisk helse og rus
	2.Halvår				
Nesodden	1.Halvår	**Kommunebesøk** **SOF- Sosial:** LOT m/ Introduksjonsloven – individuell plan **UTD:** Kommunen som barnehage-myndighet			
	2.Halvår				Integrering av flyktninger Rus og psykiatri Follo landbrukskontor
Nittedal	1.Halvår				Selvkostområdet – byggesak Investeringsprosjekter i Nittedal - sosial dumping
	2.Halvår				

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Arkivverket	Kartverket	Egenkontrollen
Oppegård	1.Halvår	**UTD:** FNT- Forvaltnings-kompetanse			
	2.Halvår				Psykososialt læringsmiljø Ernæring til eldre i hjemmesykepleie og i sykehjem
Rælingen	1.Halvår	**BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			Legevakttjenesten
	2.Halvår				
Skedsmo	1.Halvår	**BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			Internkontroll, tjenesteperspektiv
	2.Halvår				
Ski	1.Halvår	**UTD:** FNT- forvaltnings-kompetanse	Elektronisk arkivdanning		
	2. Halvår				Ressurskrevende brukere Integrering av flyktninger Empo AS Follo landbrukskontor

Samordning av kommunerettet tilsyn

Kommune	Tidspunkt 2018	FMOA	Mattilsynet	Kartverket	Egenkontrollen
Sørum	1.Halvår	**BERED.:** Kommunal beredskapsplikt			Mobbing i skolen
	2.Halvår				
Ullensaker	1.Halvår	**UTD:** FNT- spesial-undervisning			Integrering av flyktninger Digitale Gardermoen IS
	2.Halvår				
Vestby	1.Halvår				
	2.Halvår				Follo landbrukskontor Integrering av flyktninger (?) Store investeringsprosjekter (?)
Ås	1.Halvår				
	2.Halvår				Barn og unges psykiske helse Investeringer og gjeld Follo landbrukskontor

3.3 Oslo kommune

Tidspunkt 2018	FMOA	Arbeidstilsynet	Egenkontroll
1.Halvår	**Helse:** Identifisering og behandling av underernæring i sykehjem: Ryen helsehus		**Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester:** **Med utvalgte bydeler:** - Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse - Oppfølgingstilsyn: Samhanldingsreformen – utskrivningsklare pasienter **Sykehjemsetaten:** - Kvalitetsutvikling i kommunale og ikke-kommunale sykehjem og helsehus **Barne- og familieetaten:** - Kvalitet i barneverninstitusjoner - Bydelenes arbeid med å forebygge utenforskap blant unge (breddeundersøkelse med alle bydeler) **Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap:** - Utdanningsetaten: Svømmeopplæring i barneskolen - Eierskapskontroll i VIGO IKS **Byrådsavdeling for miljø og samferdsel:** - Renovasjonsetatens anskaffelse av avfallsinnhenting - Oppfølgingstilsyn- Informasjonssikkerhet i Sporveien Oslo AS **Byrådsavdeling for byutvikling og Plan- og bygningsetaten:** Saksbehandlingstiden i reguleringsplansaker

Samordning av kommunerettet tilsyn

			Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for helse, eldre og sosiale tjenester, Helseetaten, Utviklings- og kompetanseetaten, Sykehjemsetaten og utvalgte bydeler: Infrastrukturkapasitet for Gerica **Byrådsavdeling for finans og Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap:** Oppfølgingstilsyn: KOSTRA-rapportering – intern kontroll **Byrådsavdeling for næring og eierskap:** - Risiko og sårbarhetsanalyser i Brann- og redningsetaten og Oslo Havn KF - Eierskapskontroll i HAV Eiendom AS - Byrådens og styrets overordnede styring av og tilsyn med arbeidet med å sikre god interkontroll i Boligbygg Oslo KF **Byrådsavdeling for finans, Byrådsleders kontor, Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap:** Overordnet styring av informasjonssikkerhet
2.Halvår			**Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap, Utdanningsetaten og utvalgte skoler:** - Kvalitet i skolen: Bruk av vikarer og assistenter - Kvalitet og innhold i spesialundervisning i videregående skole (utvalgte VGS og evt. PPT) **Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester, Helseetaten og bydelene:** - Bydelenes kartlegging av ernæringsstatus hos pasienter med hjemmesykepleie

			- Er NAVs sosiale tjenester tilstrekkelig tilgjengelige? - Sykehjemsetaten: Helsehus – omstilling i pleie- og omsorgstjenestenes arbeid med rehabilitering **Byrådsavdeling for miljø og samferdsel:** - Bymiljøetaten: Forurenset grunn - Klimaetaten og andre virksomheter: Klimaetatens arbeid for å nå kommunens klimamål **Byrådsavdeling for byutvikling, eventuelt andre berørte byrådsavdelinger og bydel Gamle Oslo:** Måloppnåelse og resultater i Tøyenløftet **Overordnet byrådsavdeling og et utvalg virksomheter:** Sikkerhetskrav i IKT-anskaffelser **Byrådet, Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester, Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap, Helseetaten, Utdanningsetaten og Velferdsetaten:** Tilgangsstyring, endringshåndtering mv. i tre utvalgte IKT-systemer **Byrådsavdeling for næring og eierskap og Omsorgsbygg Oslo KF:** Omsorgsbygg Oslo KF - investeringsprosjekter og internkontroll

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
Alna	1.Halvår		
	2.Halvår		
Bjerke	1.Halvår		
	2.Halvår		
Frogner	1.Halvår		Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse
	2.Halvår		
Gamle Oslo	1.Halvår		Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere – virkemidler og måloppnåelse
	2.Halvår	**Helse og Sosial:** LOT 17/18	Måloppnåelse og resultater i Tøyenløftet Samhandlingsreformen – utskrivning av pasienter

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
Grorud	1.Halvår		Oppfølgingstilsyn: Samhanldingsreformen – utskrivningsklare pasienter
	2.Halvår		
Grünerløkka	1.Halvår		
	2.Halvår		
Nordre Aker	1.Halvår		
	2.Halvår		
Nordstrand	1.Halvår	**SOF.- Sosial:** LOT m/ Introduksjonsloven-Individuell plan	
	2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
Sagene	1.Halvår		
	2.Halvår		
St. Hanshaugen	1.Halvår		
	2.Halvår		
Stovner	1.Halvår		
	2.Halvår	**SOF.- Sosial:** LOT	
Søndre Nordstrand	1.Halvår	**Helse og Sosial:** LOT 17/18	
	2.Halvår		

Samordning av kommunerettet tilsyn

Bydel:	2018	FMOA	Egenkontroll
Ullern	1.Halvår		Oppfølgingstilsyn: Samhanldingsreformen – utskrivningsklare pasienter
	2.Halvår		
Vestre Aker	1.Halvår		
	2.Halvår		
Østensjø	1.Halvår	**Helse og Sosial:** LOT 17/18	
	2.Halvår		

«Samordningen skal søke å sikre at summen av pålegg ikke overstiger de økonomiske rammene kommunene har til rådighet.»

4. Rutine for samordning av reaksjoner

Rutinen som er beskrevet under gjelder for alle tilsynsmyndigheter som vi samarbeider med, les mer om samarbeidspartnere under kapittel 1.3.

4.1 Bakgrunnen for rutinen

Tilsynsmyndighetene er pliktig til å vurdere de virkninger eventuelle pålegg kan ha for kommunens eller fylkeskommunens øvrige virksomhet før vedtak treffes. Samordningen skal søke å sikre at summen av pålegg ikke overstiger de økonomiske rammene kommunene har til rådighet. Samordningen av virkemiddelbruk etter § 60e bygger på tre hovedelementer:

1. Vurdering

Fylkesmannens samordning skal legge til rette for vurdering av de påleggene som tilsynsmyndighetene gir. Det vil si vurdere konsekvensene av pålegg i sammenheng med andre krav til kommunen.

2. Varsling i forkant av bruk av pålegg

Alle tilsynsmyndigheter skal varsle Fylkesmannen i forkant av bruk av pålegg og andre sanksjoner med vesentlige virkninger for kommunen. Konsekvensene kan eksempelvis være økonomiske eller administrative. Varslingen skal sikre at fylkesmannen er informert om aktuelle vedtak fra tilsynsorganer som rettes mot den enkelte kommune. Det underliggende hensyn er at uansett hvem som fører tilsyn med kommunen, har kommunen krav på at tilsynsvirksomheten som rettes mot den er samordnet.

Det understrekes at tilsynsmyndighetenes vedtakskompetanse ikke endres som følge av varslingsplikten. Tilsynsmyndigheten vurderer og avgjør selv om kommunen/fylkeskommunen oppfyller sine lovpålagte plikter. Tilsvarende avgjør tilsynsmyndigheten selv om den skal ilegge sanksjoner.

Varslinger sendes Fylkesmannens postmottak på følgende e-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no merket med «Samordningsstaben».

3. Dialog

Dersom det er hensiktsmessig og forsvarlig, skal tilsynsmyndighetene føre dialog med kommunen/ fylkeskommunen før pålegg eller andre sanksjoner med vesentlig virkning vedtas. Dialogen kan omhandle utforming av pålegg med vesentlige virkninger eller andre sanksjoner og kommunens/fylkeskommunens oppfølging av disse. Dialogen skal skje i regi av Fylkesmannen. Forespørsel om samordning av dialog sendes til Fylkesmannens postmottak på følgende e-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no merket med «Samordningsstaben»

5. Konsekvenser av brudd på samordningsplikten

Å ikke følge samordningsbestemmelsene, kan være i strid med korrekt saksbehandling. Etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper vil et vedtak om pålegg likevel være gyldig når det er grunn til å regne med at den eventuelle feil ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Om feilen kan ha vært utslagsgivende på innholdet i vedtaket må, vurderes konkret. For en utfyllende drøftelse av momenter som kan inngå i en slik vurdering vises det til Ot.prp. nr. 97 (2005-2006) kap. 8.3.1.

6. Liste over kontaktpersoner

Tilsynsmyndigheter:	Kontaktperson:	E-post:	Telefon:
Fylkesmannen i Oslo og Akershus:			
Samordningsstaben	Fakra Butt	fmoafbu@fylkesmannen.no	22003597
Barnehageområdet	Jane Barbro Hjellegjerde Aambakk	fmoajan@fylkesmannen.no	22003808
Utdanningsområdet	Inger Børte	fmoaibor@fylkesmannen.no	22003803
Sosial- og familieområdet- Sosial	Grete Finstad	fmoagnf@fylkesmannen.no	22003615
Sosial- og familieområdet- Barnevern	Tove Narud	fmoatna@fylkesmannen.no	22003744
Helseområdet	Heidi Fugli	fmoahfu@fylkesmannen.no	22003921
Miljøvernområdet	Jens Hertzberg	fmoajhe@fylkesmannen.no	22003651
Landbruksområdet	Trond Løfsgaard	fmoatrl@fylkesmannen.no	22003663
Beredskapsområdet	Rune Svindland	fmoarsv@fylkesmannen.no	22003544
Statlige tilsynsmyndigheter:			
Arbeidstilsynet	Anne Langedrag	anne.langedrag@arbeidstilsynet.no	73 19 97 00
Mattilsynet, Region Stor-Oslo	Kirsti Edith Ullsfoss	kirsti.edith.ullsfoss@mattilsynet.no	22 77 84 87
Arkivverket	Jon Sandven	jonsan@arkivverket.no	92 61 36 41

Liste over kontaktpersoner

Vegvesenet – region Øst	Jon Øverengen Wilberg	jon.Overengen.wilberg@vegvesen.no	61 27 11 82
Kartverket	Janne Johnsen	Janne.Johnsen@kartverket.no	32 11 80 97
Datatilsynet	Hallstein Husand	Hallstein.Husand@Datatilsynet.no	22 39 69 44
Sekretariat-og revisjonsenheter:			
FIKS - Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat	Kjell Tore Wirum	FIKS@follofiks.no	64 96 20 58
ROKUS IKS- Romerike kontrollutvalgssekretariat	Mona Moengen	monmoe@lorenskog.kommune.no	67 93 45 80
Kontrollutvalget i Oslo	Reidar Enger	reidar.enger@krv.oslo.kommune.no	23 48 68 03
Kommunerevisjon i Oslo	Hilde Ludt	hilde.ludt@krv.oslo.kommune.no	23 48 68 36

Asker kommune

KS
Postboks 1378 Vika

0114 OSLO

Deres ref.:	Vår ref.:	Arkivnr:	Dato:
	TGROVEN S17/15746	A10 &58 L10478/18	15.02.2018

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S17/15746

Kommunalt tilsyn med private barnehager - behov for klarere regelverk

Denne henvendelsen gjelder Asker kommunes erfaringer med praktiseringen av reglene om økonomisk tilsyn med private barnehager etter barnehageloven §§ 14 a og 16 a.

Bakgrunnen for henvendelsen er Asker kommunes nylig gjennomførte tilsyn med Risenga barnehage etter barnehageloven § 14 a. Vedlagt følger tilsynsrapport datert 19.1.2018.

Formannskapet i Asker kommune behandlet på sitt møte 6.2.2018 sak 18/18 «Orientering om økonomisk tilsyn – Risenga barnehage». Saksframlegget og protokollen fra behandlingen av saken følger vedlagt. Formannskapet vedtok at Asker kommune skal tilskrive KS i den hensikt å få klarere regler for kommunalt tilsyn med private barnehager. Kommunen anmoder KS om å ta dette opp med regjeringen gjennom konsultasjonsordningen.

Risenga barnehage inngår i et konsern med et morselskap (Seraphin AS), og tre datterselskaper som driver hver sin barnehage i tre ulike kommuner. Foruten Risenga AS i Asker kommune, består konsernet av Kleivstua AS i Halden og Torshovhagen AS i Oslo. Tilsynet med Risenga barnehage hadde som formål å etterprøve om barnehagen kunne dokumentere at offentlige tilskudd og foreldrebetaling er brukt til barnehagedrift og har kommet barna til gode.

Asker kommunes erfaringer etter det gjennomførte tilsynet kan sammenfattes slik:

1. <u>Rapportering av både resultat- og balanseposter i BASIL:</u>
   Private barnehager er pliktig å innrapportere regnskapsopplysninger om barnehagens drift i årsoppgjørskjema i BASIL. Det kreves kun opplysninger fra resultatregnskapet, ikke opplysninger om balanseposter og således mangler halve regnskapet. Ved å kreve opplysninger om balanseposter på årsregnskapsskjemaet, vil det for barnehager som inngår i konsern være enklere å identifisere fordringer på eller gjeld til nærstående parter. Dette kan gjøre risiko- og regnskapsanalysene mer treffende.

Strategi og samfunn
Postboks 353
1372 Asker

E-post
post@asker.kommune.no
Nettside
www.asker.kommune.no

Telefon
66 90 90 00

Org.nr.
944 382 038 mva.

2. Mulighet for sammenstilling av økonomiske opplysninger i BASIL til analyseformål:
   I BASIL ligger det regnskapsdata for mange år tilbake, men pr. i dag mangler det funksjonalitet som gjør det mulig å sammenstille data over flere år for den enkelte barnehage, eller sammenligne økonomiske størrelser for flere barnehager i samme kommune. Både i forbindelse med risiko- og regnskapsanalyse og i selve tilsynarbeidet, ville det være ressursbesparende om det var mulig å ta ut nøkkeltall og rapporter som sammenstiller data over flere år rett fra BASIL.

   Det bør også være mulig å utvikle en felles analysemodell i BASIL som beregner relevante økonomiske nøkkeltall. Dette ville bidra til at alle kommuner beregner nøkkeltallene likt.

3. Konsern og nærstående - med barnehager i tre ulike kommuner
   Reglene i barnehageloven gir den enkelte kommune tilsynsmyndighet i de private barnehagene som kommunen tildeler tilskudd, dvs. i de barnehager som ligger i den aktuelle kommunen. I et konsern kan det være gjensidige avhengigheter. Det forekommer en del transaksjoner mellom selskapene som kjøp/salg av tjenester mellom selskapene, men også overføring av formuesverdier eller gjeldsposter (balansetransaksjoner) som representerer betydelige verdier. Morselskapet driver ikke nødvendigvis barnehagevirksomhet og er dermed ikke gjenstand for tilsyn eller barnehageloven.

   Kommunens erfaring fra tilsyn med Risenga barnehage er at regelverket ikke ga rett til innsyn i detaljopplysninger og dokumentasjon (regnskap og bilag) i konsernselskapene og nærstående selskaper som ligger i andre kommuner. Dermed ble muligheten til å skaffe oss innsikt, totalforståelse og følge pengestrømmene mellom selskapene innskrenket. Vår oppfatning er derfor at lovverket i begrenset grad gir de tre kommunene mulighet til å skaffe seg en slik totaloversikt og undersøke at alle offentlige tilskudd og foreldrebetaling i konsernstrukturen er brukt i tråd med barnehageloven og til barnas beste.

   Asker kommune reiser derfor spørsmål om det er hensiktsmessig at det er kommunene som skal føre økonomisk tilsyn for barnehager som er del av en konsernstruktur. I såfall ser vi behov for at regler i barnehageloven, eventuelt regler om taushetsplikten, endres slik at et samarbeid og utveksling av opplysninger på tvers av kommunene er tillatt.

   Alternativt kunne en tenke seg at Fylkesmannen eller et uavhengig tilsynsorgan burde ha tilsynsmyndigheten og hjemmel i lov til å utføre økonomisk tilsyn med selskaper som inngår i barnehagekonsern.

4. Kommunen kunne ikke gå lenger tilbake i tid enn 2013
   Kommunene fikk hjemmel i lov til å føre økonomisk tilsyn fra og med 2013. Forut for dette lå tilsynsmyndigheten hos Fylkesmannen.

   Ved tilsynet med Risenga barnehage kom det frem forhold som gikk lenger tilbake i tid som etter vår mening burde ha vært undersøkt. Dette gjaldt blant annet hvilke gjeldsposter barnehageselskapet Risenga AS overtok

ved omorganisering til aksjeselskap i 2010, samt fordringsposten på morselskapet som oppsto som salderingspost i denne forbindelse. Fordring og gjeld oppstått ved omorganisering i 2010 var ikke gjort opp mellom konsernselskapene hverken pr. 1.1.2013 eller pr. 31.12.2016

Asker kommune ønsket å undersøke detaljerte opplysninger som kunne bekrefte at dette var reelle gjeldsposter knyttet til barnehagedriften. Dette fordi vi antok at en andel av tilskudd og foreldrebetaling over flere år har medgått til nedbetaling på gjelden.

Barnehageeier avviste kommunens forespørsel og viste til at kommunens ikke hadde tilsynsmyndighet lenger tilbake enn 2013. Videre ble det vist til bokføringslovens bestemmelser om 5 års oppbevaringsplikt og at regnskapsmateriale tilbake til 2010 ikke lenger var tatt vare på. Til slutt pekte barnehageeier på at deres revisorer i perioden 2010 - 2016 hadde akseptert fordring og gjeldsposter som reelle. Vår forespørsel om å frita tidligere revisor fra taushetsplikten for at vi kunne innhente opplysninger fra revisor ble ikke etterkommet.

Asker kommune ser at det er behov for å tydeliggjøre hvor langt tilbake i tid tilsynsmyndigheten kan be om dokumentasjon når det fremkommer forhold av betydning for tilsynet som ligger forut for 2013.

Videre er det behov for å avklare om de generelle oppbevaringsreglene i bokføringsloven (5 år) går foran bestemmelsene i økonomiforskriften til barnehageloven § 4, 2. ledd om at «kommunen kan til enhver tid kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre tilsyn etter barnehageloven».

5. <u>Er regler i foreldelsesloven begrensende for hvor langt tilbake i tid tilsyn kan føres?</u>
   Etter å ha mottatt rapport fra tilsynet og vedtak om retting ved tilbakebetaling av midler fra morselskapet til Risenga AS, har barnehageier hevdet at for deler av kravet må foreldeseslovens § 2 om 3 års foreldelse komme til anvendelse. Asker kommune har vært i kontakt med Fylkesmannen i Akershus om dette spørsmålet, men ikke fått en tydelig avklaring. Vi anser at det behov for å avklare om de generelle reglene i foreldelsesloven begrenser mulighet til å kreve retting eller tilbakebetaling av midler som ligger mer enn 3 år tilbake i tid.

   En avklaring av dette spørsmålet vil ha betydning for kommunene om hvor langt tilbake det er hensiktsmessig å utføre økonomisk tilsyn.

6. <u>Forståelsen av de kumulative vilkårene i barnehagelovens § 14 a) – punkt a) og b) og grensesnitt mot revisors kontroll og attestasjon</u>
   Bestemmelsene i barnehagelovens § 14a, punkt a) stiller krav om at utgifter skal være direkte henførbare til barnehagedriften. Under tilsynet med Risenga barnehage erfarte vi at det i noen tilfeller var vanskelig å fastslå om vilkåret var oppfylt. Dokumentasjon av hvordan felles overordnede utgifter fordeles mellom selskapene var i noen tilfeller mangelfull. For tilsynsmyndigheten blir det i slike tilfeller vanskelig å

vurdere hvordan fordeling er skjedd og om den bokførte utgiften er henførbar til den aktuelle barnehagen.

Som hjelp både for barnehagene og for tilsynsmyndigheten etterlyses avklaring av hvordan fordelingsnøkler kan beregnes for å fordele ulike overordnede utgifter mellom barnehagen og nærstående/konsern. Likeledes bør det presiseres hva slags dokumentasjon som må ligge til grunn for slike fordelingsnøkler.

Bestemmelsene i barnehagelovens § 14a, punkt b) stiller krav om at ved kjøp varer og tjenester av barnehageeieren eller nærstående/konsern, skal det fastsettes priser og kontraktsvilkår etter armlengdes avstandsprinsipp, dvs som ikke overstiger alminnelige forretningsmessige vilkår og prinsipper for prisfastsettelse mellom uavhengige parter.

Vurderingstemaet er om kostnaden dekket av barnehagen inneholder et skjult utbytteelement gjennom overprising.

Det gjennomførte tilsynet bød på utfordringer og krevende vurderinger knyttet til 2 hovedtemaer:

- *Lønn til daglig leder og styrets leder, både som aktive eiere og som selskapets ledelse:*
  - Bekreftelse og dokumentasjon av at oppgitt oppgaver faktisk er utført
  - Dokumentasjon av omfanget av utførte oppgaver

- *Husleie betalt til morselskapet*:
  - Hvordan vurdere markedsleie av barnehagebygg når leie pr. kvadratmeter varierer mye mellom flere private barnehager i samme kommune
  - Markedsleie for næringslokaler avhenger av mange parametre bl.a. beliggenhet, innvendige/utvendige fasilliteter, leieavtalens varighet, hvem skal bære innvendige/utvendige vedlikeholds-utgifter, leietakers betalingsevne

Det er gitt noen kommentarer i forarbeidene til barnehageloven om disse temaene. Selv med disse føringene er det krevende å bekrefte eller motbevise at lønn/styregodtgjørelse ikke er satt høyere enn hva som ville vært avtalt dersom personene hadde vært ansatt på alminnelige vilkår, eller at utleier har et påslag på selvkost som tilsvarer vanlig fortjeneste i utleiemarkedet på stedet.

Det er trolig stor variasjon av hvordan barnehagene beregner og dokumenter lønn og markedspris på transaksjoner mellom barnehagen til eiere/konsern. Det er trolig like stor variasjon av hvordan kommuner praktiserer skjønn rundt vurdering av om lønn er rimelig og transaksjoner er fastsatt til markedsverdi.

Barnehagenes revisor skal gjennom godkjenning og uttalelse til regnskapsrapportering i BASIL bekrefte at retningslinjer for utfylling av årsregnskapsskjema er fulgt. Vilkårene i § 14a punkt a) og b) er er sammenfallende med vilkår i annen lovgivning (aksjelov, regnskapslov, bokføringslov) som revisor skal kontrollere gjennom sin revisjon.

Revisor må derfor ta stilling til mange av de samme utfordrende temaene som som vi har pekt på i avsnittene ovenfor. Brudd på vilkårene i lovgivningen bør i såfall være omtalt i rapporter fra revisor til barnehagen (nummererte brev). Hvis revisor ikke har kommentert noe i sin uttalelse til regnskapet eller i nummererte brev, men et økonomisk tilsyn finner at vilkårene i punkt a) og/eller b) ikke er oppfylt, oppstår det et interessant spørsmål om hvor mye vekt tilsynsmyndigheten kan legge på revisors uttalelser og attestasjon knyttet til barnehagens regnskap.

For barnehagene ville det være mer forutsigbart og for tilsynsmyndigheten ville det styrke likebehandling og tilsynets effektivitet om rett myndighet kunne gi tydeligere presisering av hvordan beregne og dokumentere markedspris for ulike type transaksjoner som faller inn under § 14a, punkt b). Trolig vil også revisor ha nytte av en slik presisering.

7. <u>Vanskelig å sammenligne kommunens tall for egen barnehagedrift med private barnehagers – § 14a, punkt c) vesentlig lavere personalkostnader</u>
Nevnte lovhjemmel slår fast at barnehagen ikke kan ha vesentlig lavere personalkostnad enn det som er vanlig i tilsvarende kommunal barnehage. For å vurdere dette vilkåret i loven er det vanlig å beregne lønn per alderskorrigert heltidsplass. Det er utfordrende å få sammelignebare tall da vaktmester og renholder kan være ansatt i kommunen og lønnsutgifter inngår i det kommunale nøkkeltallet, mens private barnehager kan kjøpe slike tjenester og rapporterer ikke dette som lønn. Videre er det store forskjeller i pensjonsutgifter i kommunal sektor kontra privat sektor, da alderssammensetning i personalet og valgt pensjonsordning varierer (ytelsesbasert versus innskuddsbasert).

Videre er det vanskelig å vurdere hva «vesentlig avvik» er. I vårt tilsyn med Risenga konkluderte vi med at avvikene vi fant ikke var vesentlige. Vi har registrert at andre kommuner ikke har fått aksept for sine vurderinger av hva som er vesentlige avvik når deres tilsyn har vært klaget inn til Fylkesmannen. Dermed synes det å være behov for en klargjøring av hvilke kriterier kommunene skal vurdere for å avgjøre om et avvik i personalkostnad per heltidsplass er vesentlig eller uvesentlig.

8. <u>Begrepet «rimelig årsresultat» og «rimelig utbytte» versus egenkapital-behov for å sikre videre drift</u>
For det utførte tilsynet med Risenga barnehage var uttak av utbytte ikke en problemstilling, da selskapet over en årrekke har hatt negativ egenkapital og således er avskåret gjennom aksjelovens bestemmelser fra å dele ut utbytte. Kommentarene nedenfor er derfor av prinsippiell karakter.

Barnehageloven § 14a, 1. ledd fastlår at barnehagen kan ha et «rimelig årsresultat». I forarbeidene til loven står det at hvis de kummulative vilkårene i barnehagelovens § 14 a) er oppfylt, skal oppnådd resultat anses som rimelig. Slik Asker kommune forstår det har lovgiver ikke har satt noe øvre tak på hva «rimelig utbytte» til eier kan være. Vi forstår derfor at man i prinsippet kan utbetale utbytte nært opp mot det enkelte årsresultat.

Ut fra en slik forståelse vil barnehageeier gjennom uttak av maksimalt utbytte kunne ramme barnehagens likviditet og evne til å betale sine løpende forpliktelser, herunder evne til å utføre akutte og nødvendige reparasjoner og vedlikehold.

Som tilsynsmyndighet savner Asker kommune regler eller rettledning som presiserer at barnehageeier til enhver tid må ha en egenkapital/buffer som tar høyde for å kunne dekke både løpende og uforutsette utgifter samt forpliktelser som ikke er bokført (vedlikeholdsplikt iht. leieavtale). Et slikt krav henger sammen med barnehagens evne til å opprettholde nødvendig kvalitet i tjenesten.

På bakgrunn av de erfaringer Asker kommune, i likhet med flere andre kommuner, har gjort når det gjelder regeleverket som regulerer tilsyn med private barnehager, ber kommunen KS om å ta opp problemstillingen med rette myndigheter. Det er viktig at regelverket kommunen skal føre tilsyn etter er forutsigbart, både for barnehageeier og for tilsynsmyndighet. Det er dessuten viktig at kommunen er i stand til å gjennomføre tilsyn effektivt og i stort nok omfang til at man kan ha tillit til at de store beløpene som hvert år overføres til ikke-kommunale barnehager kommer barne til gode.

Med vennlig hilsen

Lars Bjerke
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent

KS, Postboks 1378 Vika, 0114 OSLO

Vedlegg: «Økonomisk tilsyn Risenga barnehage 2013-2016, 19.1.2018»

Arkivsak-dok. 15/00241-50
Saksbehandler Samia Esam

Saksgang	Møtedato
Asker kontrollutvalg	19.03.2018

EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Ingen saker meldt inn

Vedlegg:
Ingen vedlegg